

DZIENNIK URZĘDOWY WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Łódź, dnia 13 marca 2015 r.

Poz. 972

UCHWAŁA NR IV/15/2015 RADY MIEJSKIEJ W ŁASKU

z dnia 28 stycznia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 1 i art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, ze zm.¹⁾) oraz art. 18 ust. 1, w związku z art. 14 i art. 17 ustawy - Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, ze zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Aktualizację Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Łasku.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Łasku
Robert Bartosik

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2013 r. poz. 645, 1318, z 2014 r. poz. 379, 1072.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w: Dz. U. z 2013 r. poz. 21, 888, 1238, z 2014 r. poz. 40, 47, 457, 822, 1101, 1146, 1322, 1662.

Załącznik
do uchwały nr IV/15/2015
Rady Miejskiej w Łasku
z dnia 28 stycznia 2015 r.

**AKTUALIZACJA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2014-2017
Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2021 DLA GMINY ŁASK**

**Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska
na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021
dla Gminy Łask**

Spis treści:

1. WPROWADZENIE

- 1.1. Cel i zakres opracowania
- 1.2. Podstawa prawna opracowania
- 1.3. Horyzont czasowy
- 1.4. Metodyka opracowania

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

- 2.1. Dokumenty gminne
- 2.2. Dokumenty powiatowe
- 2.3. Dokumenty wojewódzkie
- 2.4. Dokumenty krajowe

3. ANALIZA STANU OBECNEGO MIASTA I GMINY ŁASK

- 3.1. Dane ogólne
- 3.2. Położenie gminy Łask i uwarunkowania zewnętrzne zagospodarowania przestrzennego
- 3.3. Uwarunkowania rozwoju miasta i gminy Łask, wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony
- 3.4. Historia Gminy Łask
- 3.5. Sytuacja demograficzna
- 3.6. Sytuacja gospodarcza

4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

- 4.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu
- 4.2. Budowa geologiczna
- 4.3. Warunki glebowe i struktura upraw rolnych
- 4.4. Zasoby kopalin i miejsca ich wydobycia
- 4.5. Warunki klimatyczne
- 4.6. Lasy
- 4.7. Tereny zieleni urządzonej
- 4.8. Wody powierzchniowe
- 4.9. Wody podziemne

5. PRZYRODNICZE OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

- 5.1. Obszar Natura 2000 Grabia PLH100021
- 5.2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”
- 5.3. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Grabi
- 5.4. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Kolumna - Las”
- 5.5. Obszar Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiański” (obszar proponowany)
- 5.6. Pomniki przyrody

6. ZAGROŻENIA I OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO KRAJOBRAZU GMINY

- 6.1. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

- 6.2. Ochrona powierzchni ziemi
- 6.3. Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych
- 6.4. Ochrona wód powierzchniowych
- 6.5. Ochrona Wód Podziemnych
- 6.6. Poważne awarie i zagrożenia naturalne
- 6.7. Ochrona powietrza atmosferycznego
- 6.8. Ochrona przed hałasem
- 6.9. Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych
- 6.10. Gospodarka wodno-ściekowa, kanalizacja i oczyszczalnie ścieków
- 6.11. Gospodarka odpadami
- 6.12. Zaopatrzenie w gaz
- 6.13. Elektroenergetyka
- 6.14. Zaopatrzenie w ciepło
- 6.15. Wykorzystanie energii odnawialnej

7. INFRASTRUKTURA DROGOWA

8. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU

- 8.1. Struktura zarządzania środowiskiem
- 8.2. Narzędzia i instrumenty reglamentujące możliwości korzystania ze środowiska
- 8.3. Działalność kontrolna gminy
- 8.4. Edukacja społeczności lokalnej
- 8.5. System zarządzania Programem ochrony środowiska dla gminy Łask

9. MONITORING POLITYKI ŚRODOWISKOWEJ

10. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WRAZ Z ASPEKTAMI FINANSOWYMI REALIZACJI PROGRAMU

11. STRESZCZENIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

12. LITERATURA

1. Wprowadzenie

1.1. Cel i zakres opracowania

Obowiązek opracowania Programu ochrony środowiska dla gminy wynika z art. 17 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, ze zm.). Artykuł ten obliguje organ wykonawczy gminy do sporządzenia i uchwalenia Programu ochrony środowiska obejmującego okres czterech lat oraz uwzględniającego działania na kolejne cztery lata. Głównym celem opracowania jest realizacja polityki ekologicznej państwa uchwalonej przez Sejm. Programy te, na podstawie aktualnego stanu środowiska powinny określać w szczególności: cele i priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do realizacji celów. Organ wykonawczy, ma obowiązek zapewnić możliwość udziału społeczeństwa w postępowaniu sporządzenia POŚ, na zasadach i w trybie określonym w art. 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Realizacja Programu powinna doprowadzić do poprawy stanu środowiska naturalnego oraz zapewnić skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzyć warunki dla stałego i ciągłego wdrożenia wymagań aktualnie obowiązującego prawa.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łask na lata 2014-2021 opracowana została z uwzględnieniem wszystkich wyszczególnionych w Polityce ekologicznej państwa elementów. Są to głównie:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

Niniejsza Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska została opracowana ze względu na to, iż zaszły zmiany w środowisku, które powodują iż poprzedni dokument stał się nieaktualny i odbiega od stanu faktycznego. W niniejszym opracowaniu autorzy starali się wykonać porównanie stanu środowiska, z roku 2009 z obecnym. Jest to możliwe dzięki dokładnemu pozyskiwaniu informacji dotyczących stanu środowiska pochodzących zarówno od Gminy, jednostek uczestniczących w życiu Gminy, a także badających i gromadzących dane o środowisku.

Nawiązując do układu i zawartości Polityki ekologicznej Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 niniejsze opracowanie zawiera takie elementy, jak:

1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego:
 - Ochrona przyrody i krajobrazu,
 - Ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
 - Ochrona powierzchni ziemi,
 - Ochrona zasobów kopalin.
2. Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:
 - Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji,
 - Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy.
3. Środowisko i zdrowie, dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
 - Jakość wód,
 - Zanieczyszczenie powietrza,
 - Gospodarka odpadami,

- Poważne awarie,
- Oddziaływanie hałasu,
- Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Struktura Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łask na lata 2014-2021 obejmuje:

1. Omówienie kierunków ochrony środowiska w Gminie i instytucjach w odniesieniu do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych w tym racjonalnego użytkowania lasów i zasobów przyrodniczych, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych z podaniem ich stanu aktualnego.

2. Ocenę stanu wyjściowego i stanu docelowego umożliwiając tym samym identyfikację potrzeb w tym zakresie. Stan docelowy zostanie osiągnięty po zrealizowaniu zaproponowanych zadań stanowiących zarówno zadania Gminy, a także instytucji i podmiotów działających na analizowanym terenie.

3. Dowodów osiągnięcia stanu docelowego dostarczać będzie ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo w formie Raportu z Realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Całość działań proekologicznych zamykają wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb Gminy.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań własnych, czyli finansowanych w większości ze środków własnych i zadań koordynowanych, czyli takich, które realizowane są na terenie Gminy, ale nie koniecznie z własnych środków finansowych. Zadania te będą realizowane często bez zaangażowania środków finansowych gminy przez przedsiębiorstwa czy mieszkańców.

Harmonogram określa terminy i jednostki odpowiedzialne za realizację zadań, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć. Harmonogramy są zebrane w jedną całość, jako zbiorcze zestawienie w końcowej części opracowania. Pomagają one w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych Gminy Łask.

W tej części aktualizacji zostały przedstawione potencjalne i możliwe do pozyskania źródła bezzwrotnego, a także preferencyjnego i komercyjnego dofinansowania.

1.2. Podstawa prawna opracowania

Projekt „Aktualizacji Programu ochrony środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask” (zwany dalej POŚ) został opracowany przez firmę INTERIOR Robert Miniak, Łódź, na podstawie umowy (nr OŚR 7/2014 z dnia 12 lutego 2014 r.) zawartej z Gminą Łask.

1.3. Horyzont czasowy

Zgodnie z zapisami ustawy prawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.) program ochrony środowiska musi spełniać wymagania określone w tejże ustawie, związane z polityką ekologiczną państwa.

Programy opracowywane są na okres 4 lat z perspektywą na następne 4 lata. Ustawa nakłada obowiązek sporządzenia programu przez organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska, uwzględniające cele ekologiczne, priorytety ekologiczne, poziomy celów długoterminowych, rodzaj i harmonogram działań proekologicznych oraz środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Dodatkowo, co dwa lata powinien zostać sporządzony raport z wdrażania programu, co umożliwi prowadzenie jego bieżącego monitoringu. Art. 84 cyt. ustawy, konkretyzuje zakres programu, sposób jego opracowania, zawartość oraz sposób prowadzenia monitoringu efektu jego realizacji.

1.4. Metodyka opracowania

Sposób opracowania Programu został podporządkowany metodologii właściwej dla planowania strategicznego, polegającej na:

- 1) określeniu diagnozy stanu środowiska przyrodniczego w gminie Łask, zawierającej charakterystykę poszczególnych komponentów środowiska wraz z oceną ich stanu;
- 2) określeniu konstruktywnych działań zmierzających do poprawy w zakresie ochrony środowiska poprzez przedstawienie celów strategicznych, celów długo- i krótkoterminowych oraz kierunków działań wraz z opracowaniem programów operacyjnych dla poszczególnych segmentów środowiska;
- 3) przedstawieniu uwarunkowań realizacyjnych Programu w zakresie rozwiązań prawno-instytucjonalnych, źródeł finansowania, systemu zarządzania środowiskiem i Programem;
- 4) określeniu zasad monitorowania efektów wdrażania Programu.

POŚ opracowywano w odniesieniu do aktualnego stanu środowiska oraz stanu infrastruktury ochrony środowiska na dzień 15.03.2014 r.

Program ochrony środowiska jest opracowaniem kompleksowo przedstawiającym politykę ekologiczną gminy, będącym równocześnie aktualnym źródłem informacji o stanie środowiska i kierunkach zmian wynikających z realizacji zapisanych w Programie celów i zadań dla gminy Łask. Należy nadmienić, że efektywność realizowanych działań w zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego zależy przede wszystkim od polityki i rozwiązań przyjętych na szczeblu lokalnym oraz pozyskania zainteresowania i zrozumienia ze strony społeczności lokalnych.

Jako punkt odniesienia dla niniejszego Programu ochrony środowiska przyjęto aktualny stan środowiska oraz stan infrastruktury ochrony środowiska na dzień 15.03.2014 roku z uwzględnieniem dostępnych danych za lata wcześniejsze.

Źródłami informacji dla Programu... były materiały uzyskane ze Starostwa Powiatowego w Łasku, Urzędu Miejskiego w Łasku, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi, Głównego Urzędu Statystycznego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego, a także prace instytutów i placówek naukowo-badawczych z zakresu ochrony środowiska oraz gospodarki odpadami, jak również dostępna literatura fachowa.

Koncepcja Programu oparta jest o zapisy następujących aktów prawnych oraz dokumentów:

- ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Definiuje ona ogólne wymagania w odniesieniu do programów ochrony środowiska opracowywanych dla potrzeb województw, powiatów i gmin,
- Polityka ekologiczna państwa w latach 2009 - 2012 z perspektywą do 2016 roku,
- Program ochrony środowiska województwa łódzkiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015. W dokumencie tym określono długoterminową politykę ochrony środowiska dla województwa łódzkiego, przedstawiono cele krótkoterminowe i sposób ich realizacji, określono sposoby zarządzania środowiskiem i aspekty finansowe realizacji programu,
- Program ochrony środowiska powiatu łaskiego,
- wytyczne do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym, które podają sposób i zakres uwzględniania polityki ekologicznej państwa w programach ochrony środowiska oraz wskazówki, co do zawartości programów.

W gminnym programie powinny być uwzględnione:

- zadania własne gminy (pod zadaniami własnymi należy rozumieć te przedsięwzięcia, które będą finansowane w całości lub częściowo ze środków będących w dyspozycji gminy),
- zadania koordynowane (pod zadaniami koordynowanymi należy rozumieć pozostałe zadania związane z ochroną środowiska i racjonalnym wykorzystaniem zasobów naturalnych, które są finansowane ze środków przedsiębiorstw oraz ze środków zewnętrznych, będących w dyspozycji organów i instytucji szczebla centralnego, bądź instytucji działających na terenie gminy, ale podległych bezpośrednio organom centralnym).

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE

Podstawowe założenia dla opracowania Programu wynikające z dokumentów wyższego szczebla.

2.1. Dokumenty gminne

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania gminy Łask

Studium jest dokumentem, który ma służyć pomocą w zarządzaniu rozwojem gminy, w celu maksymalnego wykorzystania instrumentów gospodarki przestrzennej dla realizacji celów społeczno-gospodarczych. W dokumencie tym został przedstawiony następujący cel generalny:

Osiągnięcie wszechstronnego zrównoważonego i trwałego rozwoju gminy Łask, zapewniającego zaspokojenie bieżących i przyszłych potrzeb mieszkańców poprzez wzrost poziomu i jakości życia, z uwzględnieniem skutków powstania cywilnego lotniska dla regionu łódzkiego.

Realizacja celu generalnego będzie następowała poprzez określenie i wykonanie celów strategicznych obejmujących pięć płaszczyzn:

1. Cele społeczne:

- wyposażenie w urządzenia komunikacyjne i infrastrukturę techniczną stosownie do występujących potrzeb,
- harmonijne i bezpieczne kształtowanie przestrzeni.

2. Cele ekonomiczne.

3. Cele kulturowe.

4. Cele przestrzenne:

- porządkowanie i przekształcenie istniejących struktur zabudowy w kierunku uzyskania ładu przestrzennego i pełnego wyposażenia technicznego w urządzenia infrastruktury technicznej oraz komunikacji.

5. Cele przyrodnicze:

- traktowanie ochrony środowiska jako nierozłącznej części wszystkich procesów rozwojowych,
- ochronę i rozszerzenie terenów leśnych, a także ochronę przed zabudową dolin rzecznych oraz terenów łągowych,
- stworzenie systemu terenów zielonych, związanych z dolinami rzek ze szczególnym uwzględnieniem rzeki Grabi.

Zintegrowana strategia rozwoju gminy Łask na lata 2004-2013

Dokument ten został uchwalony przez Radę Miejską w Łasku uchwałą nr XIII/189/04 z dnia 29 stycznia 2004 r. W dokumencie tym sformułowano niezbędne programy i cele w zakresie ochrony środowiska naturalnego Gminy:

Program - Podniesienie atrakcyjności turystycznej regionu poprzez wykorzystanie walorów przyrodniczych rzeki Grabi:

- budowa niewielkich zbiorników wodnych w dolinie rzeki tzw. kaskad (konieczne opracowanie osobnego programu):
 - budowa zbiornika retencyjnego na rzece Pisi,
 - stabilizacja przepływu wody (retencja w okresie suszy),
- poprawa jakości wody, możliwość wykorzystania niektórych ze zbiorników do biologicznego oczyszczania wody (wykorzystanie zjawiska fitoremediacji),
- możliwość wykorzystywania zbiorników budowanych metodą koryta bocznikowego (wymóg Ramowej Dyrektywy Wodnej) jako miejsc zwyczajowo przyjętych do kąpieli, zgodnych z normami UE,
- przestrzeganie zasady pozostawienia niezabudowanej trwale terasy zalewowej rzeki,

- częściowe obsadzenie terasy zalewowej rzeki roślinnością, która poprawi jakość wody, zachowując jednocześnie bioróżnorodność,
- budowa większych zbiorników retencyjnych po uzyskaniu właściwych parametrów jakości wody w rzece,
- likwidacja punktowych źródeł zanieczyszczeń (małe zakłady przemysłowe, gospodarstwa rolne),
- budowa i inicjowanie warunków do budowy infrastruktury turystycznej:
 - zaprojektowanie ścieżek rowerowych, turystycznych i pieszych,
 - budowa dróg dojazdowych i parkingów,
- poprawa jakości środowiska:
 - inicjowanie poprawy efektywności oczyszczalni ścieków w Łasku poprzez dobudowanie polderu wykorzystującego zjawisko biologicznego oczyszczania wody z wykorzystaniem roślin naczyniowych,
 - rozwiązanie problemu osadów ściekowych,
 - rozbudowa sieci kanalizacyjnej,
 - inicjowanie programu budowy oczyszczalni przydomowych, tam gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest nieuzasadniona ekonomicznie,
 - rekultywacja składowiska odpadów w Orchowiu,
 - poprawna gospodarka odpadami,
 - dążenie do stworzenia sortowni odpadów,
- promocja agroturystyki poprzez stworzenie warunków do zakładania gospodarstw agroturystycznych,
- stworzenie Regionalnego Centrum Edukacji Ekologicznej - Centrum powinno mieć zasięg regionalny, finansowane ze środków Gminy, Starostwa, Ministerstwa Środowiska i środków pomocowych.

Do głównych zadań należą:

- edukacja ekologiczna (poprzez szkolenia, wystawy, współpracę ze szkołami, ośrodkami kultury i organizacjami pozarządowymi),
- gromadzenie informacji o stanie środowiska w regionie,
- inicjowanie działań proekologicznych.

Program - Transfer nowoczesnych technologii do sektora produkcyjno-usługowego, a szczególnie rolnictwa z uwzględnieniem alternatywnych metod gospodarowania:

- transfer nowoczesnych technologii do sektora usługowo-produkcyjnego i rolnictwa,
- szkolenia dla rolników i osób zainteresowanych z zakresu alternatywnych metod gospodarowania (agroturystyka, gospodarstwa ekologiczne, nowe formy upraw),
- stworzenie rynku produktów z zakresu bioenergii.

Program - Rozwój infrastruktury technicznej:

- rozbudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- rozbudowa sieci gazowej,
- poprawa stanu infrastruktury drogowej,
- poszukiwanie inwestorów zainteresowanych lotniskiem cywilnym w Łasku.

Program - Dostosowanie edukacji do wymogów XXI wieku:

- rozwój edukacji proekologicznej i prozdrowotnej.

Plan rozwoju lokalnego gminy Łask na lata 2009-2013

Plan został przygotowany w oparciu o wytyczne zawarte w Zasadach Przygotowania Planu Rozwoju Lokalnego w Ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 ustalonych przez Zarząd Województwa Łódzkiego (uchwała nr 424/08 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 9 kwietnia 2008 r.). Dokument jest spójny pod względem zadań i priorytetów z Narodowym Planem Rozwoju na lata 2007-2013, a także z Narodową Strategią Spójności i Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013.

Celem głównym rozwoju Gminy jest zapewnienie mieszkańcom gminy Łask wysokiego poziomu życia poprzez rozwój przedsiębiorczości, infrastruktury społecznej i technicznej, a także zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego.

Cel główny będzie osiągany poprzez wyznaczone 3 cele strategiczne oraz cele cząstkowe.

I. Cel strategiczny: Wsparcie rozwoju gospodarczego w Gminie Łask

Cele cząstkowe:

1. Rozbudowa infrastruktury turystycznej.
2. Promocja walorów turystycznych gminy.
3. Kształtowanie w społeczności gminy postaw przedsiębiorczych.
4. Wsparcie dla nowo powstających przedsiębiorstw.
5. Kształcenie ustawiczne osób bezrobotnych.
6. Aktywne poszukiwanie nowych inwestorów.

II. Cel strategiczny: Poprawa warunków życia mieszkańców poprzez rozbudowę infrastruktury społecznej i technicznej

Cele cząstkowe:

1. Budowa i modernizacja bazy kulturalnej, oświatowej i sportowej.
2. Modernizacja oraz budowa dróg gminnych.
4. Modernizacja oraz budowa oświetlenia ulicznego.
5. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i deszczowej.
6. Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków.
7. Rozwój infrastruktury wodociągowej.
8. Ochrona obiektów zabytkowych.
9. Zwiększanie dostępu do Internetu i e-usług na terenie gminy.

III. Cel strategiczny: Zachowanie unikalnych walorów środowiska naturalnego

Cele cząstkowe:

1. Aktywizacja lokalnej społeczności do działań na rzecz ochrony środowiska.
2. Rekultywacja terenów zdegradowanych.
3. Szczególna ochrona terenów chronionych.
4. Ochrona czystości gleb i wód poprzez rozwój infrastruktury kanalizacyjnej.
5. Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

2.2. Dokumenty powiatowe

Strategia Rozwoju Powiatu Łaskiego

Strategia rozwoju powiatu łaskiego została przyjęta uchwałą nr XIX/142/08 Rady Powiatu w Łasku z dnia 24 kwietnia 2008 r. W dokumencie tym zawarto szereg propozycji działań zmierzających do poprawy stanu środowiska w powiecie. Poniżej wymieniono główne działania z zakresu ochrony środowiska oraz turystyki.

1. Ochrona środowiska:

- stosowanie dolesień, przeznaczając na ten cel gleby najslabszych klas (tzw. gleby marginalne), tak w lasach państwowych jak i w sektorze prywatnym,
- dalsze rozbudowywanie oczyszczalni ścieków, różnych typów, wobec faktu, że wzrasta liczba odbiorców wody z sieci wodociągowej na wsi,
- kontynuowania tworzenia zbiorników wodnych w ramach „małej retencji”. Należy to powiązać z programem regionalnym „Warta”, który obejmuje zlewnię Widawki, Grabi oraz Neru. Pod uwagę należy tu brać zbiornik „Restarzew” na Widawce, „Julianów” w Józefowie gm. Wodzierady, „Zalew Kolumna”, zbiornik w Kwiatkowicach. Przy budowie zbiornika „Restarzew” dla celów rekreacyjnych, powiat łaski bierze pod uwagę możliwość nawiązania współpracy z jednostkami samorządowymi w Bełchatowie i/lub Kopalnią Węgla w Bełchatowie,
- respektowanie przez użytkowników przepisów korzystania z Parku Krajobrazowego „Międzyrzeczka Warty i Widawki”, w celu zachowania jego słabo przekształconego antropogenicznie środowiska,
- dalsze stosowanie alternatywnych źródeł energii grzewczej, zmniejszając w niej udział węgla. Pozwoli to na poprawę stanu powietrza atmosferycznego, głównie w Łasku.

2. Turystyka:

- kontynuowanie rozbudowy ośrodków rekreacyjnych i budownictwa typu letniskowego (tzw. kolonizacja turystyczna), poprzez stworzenie różnych preferencji lokalizacyjnych, szczególnie rozbudowę infrastruktury wsi oraz uproszczenie czynności prawno-administracyjnych,
- uznać za ośrodki turystyczne takie m.in. miejscowości jak: Łask-Kolumna, Wodzierady, Kwiatkowice-Las, Wandzin, Piorunów, Marzenin, Zielęcice, Teodory, Rokitnica, Gucin, Chociw, Ruda, Grabno, Wola Marzeńska, w których tworzyć należy warunki do organizowania gospodarstw agroturystycznych,
- pomoc samorządów w stwarzaniu możliwości rozbudowy usług sezonowych, głównie gastronomicznych i handlowych w miejscowościach turystycznych, a także stopniowe organizowanie kąpielisk na Grabi w Woli Marzeńskiej, Brodach, Grabnie,
- opracowanie publikacji nt. turystyki w powiecie łaskim z mapą powiatu eksponującą obiekty turystyczne (hotele, zabytki kultury, sportowe, miejsca zwyczajowo przyjęte do kąpielii, placówki gastronomiczne, ośrodki letniskowe), jako element promocji powiatu w tym zakresie,
- rozbudowa istniejącej bazy szlaków turystycznych, w tym ścieżek rowerowych przy wykorzystaniu walorów krajobrazowo-historycznych.

2.3. Dokumenty wojewódzkie

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, została przyjęta uchwałą nr XXXIII/644/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 lutego 2013 roku.

Jest to uaktualniona edycja Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020, uchwalonej przez Sejmik Województwa Łódzkiego w styczniu 2006 roku.

Strategia jest dokumentem mającym za zadanie określenie zasadniczych celów i kierunków rozwoju regionalnego oraz systemowe zaplanowanie realistycznych zadań, które będą realizowane systematycznie, w sposób skoordynowany i z uwzględnieniem ustalonych priorytetów.

W tym czasie, w regionie łódzkim nastąpiła niezwykle dynamizacja zmian w sferze społecznej, gospodarczej i przestrzennej.

Jednocześnie na szczeblu krajowym i europejskim pojawiły się nowe uwarunkowania formalno-prawne mające znaczący wpływ na dokumenty strategiczne opracowywane na poziomie regionalnym. Kolejny okres programowania polityki spójności (2014-2020) i nowe zasady finansowania wymagają nowego spojrzenia na region, podstawy jego konkurencyjności i atrakcyjność. Przed województwem łódzkim stoją nowe wyzwania rozwojowe, a nadchodzące lata będą kluczowe dla przyszłego rozwoju regionu i jego miejsca w Polsce i UE.

Celem nadrzędnym jest trwały i zrównoważony rozwój województwa oparty na optymalnym i efektywnym wykorzystaniu wewnętrznych potencjałów rozwojowych regionu w zgodzie z uwarunkowaniami zewnętrznymi. Głównym filarem tego rozwoju jest zaawansowana gospodarka wiedzy i innowacji. Silna, nowoczesna gospodarka oraz atrakcyjny rynek pracy są niezbędne dla zahamowania i odwrócenia niekorzystnych trendów demograficznych. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020, wskazując wizję i misję oraz priorytety rozwoju województwa, pełni rolę kierunkową dla władz samorządowych województwa, jak również samorządów powiatowych i gminnych, środowisk naukowych i biznesowych, organizacji pozarządowych i innych instytucji, a także dla wszystkich mieszkańców regionu.

Pełni również ważną funkcję koordynacyjną dla pozostałych dokumentów programowych i planistycznych tworzonych na poziomie regionalnym.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020 przyjmuje następującą wizję rozwoju regionu:

„Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali Kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia”.

Takiej wizji odpowiada misja rozwoju regionu łódzkiego zorientowana na: „Prowadzenie zintegrowanej i terytorialnie ukierunkowanej polityki zrównoważonego rozwoju, opartej na współpracy gospodarczej, budowaniu więzi społecznych oraz tożsamości regionalnej”.

Polityka terytorialno-funkcjonalna:

Obszary wiejskie:

W „Strategii...” obszary wiejskie postrzegane są w sposób kompleksowy i wielofunkcyjny, jako miejsce życia, pracy i wypoczynku. Zakłada się rozwój innowacyjnego rolnictwa oraz kształtowanie pozarolniczych form działalności gospodarczej, które generować będzie nowe miejsca pracy między innymi w przetwórstwie, usługach, handlu, turystyce i agroturystyce, rzemiośle i rękodzielnictwie. Podniesienie poziomu cywilizacyjnego obszarów wiejskich będzie realizowane poprzez wzmocnienie potencjałów rozwojowych ośrodków gminnych, poprawę dostępu do usług publicznych, poprawę jakości kapitału ludzkiego i społecznego, ograniczenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej i infrastrukturalnej. W rozwoju obszarów wiejskich kluczową rolę odgrywać będzie ochrona środowiska przyrodniczego i przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym.

Cel strategiczny:

„Atrakcyjne osadniczo obszary wiejskie, wykorzystujące potencjały wewnętrzne dla rozwoju wielofunkcyjnego”.

Strategiczne kierunki działań:

- wspieranie działań na rzecz wdrażania rozwiązań innowacyjnych w rolnictwie i leśnictwie oraz powstawania i działalności organizacji producentów rolnych,
- wspieranie działań na rzecz rozwoju rolnictwa ekologicznego, rynków lokalnych promujących produkty regionalne oraz agroturystyki,
- wspieranie działań na rzecz rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw sektora pozarolniczego,
- wspieranie działań na rzecz uruchomienia i realizacji programu Odnowa Wsi w województwie łódzkim,
- wspieranie działań na rzecz stosowania Kodeksu Dobrych Praktyk Rolniczych, w tym między innymi poprawy efektywności gospodarowania zasobami wodnymi i glebowymi w rolnictwie (szczególnie w kierunku przeciwdziałania zakwaszeniu gleb) oraz wspieranie działań na rzecz realizacji programów rolno-środowiskowych (w tym działania na rzecz ochrony bioróżnorodności), zwiększenie retencjonowania wód między innymi przez zwiększenie lesistości i zadrzewień),

- wspieranie działań na rzecz poprawy dostępu do podstawowych usług publicznych, w tym edukacji przedszkolnej, opieki zdrowotnej oraz usług kultury i sportu,
- wspieranie rozwoju systemu transportu publicznego oraz sieci dróg powiatowych i gminnych istotnych dla zwiększania dostępności komunikacyjnej,
- wspieranie działań na rzecz zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego, w tym rozbudowy i modernizacji sieci elektroenergetycznych średniego i niskiego napięcia oraz wykorzystywania odnawialnych źródeł energii,
- wspieranie rozwoju systemów wodno-ściekowych.

Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011 z perspektywą na lata 2012-2015

Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr XXIV/446/12 z dnia 29 maja 2012 roku przyjął Program ochrony środowiska województwa łódzkiego 2012.

Edycja ujmuje strategię działań do roku 2015 z perspektywą do roku 2019.

Celami strategicznymi do 2019 roku oraz wybranymi kierunkami działań na lata 2012-2015, są:

Udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska:

Cel do 2019 roku:

„Podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców województwa łódzkiego oraz zagwarantowanie szerokiego dostępu do informacji o środowisku”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- informowanie mieszkańców województwa o stanie środowiska i działaniach na rzecz jego ochrony,
- prowadzenie działań edukacyjnych wśród osób dorosłych,
- wsparcie finansowe projektów z zakresu edukacji ekologicznej, zwłaszcza o zasięgu ponadgminnym, realizowanych przez pozarządowe organizacje ekologiczne,
- wspieranie merytoryczne i finansowe działań z zakresu edukacji ekologicznej prowadzonej w szkołach i parkach krajobrazowych oraz promowanie aktywnych form edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży,
- współpraca z mediami w zakresie upowszechniania edukacji ekologicznej wśród społeczeństwa.

Uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych:

Cel do 2019 roku:

„Zapewnienie włączenia celów ochrony środowiska do wszystkich sektorowych dokumentów strategicznych i przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania ich realizacji na środowisko”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- objęcie dokumentów polityk/strategii/programów/planów sektorowych (zgodnie z ustawą o udostępnianiu informacji o środowisku) strategicznymi ocenami oddziaływania na środowisko,
- popularyzacja szkoleń w zakresie metodologii wykonywania i oceniania prognoz skutków oddziaływania na środowisko dla dokumentów strategicznych.

Aspekty ekologiczne w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym:

Cel do 2019 roku:

„Kształtowanie harmonijnej struktury funkcjonalno - przestrzennej województwa, sprzyjającej równoważeniu wykorzystania walorów przestrzeni z rozwojem gospodarczym, poprawa jakości życia i trwałym zachowaniem wartości środowiska”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wymagań przepisów ochrony środowiska i gospodarki wodnej, wyników monitoringu środowiska (w szczególności w zakresie powietrza, hałasu i wód), identyfikacja konfliktów środowiskowych i przestrzennych oraz sposobów zarządzania nimi,
- wdrożenie przepisów umożliwiających przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko już na etapie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które jest opracowaniem planistycznym obejmującym teren każdej gminy,
- zachowanie korzystnych warunków w zakresie stanu środowiska na istniejących terenach o wysokich walorach przyrodniczych.

Zarządzanie środowiskowe:

Cel do 2019 roku:

„Promowanie i wsparcie wdrażania systemu EMAS w gałęziach przemysłu o znaczącym oddziaływaniu na środowisko, w sektorze małych przedsiębiorstw oraz administracji publicznej wszystkich szczebli”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- promowanie systemów zarządzania środowiskowego (SZS),
- zachęcanie organizacji do udziału w programach szkoleniowo-informacyjnych w zakresie systemu EMAS oraz do korzystania z instrumentów (organizacyjnych, technicznych i finansowych) zachęcających organizacje do wdrażania EMAS.

Ochrona przyrody:

Cel do 2019 roku:

„Zachowanie różnorodności biologicznej województwa na poziomie genetycznym, gatunkowym oraz ekosystemowym w powiązaniu ze zrównoważonym rozwojem gospodarczym regionu, który współistnieje z różnorodnością biologiczną”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- tworzenie spójnego systemu obszarów chronionych,
- tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych,
- opracowanie i wdrażanie planów ochrony parków krajobrazowych i rezerwatów oraz planów ochronnych i planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000,
- utrzymanie różnorodności siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków,
- ustanawianie stref ochronnych dla gatunków podlegających ochronie strefowej,
- ochrona korytarzy ekologicznych,
- uwzględnianie znaczenia ochrony różnorodności biologicznej w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- ochrona terenów cennych przyrodniczo przed nadmiernym rozwojem turystyki i rekreacji,
- edukacja ekologiczna w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej,
- renaturalizacja i poprawa stanu zniszczonych ekosystemów, zwłaszcza wodno-błotnych, rzecznych i leśnych oraz ich ochrona,
- rozwój i utrzymanie terenów zieleni.

Ochrona i zrównoważony rozwój lasów:

Cel do 2019 roku:

„Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej i wiekowej z zachowaniem bogactwa biologicznego”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- realizacja gospodarki leśnej w oparciu o plany urządzenia lasów i uproszczone plany urządzenia lasów, w tym ich aktualizacja,
- ujmowanie w opracowywanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gruntów do zalesień, z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych,
- zalesianie nieefektywnych (nieprzydatnych rolnictwu) gruntów rolnych,
- zalesianie nowych terenów z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczo-krajobrazowych,
- zwiększenie powierzchni lasów ochronnych na terenach lasów prywatnych,
- zwiększenie udziału starszych klas wieku w strukturze wiekowej drzewostanów w lasach prywatnych,
- restytucja i rehabilitacja ekosystemów leśnych, uszkodzonych w wyniku działania czynników abiotycznych i biotycznych,
- kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska leśnego w celu rozpoznania stanu lasu, przeciwdziałania pożarom, rozwojowi szkodników i chorób,
- prowadzenie edukacji na rzecz zrównoważonego rozwoju przez Nadleśnictwa (tworzenie izb przyrodniczych, leśnych ścieżek dydaktycznych),
- realizacja zadań z zakresu gospodarki wodnej na terenach leśnych (np.: budowa zbiorników retencyjnych),
- doskonalenie gospodarki leśnej lasów prywatnych,
- ochrona różnorodności biologicznej w lasach prywatnych.

Racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi:

Cel do 2019 roku:

„Zrównoważone gospodarowanie zasobami wodnymi województwa oraz zapewnienie skutecznej ochrony przed powodzią i suszą”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- wdrażanie Ramowej Dyrektywy Wodnej i Dyrektywy Powodziowej na terenie województwa łódzkiego,
- realizacja „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego”.

Ochrona powierzchni ziemi:

Cel do 2019 roku:

„Ochrona i racjonalne wykorzystanie powierzchni ziemi oraz rekultywacja terenów zdegradowanych”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- przestrzeganie zasad dobrej praktyki rolniczej (KDPR) w zakresie ochrony gleb użytkowanych rolniczo,
- wdrażanie programów rolno-środowiskowych uwzględniających działania prewencyjne w zakresie ochrony gleb, w tym erozji gleb,
- wspieranie i rozwijanie rolnictwa ekologicznego,
- kontynuacja i rozwój monitoringu środowiska glebowego w województwie,
- prowadzenie rejestru terenów zdegradowanych,
- prowadzenie bieżącej rekultywacji i zagospodarowania gruntów zdegradowanych,
- ochrona gleb o wysokiej przydatności rolniczej przed przeznaczeniem na cele nierolnicze.

Gospodarowanie zasobami geologicznymi:

Cel do 2019 roku:

„Racjonalna gospodarka zasobami złóż kopalin oraz minimalizacja niekorzystnych skutków ich eksploatacji”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- kontynuowanie prac w zakresie poszukiwania, rozpoznania i dokumentowania złóż kopalin,
- ochrona zasobów złóż kopalin i obszarów perspektywicznych poprzez stosowanie odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych,
- wszechstronne wykorzystanie kopalin (kopaliny głównej i towarzyszącej),
- sukcesywna rekultywacja i zagospodarowanie terenów po eksploatacji kopalin,
- przeciwdziałanie nielegalnej eksploatacji kopalin.

Racjonalne wykorzystanie energii, materiałów i surowców:

Cel do 2019 roku:

„Wzrost efektywności wykorzystania surowców, wody i energii”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- modernizacja procesów przemysłowych w kierunku osiągnięcia normatywów najlepszej dostępnej techniki (BAT),
- promowanie działań zmierzających do zmniejszenia zużycia wody i podniesienia efektywności wykorzystania energii w gospodarce komunalnej,
- zwiększenie sprawności wytwarzania energii i zmniejszenie strat energii w przemyśle,
- działania energooszczędne w budownictwie (np.: termomodernizacje),
- odzysk energii cieplnej,
- eliminacja strat wody w sieci,
- wprowadzanie systemów zarządzania środowiskowego.

Jakość powietrza:

Cel do 2019 roku:

„Spełnienie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza poprzez redukcje emisji zanieczyszczeń do powietrza oraz uwzględnienie aspektu ochrony jakości powietrza w planowaniu przestrzennym”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- realizacja założeń obowiązujących programów ochrony powietrza (POP) w zakresie pyłu zawieszonego PM10,
- opracowanie i wdrażanie POP dla pozostałych terenów zaliczonych do klasy C z uwagi na przekroczenie poziomu pyłu zawieszonego PM10 oraz dla stref zaliczonych do klasy C z uwagi na przekroczenia poziomów dopuszczalnych pyłu zawieszonego PM2,5, benzo(a)pirenu oraz ozonu (kryterium z uwagi na ochronę roślin),
- opracowanie i wdrażanie Programów ograniczenia niskiej emisji (PONE) dla terenów wskazanych w POP,
- opracowywanie Projektów założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe, zgodnie z ustaleniami programów ochrony powietrza,
- modernizacja kotłowni komunalnych oraz dużych obiektów energetycznego spalania paliw celem ograniczenia wielkości emisji zanieczyszczeń: modernizacja kotłów, automatyzacja procesu spalania,
- zmiana rodzaju paliwa ze stałego na gazowe, olejowe lub alternatywne źródła energii, budowa/modernizacja systemów oczyszczania spalin,
- rozwój ciepłownictwa rozproszonego,
- dofinansowanie realizacji działań naprawczych z funduszy unijnych i krajowych (w ramach systemu instytucji funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej),

- rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych, podłączanie nowych użytkowników do sieci ciepłych,
- prowadzenie termomodernizacji obiektów użyteczności publicznej, wspieranie termomodernizacji obiektów mieszkalnych wielorodzinnych i jednorodzinnych (powinno się zapewnić ochronę ewentualnych miejsc gniazdowania chronionych gatunków ptaków),
- rozbudowa sieci gazowej,
- likwidacja lub modernizacja (w kierunku wykorzystania proekologicznych nośników energii) źródeł „niskiej emisji” (indywidualnych węglowych systemów grzewczych, lokalnych kotłowni opalanych węglem),
- promowanie wymiany indywidualnych źródeł ciepła zasilanych paliwem stałym na kotły gazowe, olejowe,
- wprowadzenie systemu wsparcia finansowego dla właścicieli mieszkań zmieniających system ogrzewania na proekologiczny,
- wprowadzanie przez przedsiębiorców nowoczesnych i przyjaznych środowisku technologii, hermetyzacja układów technologicznych, modernizacja instalacji celem spełnienia wymagań BAT oraz standardów emisyjnych,
- egzekwowanie od zakładów przemysłowych spełniania prawnych wymagań w zakresie wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza,
- prowadzenie remontów, przebudowy i modernizacji dróg celem poprawy warunków jazdy,
- bieżące utrzymywanie ulic w czystości poprzez zamiatanie oraz sprzątanie na mokro w okresach bezdeszczowych,
- rozwój infrastruktury rowerowej; budowa nowych tras rowerowych i modernizacja istniejących, w tym wyprowadzenie ruchu rowerowego poza jezdnie, budowa parkingów dla rowerów, itp.,
- zwiększenie udziału komunikacji zbiorowej w przewozach pasażerskich poprzez rozwój transportu zbiorowego w uzależnieniu od rzeczywistych potrzeb, rozwój transportu niskoemisyjnego (transport kolejowy, transport tramwajowy) oraz transportu kołowego z wykorzystaniem autobusów niskoemisyjnych poprzez modernizację taboru autobusowej komunikacji miejskiej (wymiana pojazdów na bardziej „ekologiczne”),
- uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego aspektów wpływających na jakość powietrza (np.: wymagania dotyczące zaopatrywania budynków w ciepło na nowych osiedlach, projektowanie linii zabudowy nowych osiedli mieszkaniowych uwzględniające zapewnienie przewietrzania” miasta, wyznaczenie stref przemysłowych poza granicami obszaru o zwiększonych stężeniach pyłu PM10, z uwzględnieniem np.: kierunków napływu mas powietrza),
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wpływu spalania paliw złej jakości oraz odpadów w paleniskach domowych na stan czystości powietrza, możliwości oszczędzania energii oraz promocji korzystania z transportu zbiorowego oraz transportu rowerowego.

Odnawialne źródła energii:

Cel do 2019 roku:

„Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie województwa”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- rozwój odnawialnych źródeł energii,
- prowadzenie edukacji ekologicznej w zakresie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- budowa instalacji OZE,
- inwentaryzacja źródeł OZE, prowadzenie i aktualizacja bazy danych OZE,
- przygotowanie strategii rozwoju OZE,
- prowadzenie akcji informacyjnej na temat korzyści stosowania OZE.

Ochrona wód:

Cel do 2019 roku:

„Zapewnienie dobrego stanu jakościowego i ilościowego wód powierzchniowych i podziemnych województwa”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- budowa, rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków komunalnych,
- budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji sanitarnej,
- budowa nowych i rozbudowa istniejących sieci zbiorczej kanalizacji deszczowej,
- budowa przydomowych oczyszczalni ścieków, w miejscach gdzie uwarunkowania techniczne lub ekonomiczne wskazują na nieefektywność rozwiązań w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków,
- rozbudowa infrastruktury zaopatrzenia w wodę, w tym budowa nowych oraz modernizacja istniejących ujęć i stacji uzdatniania wody oraz rozbudowa zbiorczych sieci wodociągowych wraz z instalacją przyłączy,
- usprawnianie gospodarki ściekowej w zakładach przemysłowych między innymi poprzez budowę i modernizację oczyszczalni ścieków przemysłowych oraz ograniczenie ilości substancji szczególnie szkodliwych odprowadzanych do środowiska wodnego i ekonomizację zużycia wody dla celów przemysłowych,
- kontrola spełnienia wymagań prawnych w zakresie korzystania z wód przez podmioty gospodarcze w szczególności duże zakłady przemysłowe emitujące substancje szczególnie szkodliwe,
- stosowanie skutecznych rozwiązań chroniących środowisko wodne przed zanieczyszczeniami pochodzącymi z transportu drogowego i przestrzeganie wymagań prawnych przez zarządców dróg publicznych,
- ograniczanie emisji zanieczyszczeń obszarowych ze źródeł rolniczych poprzez wdrażanie dobrych praktyk poparte odpowiednią edukacją w zakresie rolnictwa ekologicznego,
- prowadzenie ewidencji stanu i obsługi bezodpływowych zbiorników na ścieki bytowe i przydomowych oczyszczalni ścieków w gospodarstwach domowych,
- wprowadzanie do planów zagospodarowania przestrzennego obszarów ochronnych głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP).

Oddziaływanie hałasu:

Cel do 2019 roku:

„Minimalizacja zagrożenia mieszkańców województwa ponadnormatywnym hałasem, zwłaszcza komunikacyjnym”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- dalsze ograniczanie emisji hałasu pochodzącego z sektora gospodarczego, między innymi poprzez kontrole przestrzegania dopuszczalnej emisji hałasu, wprowadzanie urządzeń ograniczających emisję hałasu,
- realizacja inwestycji zmniejszających narażenie na hałas komunikacyjny,
- przestrzeganie wartości dopuszczalnych poziomów hałasu w odniesieniu do nowo zagospodarowywanych terenów: stosowanie w planowaniu przestrzennym zasady strefowania,
- edukacja ekologiczna.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych:

Cel do 2019 roku:

„Ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na zdrowie człowieka i środowisko”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- kontynuacja badań, które pozwolą na ocenę skali zagrożenia polami elektromagnetycznymi oraz poszerzenie wiedzy na temat stopnia ich oddziaływania,
- wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego zapisów poświęconych ochronie przed polami elektromagnetycznymi,
- monitorowanie zmian wielkości i stopnia zagrożenia środowiska polami elektromagnetycznymi poprzez system pomiarów i ich ewidencji,
- preferowanie nisko-konfliktowych lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych,
- edukacja ekologiczna na temat rzeczywistej skali zagrożenia emisją pól elektromagnetycznych.

Poważne awarie przemysłowe:

Cel do 2019 roku:

„Ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych dla ludzi i środowiska”.

Kierunki działań na lata 2012-2015:

- uaktualnianie systemów operacyjno-ratowniczych dla terenów otaczających zakłady o dużym ryzyku wystąpienia awarii,
- wykreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska z tytułu awarii przemysłowych, w tym transportu materiałów niebezpiecznych,
- optymalizacja wyznaczenia miejsc bezpiecznego parkowania samochodów przewożących materiały niebezpieczne,
- doposażenie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa techniczno-chemiczno-ekologicznego.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego

Aktualizacja Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr LX/1648/10 z dnia 21 września 2010 roku.

Przyjęta w Planie Wizja rozwoju województwa opiera się na czterech głównych filarach:

1. Rozwoju kluczowych inwestycji z zakresu infrastruktury transportowej i technicznej.
2. Rozwoju gospodarki innowacyjnej, wykorzystującej endogeniczny potencjał rozwojowy i tworzącej nowoczesne formy organizacyjne w postaci struktur sieciowych.
3. Systemie osadniczym, którego rdzeń w postaci metropolii łódzkiej i Aglomeracji Łódzkiej będzie wspomagany przez regionalne i ponadlokalne bieguny wzrostu.
4. Kształtowaniu spójnego systemu ekologicznego oraz kulturowo-turystycznego.

Przyjmuje się, że dla osiągnięcia Wizji musi nastąpić korzystny układ i synergia wszystkich czynników rozwojowych, takich jak: integracja międzynarodowa, reformy wewnętrzne, rozwój gospodarki opartej na wiedzy i akceptacja społeczna przemian. Realizacja nakreślonej Wizji rozwoju umożliwi dokonanie „skoku cywilizacyjnego” i znaczną poprawę warunków życia mieszkańców regionu. „Plan...” określił cele i kierunki polityki rozwoju przestrzennego województwa do 2020 roku dla 6 głównych sfer działań:

1. System osadniczy.
2. Powiązania infrastrukturalne.
3. Powiązania środowiskowe i kulturowe.
4. Środowisko przyrodnicze.
5. Obronność i bezpieczeństwo publiczne.
6. Obszary problemowe.

Powiązania środowiskowe i kulturowe:

Cel główny: „Kształtowanie tożsamości regionalnej z wykorzystaniem walorów przyrodniczych, kulturowych i turystycznych regionu”.

Kierunki działań:

- ochrona najcenniejszych zasobów przyrodniczych i krajobrazowych oraz zapewnienie ciągłości systemu ekologicznego,
- zachowanie i ochrona materialnych i niematerialnych zasobów dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego województwa,
- wzrost atrakcyjności turystycznej województwa („bełchatowsko-szczercowska” wielofunkcyjna strefa turystyczna).

Środowisko przyrodnicze:

Cel główny: „Ochrona i poprawa stanu środowiska”.

Kierunki działań:

- ochrona i wzrost różnorodności biologicznej,
- zwiększanie i wzbogacanie zasobów leśnych,
- ochrona powierzchni i gleb,
- zwiększanie zasobów wodnych i poprawa ich jakości, uporządkowanie gospodarki ściekowej - racjonalizacja gospodarki odpadami,
- poprawa klimatu akustycznego,
- poprawa jakości powietrza,
- ograniczenie zagrożenia promieniowaniem elektromagnetycznym.

Obronność i bezpieczeństwo publiczne:

Cel główny: „Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego”.

Kierunki działań:

- utrzymanie infrastruktury obronnej na obszarze województwa,
- ograniczenie zagrożenia awariami,
- zapewnienie możliwości prowadzenia działań ratowniczych, w tym przeciwpożarowych.

Obszary problemowe:

Cel główny: „Minimalizacja zagrożeń i obszarów problemowych”.

Kierunki działań:

- ograniczenie ujemnych skutków suszy w obszarach największego deficytu wody,
- ograniczenie zagrożenia powodziowego (zakaz inwestowania na terenach zalewowych),
- ograniczenie degradacji środowiska związanej z eksploatacją złóż.

Regionalny Program Operacyjny Woj. Łódzkiego na lata 2007-2013

Szczegółowy Opis Priorytetów Regionalnego Programu Operacyjnego dla Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 został zatwierdzony uchwałą nr 1244/06 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie przyjęcia Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013 i zmieniony uchwałą nr 158/07 Zarządu Województwa Łódzkiego z dnia 20 lutego 2007 r.

Dla realizacji niniejszego Programu Ochrony Środowiska dla gminy Łask najistotniejsze znaczenie mają następujące priorytety:

I oś priorytetowa: Infrastruktura transportowa**Cel szczegółowy:** Poprawa dostępności komunikacyjnej województwa łódzkiego.

Realizacja celu szczegółowego będzie następować poprzez cele operacyjne priorytetu:

- poprawa stanu oraz powiązanie sieci transportowej województwa łódzkiego z siecią dróg krajowych, transeuropejską siecią transportową TEN-T oraz lotniskami,
- poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego w województwie łódzkim,
- wzrost konkurencyjności oraz poprawa jakości transportu publicznego w miastach,
- zwiększenie wykorzystania transportu kolejowego w przewozach pasażerskich i towarowych,
- wzrost znaczenia transportu lotniczego.

II oś priorytetowa: Ochrona Środowiska, zapobieganie zagrożeniom i energetyka**Cel szczegółowy:** Poprawa stanu środowiska naturalnego i bezpieczeństwa ekologicznego.

Realizacja celu szczegółowego będzie następować poprzez cele operacyjne priorytetu:

- racjonalizacja gospodarki w zakresie odprowadzania i oczyszczania ścieków komunalnych i przemysłowych,
- racjonalizacja zaopatrzenia w wodę,
- racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi i odpadami z sektora gospodarczego,
- ochrona przyrody i kształtowanie postaw ekologicznych,
- poprawa jakości powietrza,
- przeciwdziałanie powstawaniu zagrożeń środowiskowych i zmniejszanie ich skutków,
- rozwój i poprawa stanu infrastruktury energetycznej województwa,
- dywersyfikacja źródeł energii ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii (OZE).

III oś priorytetowa: Gospodarka, innowacyjność, przedsiębiorczość**Cel szczegółowy:** Rozwój innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki w województwie.

Realizacja celu szczegółowego będzie następować poprzez cele operacyjne priorytetu:

- wspieranie inwestycji modernizacyjnych i rozwojowych w przedsiębiorstwach,
- ułatwienie przedsiębiorstwom dostępu do źródeł finansowania,
- wspieranie działalności B+R oraz działalności instytucji otoczenia biznesu służącej rozwojowi współpracy między sferą nauki i sferą biznesu,
- poprawa atrakcyjności rekreacyjnej i turystycznej regionu.

VI oś priorytetowa: Odnowa obszarów miejskich**Cel szczegółowy:** Ożywienie gospodarcze i społeczne na terenach zdegradowanych w obszarach miejskich.

Realizacja celu szczegółowego będzie następować poprzez cele operacyjne priorytetu:

- rewitalizacja substancji architektonicznej terenów i obiektów przemysłowych i powojсковych,
- zwiększenie atrakcyjności obszarów miejskich dla inwestorów lokalnych i zewnętrznych,
- odnowa zdegradowanych dzielnic mieszkaniowych, w tym rewitalizacja substancji mieszkaniowej.

„Program Państwowego Monitoringu Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2013-2015”

Państwowy Monitoring Środowiska utworzony został na mocy ustawy o Inspekcji Ochrony Środowiska z dnia 20 lipca 1991 r. (tekst jednolity: z 2007 r. Dz. U. Nr 44, poz. 287, ze zm.) jako zadanie Inspekcji Ochrony Środowiska polegające na organizowaniu i koordynowaniu Państwowego Monitoringu Środowiska, prowa-

dzeniu badań jakości środowiska, obserwacji i oceny jego stanu oraz zachodzących w nim zmian (art. 2 ust. 1. punkt 8). Opracowany został przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, Łódź, 2012.

Celem Państwowego Monitoringu Środowiska jest zapewnienie wiarygodnych informacji o stanie środowiska także wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

1. Jakości elementów przyrodniczych, dotrzymywaniu standardów jakości środowiska określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów.
2. Występujących zmianach jakości elementów przyrodniczych i przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo -skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Podstawowym zadaniem Państwowego Monitoringu Środowiska jest systematyczne prowadzenie badań i dostarczanie informacji w zakresie jakości powietrza, wód śródlądowych powierzchniowych i podziemnych, jakości gleby i ziemi, hałasu, pól elektromagnetycznych, promieniowania jonizującego, stanu zasobów środowiska, w tym lasów, rodzajów i ilości substancji lub energii wprowadzanych do powietrza, wód, gleby i ziemi oraz wytwarzania i gospodarowania odpadami. Uzyskane informacje stanowią podstawę do oceny skuteczności aktualnej polityki ekologicznej kraju oraz przesłankę do kształtowania jej założeń na przyszłość.

Państwowy Monitoring Środowiska jest źródłem informacji o środowisku będących wynikiem pomiarów i ocen jego stanu jak i analizą wpływu różnych czynników, w tym presji będących wynikiem działalności człowieka.

2.4. Dokumenty krajowe

Polityka Ekologiczna Państwa

W dniu 22 maja 2009 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Uchwałą (M.P. z 2009 r. Nr 34, poz. 501) przyjął Politykę ekologiczną Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.

W poszczególnych rozdziałach Polityki ekologicznej Państwa, scharakteryzowano szczegółowo kierunki działań, jakie powinny być podjęte w najbliższych latach. Ujęte one zostały jako:

- 1) kierunki działań systemowych (uwzględnienie zasad ochrony środowiska w strategiach sektorowych, aktywizacja rynku na rzecz ochrony środowiska, zarządzanie środowiskowe, udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska, rozwój badań i postęp techniczny, odpowiedzialność za szkody w środowisku, aspekt ekologiczny w planowaniu przestrzennym);
- 2) ochrona zasobów naturalnych (ochrona przyrody, ochrona i zrównoważony rozwój lasów, racjonalne gospodarowanie zasobami wodnymi, ochrona powierzchni ziemi, gospodarowanie zasobami geologicznymi);
- 3) poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego (środowisko a zdrowie, jakość powietrza, ochrona wód, gospodarka odpadami, oddziaływanie hałasu i pól elektromagnetycznych, substancje chemiczne w środowisku).

3. ANALIZA STANU OBECNEGO MIASTA I GMINY ŁASK

3.1. Dane ogólne

Gmina Łask położona jest w centralnej części województwa łódzkiego w powiecie łaskim. Jej powierzchnia wynosi 145 km² (w tym miasto Łask 15 km²) i pokrywa 23,5% powierzchni powiatu łaskiego. Gmina Łask dzieli się na 31 sołectw (Aleksandrówek, Anielin, Bałucz, Borszewice, Budy Stryjewskie, Gorczyn, Karszew, Kopyść, Krzucz, Łopatki, Mauryca, Okup Mały, Okup Wielki, Orchów, Ostrów, Rembów, Remiszew, Rokitnica, Sięganów, Stryje Księżę, Stryje Paskowe, Teodory, Wiewiórczyn, Wola Bałucka, Wola Łaska, Wola Stryjewska, Wronowice, Wrzeszczewice, Wrzeszczewice Nowe, Wydrzyn, i Zielęcice) oraz miasto Łask z dzielnicą Kolumną.

Na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2011 r. w sprawie ustalenia granic niektórych gmin i miast oraz zmiany siedzib władz z dniem 1 stycznia 2012 r. do miasta Łask została włączona część sołectwa Wola Łaska i łącznej powierzchni 17,63 ha.

Z gminą sąsiadują cztery miasta: Pabianice, Szadek, Zduńska Wola i Zelów.

Rys. 1. Położenie powiatu łaskiego na tle województwa łódzkiego

Rys. 2. Położenie gminy Łask na tle powiatu łaskiego

Miasto Łask stanowi administracyjne, usługowe, oświatowe i kulturalne centrum powiatu łaskiego od 1 stycznia 1999 roku. Ponadto w mieście zlokalizowane są jednostki pełniące funkcje ponadgminną: Starostwo Powiatowe, Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej, Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowy Inspektor Weterynarii, Ośrodek Informacji Europejskiej, a także placówki szkol-

nictwa, z których korzystają również mieszkańcy sąsiednich gmin. Na terenie miasta funkcjonuje także Biblioteka Publiczna im. Jana Łaskiego Młodszeo i Łaski Dom Kultury.

1 stycznia 2010 roku w Łasku powstała 32 Baza Lotnictwa Taktycznego - zmodernizowane lotnisko wojskowe przystosowane do obsługi samolotów F-16, które jest włączone do struktur NATO. Zgodnie z uchwałą nr LI/1469/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lutego 2010 r. na obszarach wokół lotniska utworzono strefę ograniczonego użytkowania.

Miasto wyróżnia się funkcjami związanymi z obsługą lotniska wojskowego, które jakkolwiek obszarowo znajduje się w granicach administracyjnych Buczek, to jednak z Łasku jest zapewniony dojazd do lotniska, tu stacjonuje baza lotnicza i tu są ulokowane zaplecza obsługi.

Pod względem komunikacyjnym Łask stanowi ważny węzeł drogowy na skrzyżowaniu dróg krajowych nr 14 i nr 12 - głównych ruchu przyspieszonego, dróg wojewódzkich Nr 481, 483 i 473 - głównych oraz dróg powiatowych - zbiorczych i lokalnych. Wkrótce, poprzez węzeł drogowy „Łask” na skrzyżowaniu będącej w budowie drogi ekspresowej S-8 i drogi krajowej nr 12, miasto oraz obszar gminy uzyskają dobre połączenia drogowe w kierunku Wrocławia oraz autostrady A-1. Z kolei położone niedaleko gminy węzły komunikacyjne „Róża” i „Dobroń” na trasie budowanej drogi ekspresowej S-14 zapewnią dogodne połączenie z autostradą A-2. Nie bez znaczenia jest także przebieg linii kolejowej Łódź Kaliska-Ostrów Wlkp, która uzupełnia dogodne połączenia na tym kierunku.

3.2. Położenie gminy Łask i uwarunkowania zewnętrzne zagospodarowania przestrzennego

Wytyczne z „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego” dotyczące miasta i gminy Łask

W Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego (uchwała nr LX/1648/10 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 września 2010 r.) zapisano dla obszaru miasta i gminy Łask następujące ustalenia:

- na obszarze miasta i gminy Łask, występują dwa zadania rządowe objęte Programem Inwestycji Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego w Dziedzinie Bezpieczeństwa (NISIP).

Są to:

- infrastruktura dla sił wzmocnienia NATO - modernizacja lotniska Łask,
- infrastruktura obrony powietrznej - posterunek radarowy Wiewiórczyn (Wronowice).

Wiążą się z tym pewne ograniczenia w zagospodarowaniu części terenów miasta i gminy polegające na ograniczeniu wysokości zabudowy oraz zasady zagospodarowania i użytkowania terenów w utworzonej strefie ograniczonego użytkowania wokół lotniska.

Wytyczne z „Planu...”

- obszar miasta i gminy Łask w sferze powiązań funkcjonalnych przynależy do Łódzkiej Aglomeracji Miejskiej, a obszar gminy to strefa kształtowania się tych powiązań z nowymi obszarami przedsiębiorczości,
- Łask w sieci osadniczej województwa, mimo iż zaliczony jest do kształtujących się ośrodków subregionalnych, to jednak nie został uznany jako biegun rozwoju, ale miasto powiatowe uzupełniające,
- podobnie jak w całym województwie łódzkim, w osadnictwie wiejskim restrukturyzacja rolnictwa wymusi zmiany. Nastąpi znaczący odpływ ludności wiejskiej do miast, ale w strefie bezpośredniego oddziaływania miasta nastąpi koncentracja osadnictwa typu miejskiego. Dla pozostałych obszarów wiejskich zakłada się rozwój wielofunkcyjny,
- przez gminę przebiega odcinek drogi ekspresowej S-8 w budowie z węzłem komunikacyjnym „Łask” w rejonie skrzyżowania z drogą krajową nr 12 na zachód od wsi Teodory,
- linia kolejowa Łódź Kaliska-Zduńska Wola-Kalisz nie znalazła się dotychczas w programie modernizacji Sieci TEN-T (znaczenie europejskie), jednak modernizacja ta została zarekomendowana Komisji Europejskiej przez Ministerstwo Infrastruktury w ramach uzupełnienia tej sieci,
- przebiegająca przez miasto i gminę dolina rzeki Grabi została uznana jako proponowany obszar mający znaczenie dla Wspólnoty PLH 100021 „Grabia”,

- w miejsce istniejącego Obszaru Chronionego Krajobrazu Środkowej Grabi projektuje się utworzenie Tuszyńsko-Dłutowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Zostaje utrzymany Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Dolina Grabi”,
- zgodnie z Wojewódzkim Programem Małej Retencji, na rzece Grabi są projektowane dwa zbiorniki wodne: „Łask” i „Kolumna”,
- zgodnie z Planem Gospodarki Odpadami Województwa Łódzkiego przyjętym przez Sejmik Województwa Łódzkiego w marcu 2008 r. oraz z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego przewidziana jest w Łasku budowa instalacji do fermentacji odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (kompostownia),
- zgodnie z ww. Planem... jako zadanie o znaczeniu ponadlokalnym jest planowana budowa instalacji do zagospodarowania osadów ściekowych poza ZZO,
- przez obszar gminy Łask został zaplanowany przebieg projektowanej linii elektroenergetycznej 400 kV Rogowiec - Pątnów,
- od istniejącego gazociągu wysokiego ciśnienia Łódź - Sieradz odgałęzia się projektowany gazociąg wysokiego ciśnienia kierunku Zelowa,
- Łask uznano jako ośrodek wymagający rewitalizacji, zaś kolegiatę w Łasku jako jeden z 22 obszarów i obiektów wytypowanych do uznania jako pomnik historii,
- proponowane jest utworzenie parku kulturowego „Młynów nad Grabią”,
- przez miasto i gminę przebiegają szlaki turystyczne o ponadlokalnym znaczeniu, a gmina ma potencjalne możliwości rozwoju funkcji turystycznej z racji położenia w paśmie turystyczno-kulturowym i w wielofunkcyjnej strefie turystycznej Środkowej Warty i Grabi.

Miasto i gmina Łask w Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 r.

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020 została przyjęta przez Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą nr LI/865/2006 z dnia 31 stycznia 2006 r.

Sformułowany cel strategiczny to:

Podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako regionu sprzyjającego zamieszkaniu i gospodarce przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności i zachowaniu różnorodności jego miejsc.

Główne i operacyjne cele mogą i są spójne z celami określonymi w lokalnych strategiach dla powiatu i gminy Łask.

W ww. Strategii wyróżniono Łask, jako fragment Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego, ośrodek ponadlokalny będący siedzibą powiatu. Zaliczono też w analizie SWOT Łask, obok Lublinka, wśród mocnych cech województwa rozwój komunikacji lotniczej na terenie województwa.

Etap realizacji Strategii obejmujący okres 2013-2020 to okres, w którym region gminy i miasta Łask, ma już dysponować potencjałem rozwojowym umożliwiającym uzyskanie poziomu zbliżonego do średniego w Unii Europejskiej oraz możliwości pełnej realizacji zasady zrównoważonego rozwoju.

3.3. Uwarunkowania rozwoju miasta i gminy Łask, wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Łask

Centralną część Łasku tworzy zabudowa śródmiejska o zabytkowym układzie z rynkiem, zwartą zabudową i dwoma zabytkowymi kościołami. Zabudowa śródmieścia przechodzi w rozproszoną zabudowę jednorodzinna o zróżnicowanym stanie technicznym.

Rozproszonej zabudowie jednorodzinnej przemieszanej z zabudową śródmiejską towarzyszą osiedla zabudowy wielorodzinnej.

Osiedla: Sobieskiego, Mickiewicza, MON-u, Batorego i Przylesie posiadają typową wielkopłytową zabudowę.

Uzupełnienie funkcji mieszkaniowej stanowią usługi o randze regionalnej, gminnej, w formie obiektów na wydzielonych działkach (administracja, oświata, kultura, łączność, straż pożarna, itp.) oraz w formie zabudowy w parterach budynków lub wolnostojących pawilonów.

W części południowo-wschodniej tego fragmentu miasta zlokalizowane są ogródki działkowe: „Arkadia” o powierzchni 2,11 ha i „Pierwiosnek” o powierzchni 16,35 ha.

Obok części centralnej czytelne przestrzennie usytuowane zespoły tworzą dwie dzielnice składowo-przemysłowe. Pierwsza znajduje się w rejonie ulicy Kolejowej (od północy graniczy z terenami kolejowymi). Druga z nich położona jest w rejonie ulicy Przemysłowej i bezpośrednio wiąże się z zespołem zieleni miejskiej, w skład, którego wchodzi: cmentarz, ośrodek sportu i rekreacji oraz park im. Rodu Łaskich zlokalizowany między ul. Objazdową i rzeką Grabią.

Zupełnie odrębny zespół przestrzenny tworzy oddzielone od Łasku torami bocznicą kolejowej osiedle Przylesie. Obok zabudowy wielorodzinnej i towarzyszących jej zespołów zabudowy jednorodzinnej, szeregowej oraz wolnostojącej zrealizowano obiekty towarzyszące, tj. szkoła z basenem, pawilony handlowe, parkingi, zespoły garaży.

Kolumna jako miejscowość wypoczynkowa została ukształtowana przestrzennie na planie o założeniu osiowo-promienistym. W wyniku parcelacji w latach dwudziestych i trzydziestych XX wieku powstały wówczas:

- dwa zespoły po dwóch stronach osi jaką stanowi ul. Armii Ludowej:
 - część północna - promieniście rozchodzące się od stacji kolejowej ulice (aleje leśne) Lubelska, Piotrkowska, Wileńska,
 - część południowa - od centralnie usytuowanego Placu Gwiazdźdźistego odchodzące ulice (aleje) - Katowicka, Świerkowa, Spacerowa, Śląska, Sadowa. Plac Szarych Szeregów z usytuowanymi wokół usługami, stanowi łącznik tych obydwu części Kolumny,
- zespół działek położony na północ od torów kolejowych, ograniczony ulicami: Brzeźną, Błękitną i Torową przeznaczony pod zabudowę jednorodziną.

Na wyżej wymienionych terenach znaczną część starej zabudowy stanowią budynki drewniane, często dwu i trzykondygnacyjne, usytuowane jako wolnostojące na dużych leśnych działkach. Architektura tych budynków posiada wartość historyczną i kulturową. Poszczególne budynki i zespoły budynków są charakterystyczne dla architektury lat dwudziestych XX w. Obok wyżej wymienionych, występują zarówno budynki letniskowe jak i mieszkalne oraz obiekty usługowe zrealizowane w okresie powojennym.

Uzupełnieniem zabudowy mieszkaniowej są ośrodki kolonijne, wypoczynkowe i sanatoryjne zlokalizowane na znacznie większych powierzchniowo działkach usytuowanych głównie w części południowej Kolumny, w sąsiedztwie kompleksu leśnego.

W wyniku parcelacji, w okresie powojennym, powstały zespoły zabudowy jednorodzinnej usytuowane w większości w części północnej powyżej torów PKP oraz w części zachodniej poniżej torów PKP. Zespoły te nie stanowią czytelnej kontynuacji wcześniejszego układu przestrzennego osady.

Funkcją dominującą w części Kolumny położonej na północ od ul. Armii Ludowej jest mieszkalnictwo i usługi, a uzupełniającą rekreacja, zaś w części usytuowanej na południe od ul. Armii Ludowej rekreacja i mieszkalnictwo, zaś uzupełniającą - usługi.

Przy północnej granicy Kolumny położony jest ogród działkowy im. S. Żeromskiego o powierzchni 5,77 ha.

Na podstawie przeprowadzonej analizy ładu przestrzennego i struktur zabudowy, w dalszym rozwoju przestrzennym miasta należy przede wszystkim uwzględnić:

- ochronę zabytkowego śródmieścia Łasku, w tym prowadzenie działań porządkowych, polegających na uzupełnieniu zabudowy, wymianie zabudowy w złym stanie technicznym,
- podstawą do prowadzenia działań będzie miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego śródmieścia, określający zasady niezbędnych oraz proces rewitalizacji koncentrujący się na obydwu placach stanowiących obszary przestrzeni publicznej (Plac 11 Listopada i Plac im. J. Dąbrowskiego),

- ochronę tradycyjnego układu Kolumny (wartości kompozycyjne ulic i parcelacji, zabudowa wartości historycznej i kulturowej), ochronę starodrzewu na terenie Kolumny z zachowaniem dużych kompleksów leśnych,
- maksymalne wykorzystanie terenów wolnych od zabudowy zlokalizowanych w ramach terenów już zurbanizowanych,
- szczególną kontrolę procesów urbanizacji na obrzeżach miasta,
- ochronę przed zabudową doliny Grabi oraz pozostałych cieków.

W ramach struktur zabudowy gminy Łask, można wyróżnić:

- w bezpośrednim sąsiedztwie granic administracyjnych Łasku, wsie zurbanizowane w formie osiedli jednorodzinnych, stanowiących podmiejską strefę, gdzie występuje regularna parcelacja działek z wytyczonymi ulicami, przeważa zabudowa murowana w dobrym i średnim stanie technicznym. Są to:
 - na północy: Wiewiórczyn, Orchów, Wronowice,
 - na południu: Ostrów, Wola Łaska,
- w południowej części gminy wsie posiadające zwarte zespoły budynków jednorodzinnych w formie zdefiniowanych i uporządkowanych struktur przestrzennych. Są to: Łopatki i Okup Mały,
- pozostałe wsie z zabudową zagrodową, przemieszaną z zabudową jednorodziną, usytuowanymi po jednej lub obydwu stronach drogi, w formie ciągów zabudowy.

Charakterystyczny jest brak regularnie zabudowanych wsi, często w ciągach zabudowy występują liczne niezabudowane działki, stanowiące potencjalne rezerwy rozwojowe.

W wielu wsiach zabudowie zlokalizowanej wzdłuż dróg towarzyszy zabudowa zagrodowa rozproszona. Zespoły zabudowy letniskowej zlokalizowane są w rejonie wsi Rokitnica.

3.4. Historia Gminy Łask

Łask należy do najstarszych miejscowości w byłym województwie sieradzkim (od 1.01.1999 r. woj. łódzkie). Początki miasta mogą sięgać XI wieku, co potwierdzają m.in. odkrycia i znaleziska archeologiczne. W XI w. tereny, na których powstał Łask wchodziły w skład kasztelania sieradzkiej, a następnie województwa sieradzkiego.

Datowane na XI stulecie początki miasta dotyczą prawdopodobnie osady ulokowanej w pobliżu rozlewisk i bagien rzeki Grabi i Pisi. Nieco później jej mieszkańcy przenieśli się bardziej na południe. Z badań wynika, że już w XIV wieku istniał tu kościół parafialny, kaplica oraz młyn na rzece Pisi, co może świadczyć o pewnej zamożności miasta i jego mieszkańców. Pierwsi mieszkańcy utrzymywali się jak większość ludzi w tym czasie z uprawy ziemi i hodowli zwierząt, a przypuszczalnie także z karczowania lasów.

Nazwa miejscowości pochodzi bowiem od tzw. nowizny po wykarczowanym lesie pod uprawę. Innym określeniem nowizny jest słowo „łaz” a osiedle na łazach z czasem zaczęto nazywać jako Łazisko lub Łazysko.

Nie jest znane dotychczas nazwisko założyciela Łasku. Pierwszy oficjalnie potwierdzony w dokumentach znany mieszkaniec Łasku - Mathias de Lasko występuje w 1386 r., a w innym tekście z 1393 r. wymieniony jest Johannes de Lasco. Pierwsza wzmianka pisana o Łasku, mówi o fundacji kościoła, a pochodzi z 1356 r. W tym czasie wieś należała do rodziny Krowickich herbu Korab, którzy przybyli tu z Ziemi Kaliskiej. W 1422 r. jeden z przedstawicieli tego rodu - Jan Łaski, syn kasztelana łódzkiego Wojciecha z Krowicy, chcąc ożywić życie gospodarcze na tym terenie i powiększyć zamożność Korabitów uzyskał dla Łasku z rąk króla Władysława Jagiełły dokument nadający prawa miejskie. Od tego czasu herbem miasta stał się znak rodowy Korabitów: złoty korab na czerwonym polu z kosmatymi głowami lwów na dziobie i rufie, wokół również złożonego masztu zakończonego szeroką głowicą okręcony był złoty, żaglowy sznur.

Wraz z uzyskaniem praw miejskich otrzymał Łask przywilej na odbywanie w nim jarmarków w dniu św. Franciszka. Rozwój miasta w XV w. dał się zauważyć w poprawie sytuacji ekonomicznej jego mieszkańców, jak też w nowym kształcie urbanistycznym. Wtedy wytyczono rynek otoczony nowymi domami mieszczan, wybudowano ratusz. Również w tym czasie datuje się rozwój cechów rzemieślniczych w Łasku, głównie szewców, garncarzy, piwowarów, kowali i innych. Organizacje cechowe spełniały bardzo ważną rolę w życiu miasta

- to rzemieślnicy w tych latach tworzyli patrycjat miejski, decydowali o wyborze burmistrza, radnych, ławników. Na początku XVI w. miasto uzyskało prawa do organizowania kolejnych jarmarków w roku, co spowodowało zwiększony napływ kupców i handlarzy, a tym samym pozwoliło mieszczanom uzyskiwać dodatkowe dochody konieczne dla odbudowy miasta po wielkim pożarze Łasku w 1523 roku. Szybki rozwój miasta w XVI wieku był w znacznej części zasługą rodu Łaskich, którzy to poprzez swoje kontakty ze znanymi wówczas politykami i uczonymi rozslawili Łask we współczesnym sobie świecie, obejmowali miasto swoistym mecenatem.

Po tym najkorzystniejszym w dziejach miasta okresie - wieku XVI - przyszły dużo gorsze lata. W 1624 r. wybuchł w mieście kolejny wielki pożar niszcząc całkowicie prawie 150 domów, ledwie odbudowane - przeżywa lata „potopu” szwedzkiego, a w latach 1660-61 klęskę pomoru, w trakcie której umiera ok. 25% mieszkańców. Później następuje rokosz Lubomirskiego, wojny szwedzkie za panowania króla Augusta II i wiążące się z tym grabieże, samowole żołnierskie, nakładane kontrybucje oraz kolejny pożar miasta w 1688 r. W tym stanie rzeczy wiek XVII upływa na pogłębiającym się upadku miasta. Na skutek długotrwałych wojen i olbrzymich zniszczeń mieszkańcy nie są w stanie odbudować już Łasku, stale maleje liczba rzemieślników. Sytuację pogarsza jeszcze jeden wielki pożar miasta, który wybucha w 1747 r. niszcząc aż 258 domów. Mimo klęsk mieszczenie ciągle je odbudowywują. W końcu XVIII wieku pod względem wielkości w woj. sieradzkim Łask ustępuje tylko Piotrkowowi, licząc ok. 1700 mieszkańców. W wieku XIX miasto powoli dźwiga się z ruiny. Opóźnia to jednak wielka epidemia cholery w latach 30-tych i niszczący 160 domów pożar w 1848 r. Przybywa jednak mieszkańców - w 1810 r. jest ich ok. 1600, w 1860 r. - już ok. 3800. Po opisanych pożarach przebudowano rynek Łasku, nadając mu kształt istniejący do dziś. Wtedy też zdecydowano aby w tej części miasta można było wznosić jedynie budynki murowane. W 1811 r. naliczono ich tylko 4, w 1827 - już 56. Wytyczono też wtedy nowe trakty do Pabianic, Piotrkowa i Sieradza, zmieniając całkowicie układ drogowy miasta.

W 1867 r. na skutek decyzji zaborcy Łask staje się miastem powiatowym w guberni piotrkowskiej. Powiat łaski liczył wówczas 5 miast i 18 gmin. W samym mieście powstały urzędy i instytucje podległe gubernatorowi w Piotrkowie. Rok ten można uznać zatem za początek szybszego rozwoju Łasku. W tym też okresie następuje uprzemysłowienie miasta, powstają liczne warsztaty rzemieślnicze i fabryczki. W końcu XIX w. istnieją w Łasku m. in. wytwórnia powozów i bryczek, wytwórnia wyrobów blaszanych, 2 olejarnie, mydlarnia, mała fabryka sukna i wyrobów bawełnianych, fabryka kleju i inne. Specjalnością Łasku w tym czasie stało się garbarstwo - w chwili wybuchu I wojny światowej było aż 40 warsztatów wyprawiających skóry. Oprócz tego miasto posiadało też wtedy m. in. szkołę początkową, stację telegraficzną, dom schronienia dla starców i kalek, kościół katolicki, ewangelicki i synagogę. W mieście żyło ponad 5000 mieszkańców. W 1902 r. powstało połączenie kolejowe z Łodzią i Kaliszem.

Po wybuchu I wojny światowej Rosjanie wycofali się z miasta, a Łask wraz z częścią powiatu znalazł się w strefie niemieckiej. Aczkolwiek miasto nie ucierpiało bezpośrednio na skutek toczących się działań wojennych, podpadło jednak znacznie na skutek rabunkowej polityki okupantów, a także chorób i głodu wśród ludności. Na początku 1917 r. władze niemieckie zezwoliły na wybory do samorządu i na założenie pierwszej spółdzielni, nazwanej początkowo „Stowarzyszeniem Spożywców”, a później Spółdzielnią „Udział”, która przetrwała do czasów dzisiejszych. Z dniem odzyskania niepodległości, 11 listopada 1918 r. Polacy przejęli od Niemców urzędy cywilne, potem rozbroili stacjonujących w Łasku żołnierzy, zajęli ich magazyny, koszary, urząd pocztowy oraz dworzec kolejowy. W okresie I wojny światowej Łask nie zmienił zasadniczo swego wyglądu. Istotnym faktem z tego okresu było uruchomienie w mieście pierwszej elektrowni, z której jednak dostarczano prąd do budynków urzędowych i kilku lamp ulicznych.

Wraz z odzyskaniem niepodległości Łask stał się jednym z miast powiatowych w granicach nowo utworzonego województwa łódzkiego. W 1919 r. zamieszkiwało w tym powiecie ok. 160.000 osób, z tego w Łasku ok. 5.000 mieszkańców. W 1937 r. liczbę mieszkańców Łasku obliczano na ok. 6.700. W okresie międzywojennym nadal rozwijał się w Łasku drobny przemysł i rzemiosło, jednak w latach dwudziestych w wyglądzie miasta nie zaszły większe zmiany. W latach trzydziestych skanalizowano część Łasku, unowocześniono elektrownię, poprawiono estetykę ulic i chodników przez m.in. ułożenie betonowych chodników.

Wybuch II wojny światowej rozpoczął okres rządów hitlerowskich, w wyniku których Łask został w znacznym stopniu zniszczony, a tysiące jego mieszkańców wymordowano. W okresie okupacji miasto i cały powiat wcielono do Rzeszy. Podobnie jak w wielu innych miastach utworzono w Łasku getto żydowskie, w którym zgromadzono miejscowych Żydów oraz z okolicznych miast i wsi. Zbrodnicza polityka okupacyjna spowodowała zmniejszenie liczby ludności Łasku do 3.800 mieszkańców w 1945 r. Miasto zostało wyzwolone

spod okupacji hitlerowskiej w dniu 20 stycznia 1945 r. Wyzwolenie Łasku rozpoczęło nowy etap w jego dziejach. Znaczny ubytek ludności, zniszczenia wojenne i upadek gospodarczy miasta przez kilka lat hamowały dalszy rozwój Łasku. Stabilizacji życia i rozwojowi nie sprzyjały wprowadzane na terenie całej Polski przemiany ustrojowe.

Zabytki

W gminie Łask znajduje się wiele zabytków i obiektów historycznych, co świadczy o bogatej historii regionu.

Do najcenniejszych zabytków zaliczyć można:

- Kościół kolegiacki pw. Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny i św. Michała Archanioła w Łasku,
- Kościół pw. Świętego Ducha w Łasku,
- Zabytki architektury mieszczańskiej:
 - Eklektyczny magistrat z 1909 r.,
 - Synagoga z końca XIX w. (obecnie remiza OSP),
 - Klasycystyczny budynek banku (Łask - Pl. Piłsudskiego),
 - Charakterystyczne wille letniskowe z lat 20 i 30 XX w. (Kolumna),
- Karszew (gm. Łask) - neoklasycystyczny dwór z połowy XIX w.,
- Łopatki (gm. Łask) - relikwyt renesansowego dworu obronnego z 1 poł. XVI w.,
- Ostrów (gm. Łask) - neobarokowy dwór z 1917-1918. położony na wschód od miasta, w otoczeniu parku,
- Wola Bałucka (gm. Łask) - neoklasycystyczny dwór z ok. 1810 r.

Źródło: <http://www.lask.pl/node/301>

3.5. Sytuacja demograficzna

Według stanu na dzień 31.12.2013 roku obszar gminy zamieszkiwało 27994 osób, z czego 17 818 osób w mieście Łasku.

Liczbę ludności gminy Łask w rozbiciu na poszczególne wsie, przedstawia poniższe zestawienie.

Ilość mieszkańców gminy Łask, stan na dzień 31.12.2013 r.

- 1) Łask: 17818;
- 2) sołectwo Aleksandrówek:
 - Aleksandrówek: 126,
- 3) sołectwo Anielin:
 - Anielin: 242;
- 4) sołectwo Bałucz:
 - Bałucz: 92,
 - Kolonia Bałucz: 139,
 - Młynisko: 86,
 - Ulejów: 33,
 - Wincentów: 52;
- 5) sołectwo Borszewice:
 - Borszewice Cmentarne: 137,
 - Borszewice Kolejowe: 48,

- Borszewice Kościelne: 225;
- 6) sołectwo Budy Stryjewskie: 126;
- 7) sołectwo Gorczyn: 425;
- 8) sołectwo Karszew: 144;
- 9) sołectwo Kopyść:
 - Kopyść: 273,
 - Mikołajówek: 64;
- 10) sołectwo Krzucz: 106;
- 11) sołectwo Łopatki:
 - Łopatki: 427,
 - Łopatki Cegielnia: 97,
 - Podłaszcz: 114;
- 12) sołectwo Mauryca: 105;
- 13) sołectwo Okup Mały: 617;
- 14) sołectwo Okup Wielki:
 - Okup Wielki: 229,
 - Grabina: 62,
 - Kolonia Bilew: 93;
- 15) sołectwo Orchów:
 - Orchów: 751,
 - Orchów Wesółka: 15;
- 16) sołectwo Ostrów:
 - Ostrów: 413,
 - Ostrów Osiedle: 287;
- 17) sołectwo Rembów: 53;
- 18) sołectwo Remiszew: 104;
- 19) sołectwo Rokitnica: 278;
- 20) sołectwo Sięganów: 264;
- 21) sołectwo Stryje Księż:
 - Stryje Księż: 152,
 - Jabłonki: 52;
- 22) sołectwo Stryje Paskowe: 141;
- 23) sołectwo Teodory:
 - Teodory: 439,
 - Teodory Osiedle: 59;
- 24) sołectwo Wiewiórczyn: 728;
- 25) sołectwo Wola Bałucka: 178;
- 26) sołectwo Wola Łaska: 478;

- 27) sołectwo Wola Stryjewska: 140;
 28) sołectwo Wronowice: 803;
 29) sołectwo Wrzeszczewice:
 - Wrzeszczewice: 144,
 - Wrzeszczewice Skrejnia: 127,
 - Wrzeszczewice Tomaszew: 38;
 30) sołectwo Wrzeszczewice Nowe: 55;
 31) sołectwo Wydrzyn: 330;
 32) sołectwo Zielęcice: 85.

Łącznie: 27 994 osób.

Źródło: Dane Urzędu Miejski w Łasku

Struktura, liczba, ruch naturalny oraz migracje ludności na terenie gminy Łask przedstawia poniższa tabela.

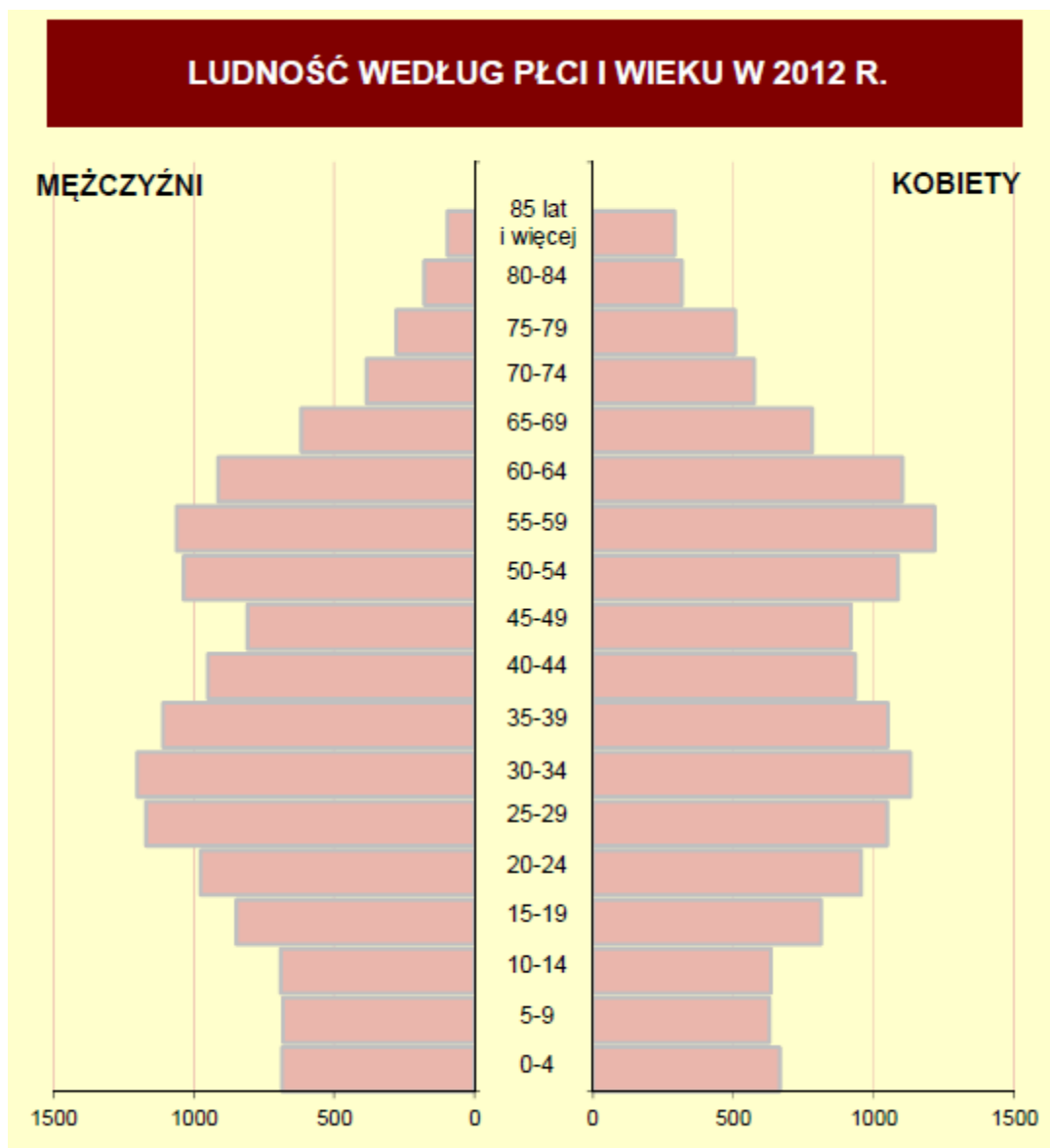
Tabela 1. Struktura, liczba, ruch naturalny oraz migracje ludności na terenie gminy Łask wg stanu na dzień 31.12.2012 r.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GMINA	w tym MIASTO
Ludność wg faktycznego miejsca zamieszkania		
Ogółem	27994	17818
Mężczyźni	13 689	8 612
Kobiety	14 667	9 590
Ludność na km ²	195	1 202
Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym		
Wiek przedprodukcyjny	4921	3 317
Wiek produkcyjny	18 305	12 476
Wiek poprodukcyjny	5130	2 831
Ruch naturalny ludności*		
Małżeństwa	159	120
Urodzenia żywe	276	186
Zgony	281	160
Przyrost naturalny	-5	26
Migracje ludności *		
zameldowania, w tym:		
w ruchu wewnętrznym	496	281
z zagranicy	9	7
wymeldowania, w tym:		
w ruchu wewnętrznym	453	339
Zagranicę	22	20
Saldo migracji na pobyt stały		
w ruchu wewnętrznym	43	-58
Zagranica	-13	-13

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

* stan na 31.12.2012 r.

Tabela 2. Liczba ludności gminy Łask wg płci i wieku (stan na 31.12.2012 r.)

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

3.6. Sytuacja gospodarcza

W 2012 roku na terenie gminy funkcjonowało 2800 podmiotów gospodarczych. Najwięcej podmiotów działało w sektorze przemysłowym - 386. W sektorze budowlanym zarejestrowane były 322 podmioty, a w sektorze rolniczym 72. Liczbę podmiotów gospodarki narodowej działających w roku 2007 na obszarze gminy, zarejestrowanych w rejestrze REGON przedstawiono poniżej.

Tabela 3. Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON działające na obszarze gminy Łask wg stanu na dzień 31.12.2012 roku

PODMIOTY GOSPODARKI NARODOWEJ W REJESTRZE REGON W 2012 R.		
	Powiat	Gmina
Podmioty gospodarki narodowej		
ogółem.....	4219	2800
w tym w sektorze: rolniczym.....	164	72
przemysłowym.....	621	386
budowlanym.....	525	322
Podmioty gospodarki narodowej		
na 10 tys. ludności.....	833	987
Osoby fizyczne		
prowadzące działalność gospodarczą		
na 10 tys. ludności.....	674	801

Źródło: Bank Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego.

Działalność gospodarcza, bezrobocie

Do drugiej wojny światowej Łask był silnym ośrodkiem rzemiosła, szczególnie obróbki skór i produkcji butów. W latach 60. 70. i 80. powstało w mieście kilka dużych zakładów przemysłowych branży meblarskiej, odzieżowej i budowlanej, które zakończyły swoją działalność w początkach lat 90 i przekształciły się w działające obecnie. Powstały też w ostatnim okresie nowe zakłady pracy.

Najważniejszymi zakładami są obecnie:

- Zakłady Przemysłu Odzieżowego „Kastor” - producent koszul męskich, eksporter wyrobów do krajów zachodnich Unii Europejskiej (Anglia, Niemcy, Belgia, Dania, Francja),
- „Instalplast Łask” - producent systemów instalacyjnych i inżynierskich z tworzyw sztucznych,
- „Magnus” - zakłady stolarki budowlanej,
- „Petecki” - producent stolarki okiennej,
- Xella Teodory S.A. - producent prefabrykatów betonowych i cegły silikatowej,
- Zakład Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej - producent serów, masła, śmietany, jogurtów i twarogów,
- Studio Mody Teresy Kopias w Łasku - projektowanie i szycie damskich ubiorów,
- Ł&K w Łasku - producent stolarki budowlanej i sprzętu oświetleniowego,
- „Lupol” w Łasku - branża drzewna,
- „Packservice” w Łasku - producent folii,
- „Nimpex” w Łasku - zakład budowlany,
- „Sigma” - oddział zakładu produkcji farb i lakierów w Chociwiu,
- Gospodarstwo Rolne Rusieccy - producent grzybów boczników w Łasku,
- producent grzybni do uprawy pieczarek w Aleksandrówku.

Istotną rolę w gospodarce regionu pełnią usługi i handel, którymi zajmuje się kilkaset podmiotów gospodarczych, głównie małych rodzinnych firm oraz punktów skupionych współdzielczości (PSSS „Udział”, GS, Spółdzielnia „Rolnik” w Łasku).

Rzemieślników i kupców wspiera Cech Rzemiosł im. Jana Łaskiego, który zrzesza 130 zakładów rzemieślniczych z obszaru powiatu łaskiego oraz gmin Dobroń i Szadek. Większość rzemieślników posiada kwalifikacje mistrzowskie oraz pedagogiczne, szkoląc w różnych zawodach rocznie około 400 uczniów.

Obsługą finansową zajmują się banki” Pekao S.A. w Łasku, PKO BP w Łasku, Bank Spółdzielczy w Poddębicach, Oddział Łask, Bank Wielkopolski w Łasku oraz banki spółdzielcze (BGŻ).

4. ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE

4.1. Położenie fizycznogeograficzne i rzeźba terenu

Pod względem morfologicznym (J. Kondracki, 1998) gmina Łask położona jest w obrębie obszaru Pozaalpejskiej Europy Zachodniej (3), prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej (31), podprowincji Niziny Środkowopolskiej (318), makroregionie Niziny Południowo-wielkopolskiej (318.1/2) i mezoregionie Wysoczyzna Łaska (318.19).

Najwyżej położone fragmenty gminy znajdują się w jej północnej części i są związane z wysoczyzną morenową. Wysokości terenu w tym regionie wynoszą od 203,8 m n.p.m. do 198,7m n.p.m. Punktami kulminacyjnymi są pagórki moreny czołowej, gdzie wysokość terenu osiąga 203,8 m n.p.m.

Najniżej usytuowana jest powierzchnia w dnie doliny rzeki Grabi, gdzie wysokość terenu wynosi w części wschodniej 168,6 m n.p.m., a w części zachodniej 160,8 m n.p.m.

Przeważająca część terenu gminy Łask leży na wysoczyźnie morenowej, którą w środkowej części rozcina biegnąca równoleżnikowo dolina Grabi.

Północną część gminy buduje denudowana wysoczyzna morenowa płaska, o nachyleniu nieprzekraczającym 5%, położona średnio na wysokości od 165-192 m n.p.m.

Północną część wysoczyzny urozmaicają pagórki morenowe (Ulejów, Stryje Księżę, Wrzeszczewice-Skrejnia, Rembów) o wysokości względnej 5-12 m i nachyleniu zboczy 5-10%. W środkowo-zachodniej części gminy (Budy Stryjewskie, Borszewice, Bałucz) znajdują się płaskie równiny wytopiskowe, które powstały w wyniku wytapiania brył martwego lodu.

W okolicach Borszewic i Bałucza wyraźnie zaznacza się stroma krawędź, będąca strefą kontaktową pomiędzy równiną wytopiskową a wysoczyzną. W obrębie równin wytopiskowych położone są pagórki kemowe (Borszewice) o wysokości względnej 5-10 m i spadkach zboczy 5-10%, a także obniżenia powytopiskowe.

Południowa część wysoczyzny położona jest na wysokości ok. 165-190 m n.p.m. Urozmaicają ją przede wszystkim liczne formy wydymowe (Aleksandrówek, Teodory, Rokitnica). Do form tych należą pagórki i wały wydymowe. Największe z nich osiągają wysokości względne 10-15 m a nachylenia zboczy sięgają powyżej 10%. Wały wydymowe osiągają długość 800 m oraz wysokości 206 m-211 m n.p.m. Deniwelacje terenu pomiędzy wałami wydymowymi a doliną Grabi sięgają 35 m.

Przez środkową część gminy przebiega dolina rzeczna rozdzielając tym samym powierzchnię wysoczyznową. Dolina ta wykorzystywana jest wspólnie przez rzekę Grabię i jej lewobrzeżny dopływ, rzekę Pisię. Dolina ma kształt łuku wygiętego w kierunku północnym. Buduje ją terasa zalewowa o powierzchni prawie płaskiej, wyniesiona 1-3 m ponad poziom lustra wody w rzece. Jest to forma rozległa, miejscami podmokła, o spadku od ok. 170 m n.p.m. do 160 m n.p.m.

Wzdłuż dolin Grabi, Końskiej i Pałuszniczy wykształciły się terasy akumulacyjne. Tworzą one płaski poziom wyniesiony około 2-4 m ponad współczesne dna dolinne. Terasy są lekko nachylone w kierunku osi dolin. W rzeźbie obszaru gminy Łask wyróżnić można także współczesne dna dolin bocznych o powierzchni płaskiej i ze stałym odpływem wody. Dna tych dolin wyniesione są około 0,5-1 m ponad poziom lustra wody. Rzeźba gminy jest częściowo przeobrażona antropogenicznie, na które składają się przede wszystkim wały przeciwo-wodziowe, nasypy kolejowe i drogowe oraz wyrobiska poeksploatacyjne.

4.2. Budowa geologiczna

Pod względem geologicznym gmina Łask położona jest w obrębie jednostki tektonicznej zwanej synklinorium szczecińsko-mogileńsko-łódzko-miechowskim, a dokładnie w obrębie Niecki Łódzkiej. Najstarsze utwory budują osady mezozoiczne. Stwierdzone przy pomocy otworów wiertniczych należą do kredy górnej - kampanu i mastrychtu. Utwory kampanu wykształcone są w postaci wapieni, wapieni marglistych i margli. Ich miąższość wynosi około 400 m. Utwory mastrychtu tworzą wapienie, margle, margle piaszczyste, piaskowce wapniste, piaskowce margliste. Miąższość tych utworów wynosi około 120 m. Osady trzeciorzędowe nawiercone na terenie gminy występują w sposób nieciągły i reprezentowane są przez piaski kwarcowe, mułki i ropy. Osady trzeciorzędowe zostały nawiercone zaledwie trzema otworami: Podłaszczu, Łasku i Borszewice. Reprezentowane są przez piaski kwarcowe, mułki i ropy, niekiedy z pyłem węglowym i lignitem. Trzeciorzędowe serie są rezultatem akumulacji w zbiornikach śródlądowych. Osady czwartorzędowe występują na powierzchni całej gminy. Cechuje je duża zmienność miąższości, co spowodowane jest urozmaiconą rzeźbą podłoża kredowego. W przewadze utwory czwartorzędowe zalegają bowiem bezpośrednio na utworach kredowych. Gminę Łask objęły zlodowacenia południowopolskie i środkowopolskie.

Największe znaczenie w budowie geologicznej odegrały zlodowacenia środkowopolskie (zlodowacenie odry i zlodowacenie warty). Z tego okresu pochodzi większość utworów powierzchniowych oraz większość form morfologicznych. Rzeźba podłoża w znacznym stopniu decyduje o miąższości utworów czwartorzędowych. W obrębie doliny Grabi miąższość utworów czwartorzędowych wynosi 1,5-15 m, natomiast na wysoczyźnie 11-58 m.

Zlodowacenie warty objęło swym zasięgiem cały obszar gminy. W tym czasie powstały wysoczyzny morenowe. W części północnej, środkowej i południowo-wschodniej gminy powierzchnie wysoczyzny pokrywają piaski zwałowe i piaski wodnolodowcowe zalegające na glinach. Znaczne powierzchnie środkowej i wschodniej części gminy budują gliny zwałowe. Utwory te występują także w podłożu utworów piaszczystych prawie na całym terenie gminy.

Miąższość glin jest zróżnicowana i sięga od 1 do 23 m.

Miąższość czwartorzędów jest bardzo zróżnicowana w różnych częściach gminy. Różnice występują nawet w granicach miasta Łask, gdzie w rejonie ul. Konopnickiej czwartorzędów nie przewiercono do głębokości 57 m, przy ul. Warszawskiej (Zakład Prefabrykatów) już na głębokości 30 m występują utwory kredowe, a w Kolumnie przy ul. Brzeźnej kreda występuje na głębokości 36 m.

Na obszarze gminy Łask miąższość czwartorzędów wynosi:

- na wschód od miasta w Woli Łaskiej - około 40 m, ale już dalej w Ostrowie - 11-25 m i w Rokitnicy - około 30 m,
- na północ od miasta w Wiewiórczynie - około 30 m i we Wronowicach - więcej niż 45 m ppt,
- na zachód od miasta w Orchowiu - więcej niż 46 m (nie przewiercony) i w Okupie Małym - więcej niż 51 m,
- na południe od miasta w Górczynie - około 80 m i w Łopatkach - więcej niż 51 m (nieprzewiercony).

W dolinie rzek Grabi, Pałusznicy i Końskiej występują najmłodsze osady holocenne w postaci serii piasków rzecznych drobno- i średnioziarnistych oraz torfów. Miąższość piasków wynosi 1,5-13 m, natomiast miąższość torfów jest niewielka, dochodząca 0,5-4 m. Na przełomie plejstocenu i holocenu na znaczeniu przybrały procesy eoliczne, które doprowadziły do powstania form wydmych w postaci pagórków i wałów wydmych. Formy te zbudowane są przede wszystkim z piasków drobnoziarnistych różnej miąższości, dochodzącej do 15 m (południowo-wschodni fragment gminy).

Utwory antropogeniczne budują grunty mineralne i organiczne z domieszkami gruzów i odpadów. Występują one głównie w granicach administracyjnych miasta Łask, a ich miąższość waha się od 0,5 do 3,0 m.

4.3. Warunki glebowe i struktura upraw rolnych

Gmina Łask posiada korzystną rzeźbę terenu, jednak przydatność gleb do produkcji rolniczej jest niska ze względu na dużą powierzchnię gleb o niskiej klasie bonitacji. Gleby klasy V i VI stanowią blisko połowę ogólnej powierzchni gruntów ornych.

Na terenie gminy Łask przeważają gleby niskich klas bonitacyjnych. Struktura gleb jest następująca:

- kl. IIIa, IIIb - 8,0%,
- kl. IVa, IVb - 20,0%,
- kl. V - 36,0%,
- kl. VI - 26%.

Najlepsze gleby występujące w gminie Łask, to gleby brunatne wytworzone na glinach lekkich, średnich lub ciężkich, miejscami pylastych (IIIa i IIIb klasa bonitacyjna gleb). Należą one do pszennego dobrego kompleksu przydatności rolniczej gleb (kompleks 2) oraz do żyniego bardzo dobrego kompleksu przydatności rolniczej gleb (kompleks 4). Charakteryzują się wysoką zawartością substancji pokarmowych i korzystnymi warunkami wodno-powietrznymi. Występują w południowej (Sięganów, Łopatki, Gorczyń, Wola Łaska), środkowej (Borszewice, Wola Stryjewska, Wronowice, Orchów, Okup Wielki), a także niewielkim fragmentem w północnej (Wrzeszczewice) części gminy Łask.

Korzystnymi dla produkcji rolniczej glebami są też gleby brunatne i czarne ziemie należące do IVa i IVb klasy bonitacyjnej. Należą one do kompleksu przydatności rolniczej żyniego słabego (kompleks 6). Wytworzone zostały na piaskach gliniastych zalegających na glinach lekkich lub średnich.

Występują na obszarze całej gminy Łask, przede wszystkim w sołectwach: Wrzeszczewice, Stryje Paskowe, Bałucz, Anielin, Wola Bałucka, Wola Stryjewska, Wydrzyn, Wronowice, Wiewiórczyn, Orchów, Okup Wielki, Zielęcice, Sięganów, Łopatki, Gorczyń, Wola Łaska.

Do gleb o mało korzystnych warunkach dla produkcji rolnej należą gleby piaszczyste. Są to przede wszystkim gleby bielcowe wytworzone na piaskach słabo gliniastych, rzadziej piaskach gliniastych lekkich zalegających na piasku luźnym. Należą do V klasy bonitacyjnej gleb. Występują w całej gminie Łask. Gleby te tworzą kompleksy żynnie bardzo słabe (kompleks 7) oraz zbożowo pastewne (kompleks 9). Cechuje je duża przepuszczalność i niska zasobność w składniki pokarmowe.

Występują one w granicach całej gminy Łask. Najsłabszymi i najmniej korzystnymi glebami dla produkcji rolnej są gleby brunatne wylugowane na piaskach luźnych VI klasy bonitacyjnej.

Na obszarze dolin rzecznych i w obniżeniach terenu spotyka się gleby hydrogeniczne pobagienne (murszowe - M), hydrogeniczne bagienne (torfowe - T, torfowo - mułowe - E) i gleby napływowe aluwialne (mady - F). Gleby hydrogeniczne i napływowe wykorzystywane są jako użytki zielone słabe i bardzo słabe (użytki zielone V i VI klasy).

Wiodącą produkcją żywności jest uprawa zbóż i ziemniaka prowadzonymi na większą skalę uprawami ogrodnictwami.

Przy rozdrobnionej strukturze gospodarstw (średnia wielkość 5,3 ha) daje to ekstensywną, drobno towarową produkcję.

Z punktu widzenia ochrony środowiska jest to - zjawisko korzystne. Przemieszanie gruntów ornych z łąkami i pastwiskami, duża ilość przyzagrodowych sadów, podziały pól wyznaczone stałe zadarnionymi miedziami, drogi polne, trawiaste, z występującymi na poboczach krzewami, a lokalnie drzewami zapobiegają występowaniu na większą skalę zjawisk erozyjnych i spowalniają odpływ środków produkcji roślin (nawozy naturalne i sztuczne) do wód powierzchniowych i podziemnych.

W dolinie Grabi oraz w dolnych odcinkach jej dopływów wykształciły się gleby pochodzenia organicznego: torfowe, murszowe i torfowo - murszowe. Lokalnie występują one również w bezodpływowych obniżeniach między wydmami oraz na nieczynnych już obszarach źródliskowych dopływów.

Największy udział w strukturze zasiewów stanowią zboża - ok. 71%, ziemniaki - 17% ogólnej powierzchni zasiewów. Wśród zbóż największą powierzchnię zajmuje żyto - około 40%, następnie pszenica - około 12%.

Na przestrzeni lat obserwuje się systematyczny spadek powierzchni zasiewów w gospodarstwach indywidualnych.

Warunki glebowo-klimatyczne, kierunki użytkowania gruntów oraz struktura zasiewów powoduje, że głównym kierunkiem produkcji zwierzęcej jest chów bydła mlecznego oraz hodowla trzody chlewnej. Areal trwałych użytków zielonych stanowi około 2,3 tys. ha, tj. 22% użytków rolnych, a uprawa roślin pastewnych jest bazą paszową dla bydła.

4.4. Zasoby kopalin i miejsca ich wydobycia

Zasoby surowcowe

Na terenie gminy Łask zlokalizowane są złoża wyłącznie surowców dla budownictwa:

- piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej,
- piasków do zapraw budowlanych i produkcji betonów.

Zawarte są one w złożach, których zasoby wyszczególnione w Bilansie zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce według stanu na koniec 2013 r. są następujące:

- Aleksandrówek I - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów. Utworzony dla złoża obszar i teren górniczy został wykreślony z rejestru obszarów górniczych na podstawie decyzji RO.V-AK-7513-28/07 z dnia 4 października 2007 r. wydanej przez Marszałka Województwa Łódzkiego,
- Ulejów - piasek do zapraw budowlanych i produkcji betonów. Zasoby 186 tys. ton. Złoże jest eksploatowane na podstawie koncesji OS.751-3-1/08 wydanej przez Starostę Łaskiego z dnia 4 kwietnia 2008 r., w której zostały ustanowione granice obszaru i terenu górniczego „Ulejów”. Obejmują one działkę nr 417/2 w Ulejewie, obręb geod. Bałucz,
- Wronowice I - piasek do zapraw. budowlanych i produkcji betonów . Zasoby bilansowe wynoszą 25 tys. ton. Złoże nie jest eksploatowane,
- Wronowice II - piasek do zapraw. budowlanych i produkcji betonów. Zasoby bilansowe wynoszą 9 tys. ton. Złoże nie jest eksploatowane,
- Teodory II - piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej. Złoże znajduje się w trzech rejonach, z których w gminie Łask jest położone złoże Teodory II - Rejon I o zasobach bilansowych w kat. C1 w ilości 280 000 m³ zatwierdzonych decyzją Prezesa CUG z dnia 06.11.1981 r. znak: KZK/012/K/4341/81. Złoże Teodory II - Rejon II i III jest położone w granicach gminy Dobroń,
- Orchów - piasek do zapraw. bud. i prod. betonów nr ewid. 251 KN; Obejmuje obszar o powierzchni 4,67 ha we wsi Orchów (działka nr 842) i zasoby bilansowe udokumentowane w kategorii C1 o wielkości 722.460 tys. ton ustalone w dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego (piasku) przyjętym zawiadomieniem Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 23.012.2012 r. znak: ROV.7427.83.2011.2012.AR. Decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 9.05.2012 r. znak: ROV.7422.46.2012.AR została udzielona koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża „Orchów”. W koncesji został ustanowiony obszar i teren górniczy „Orchów A”. Koncesja jest ważna do dnia 31.12.2022 r. Rozpoczęcie działalności określonej niniejszą koncesją nastąpi po uprawomocnieniu się decyzji koncesyjnej, jednak nie wcześniej jak po uprawomocnieniu się decyzji wygaszającej koncesję Starosty Łaskiego z dnia 17.06.2011 r. znak: OS.6522.3.2011 na wydobywanie kruszywa naturalnego (piasku) ze złoża „Orchów”,
- złoże piasków dla budownictwa i drogownictwa „Ulejów II” o powierzchni 5,53 ha i zasobach bilansowych 1.118,8 tys. Mg. Dokumentacja geologiczna złoża została przyjęta przez Marszałka Województwa Łódzkiego zawiadomieniem z dnia 9.01.2012 r. znak: ROV.7427.81.2011.2012.AR. Według zamierzeń użytkownika złoża, zakłada się jego eksploatację do 2032 r. Decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 24.07.2012 r. znak: ROV.7422.71.2012.AR została udzielona koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża „Ulejów II” - Pole B. Natomiast decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 2.08.2013 r. znak: ROV.7422.236.2012.2013.AR została udzielona koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża „Ulejów II” - Pole A. Ponadto Starosta Łaski decyzją z dnia 24.01.2014 roku, znak: GK.6122.2.2013 ustalił sposób rekultywacji dla Pola B złoża „Ulejów II”,
- złoże „Bałucz” o powierzchni 4,96 ha i bilansowe zasoby geologiczne 815,18 tys. ton. Dokumentacja geologiczna złoża została przyjęta decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 16.03.2012 r. znak: ROV.7427.2.10.2012.AR.

Decyzją Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 20.09.2012 r. znak: ROV.7422.129.2012.AR została udzielona koncesja na wydobywanie kopaliny ze złoża „Bałucz” (Pole 1 i Pole 2). Następnie po zatwierdzeniu dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego - piasku „Bałucz” w kat. C₁ (decyzja Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 7.08.2013 r. znak: RŚV.7427.2.50.2013.AR) Marszałek Wo-

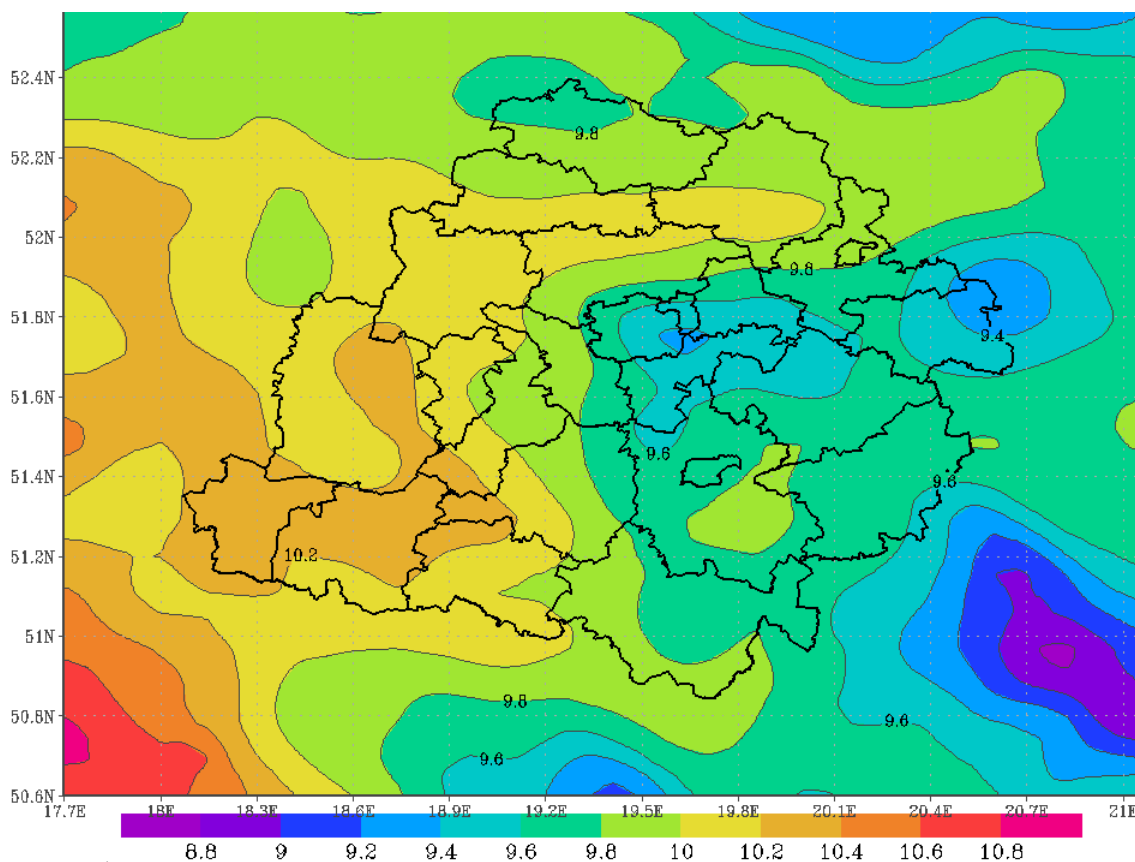
województwa Łódzkiego decyzją z dnia 16.12.2013 r., znak: RŚV.7422.224.2013.AR zmienił koncesję wyznaczając nowy obszar górniczy „Bałucz A”.

4.5. Warunki klimatyczne

Obszar gminy znajduje się w Łódzko-Wieluńskim regionie klimatycznym.

Temperatura

Rozkład średniej rocznej wartości temperatury powietrza wskazuje na niewielką zmienność tego parametru - temperatura powietrza przyjmowała wartości z zakresu od około 9,2-9,6°C w centralnej i południowo-wschodniej części województwa do około 10-10,6°C w części południowo-zachodniej. Średnia roczna wartość temperatury dla całego woj. Łódzkiego (w tym dla gminy Łask) wynosiła 9,9°C.

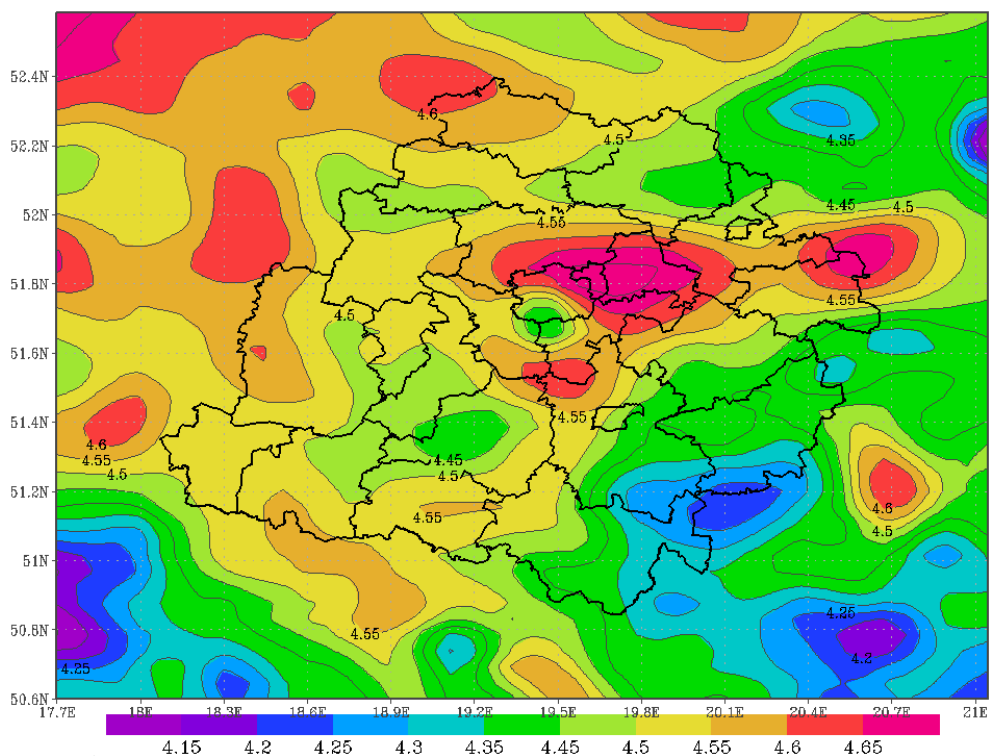
Rys. 3. Przestrzenny rozkład średniej rocznej wartości temperatury powietrza w województwie łódzkim w 2012 r.

Najchłodniejszym miesiącem w roku 2012 był luty, ze średnią temperaturą - 5,5°C.

Ujemna średnia miesięczna wartość temperatury występowały ponadto w styczniu i grudniu.

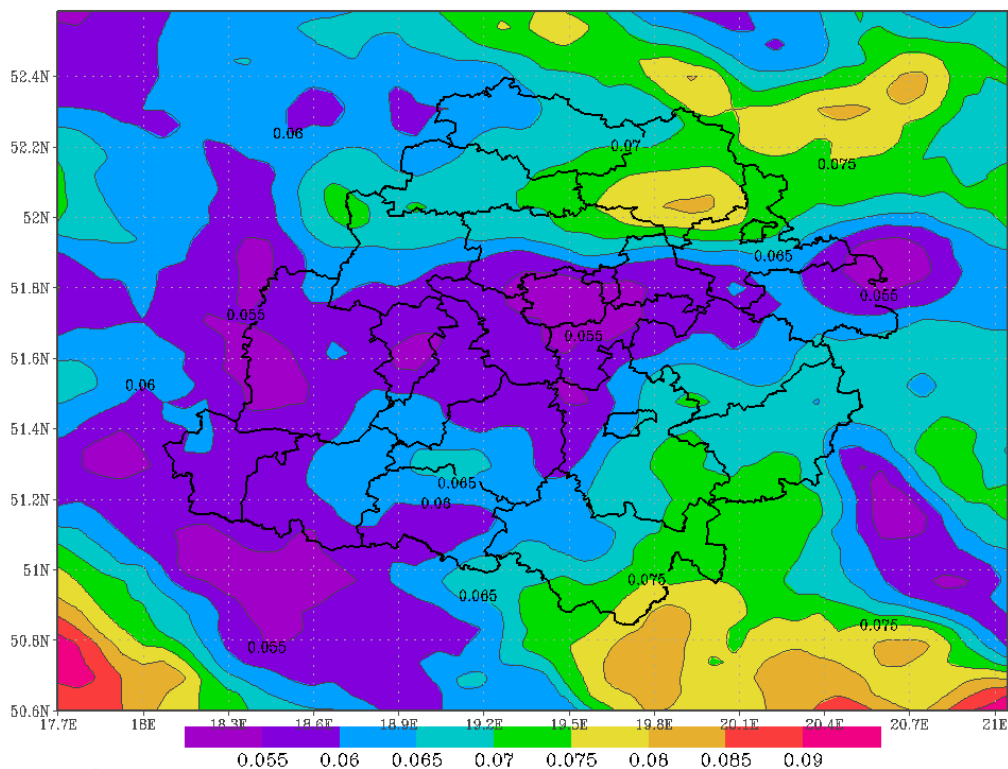
Niskie wartości temperatury powietrza wpływają na wzmożoną emisję z sektora komunalno-bytowego, co skutkuje podwyższonymi wartościami zanieczyszczeń emitowanych do powietrza. Najcieplejszym miesiącem w 2012 roku był lipiec ze średnią temperaturą na poziomie 21,7°C. Ponadto w najcieplejszych zazwyczaj miesiącach roku - czerwcu i sierpniu średnie miesięczne wartości temperatury wynosiły odpowiednio 18,2°C oraz 20,3°C.

Dla gminy Łask, wartości te kształtowały się 9,8- 10,4 °C.

Siła i kierunki wiatrów

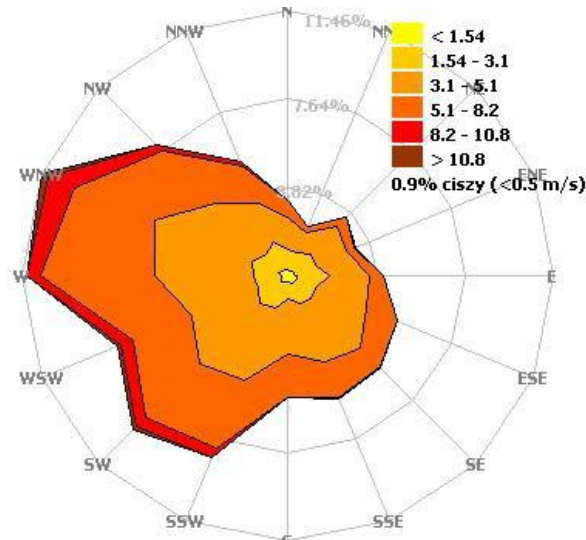
Rys. 4. Średnia prędkość wiatru dla obszaru województwa łódzkiego w 2012 r.

Dla gminy Łask średnia prędkość wiatru mieściła się między 4,35-4,5 m/s, a procentowy udział cisz atmosferycznych i wiatrów o małych prędkościach to wartości między 0,055 a 0,065%.

Rys. 5. Przestrzenny rozkład procentowego udziału cisz atmosferycznych i wiatrów o małych prędkościach w województwie łódzkim w 2012 r.

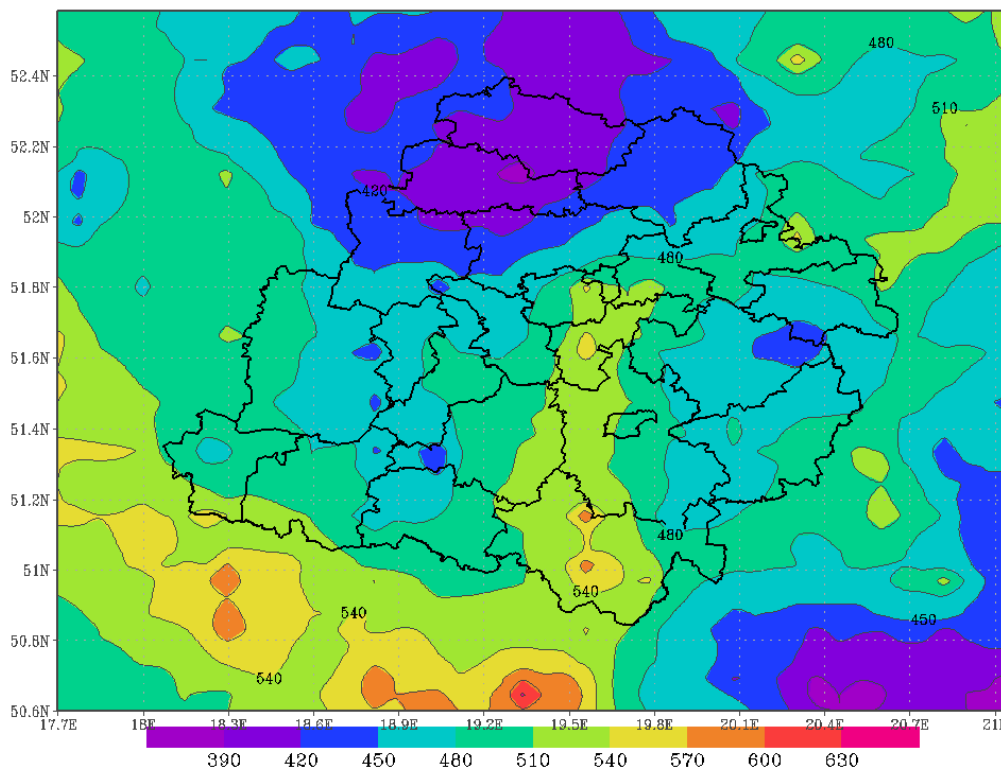
Ogólnie można stwierdzić, iż w województwie łódzkim (także w gminie Łask), w 2012 r. dominowały wiatry z sektora zachodniego, głównie z kierunku zachodniego i wyraźnym udziałem wiatrów południowo-zachodnich.

Rys. 6. Graficzna prezentacja udziałów kierunków wiatru w oczku siatki odpowiadającemu stanowisku w Pabianicach w 2012 r.

Opady atmosferyczne

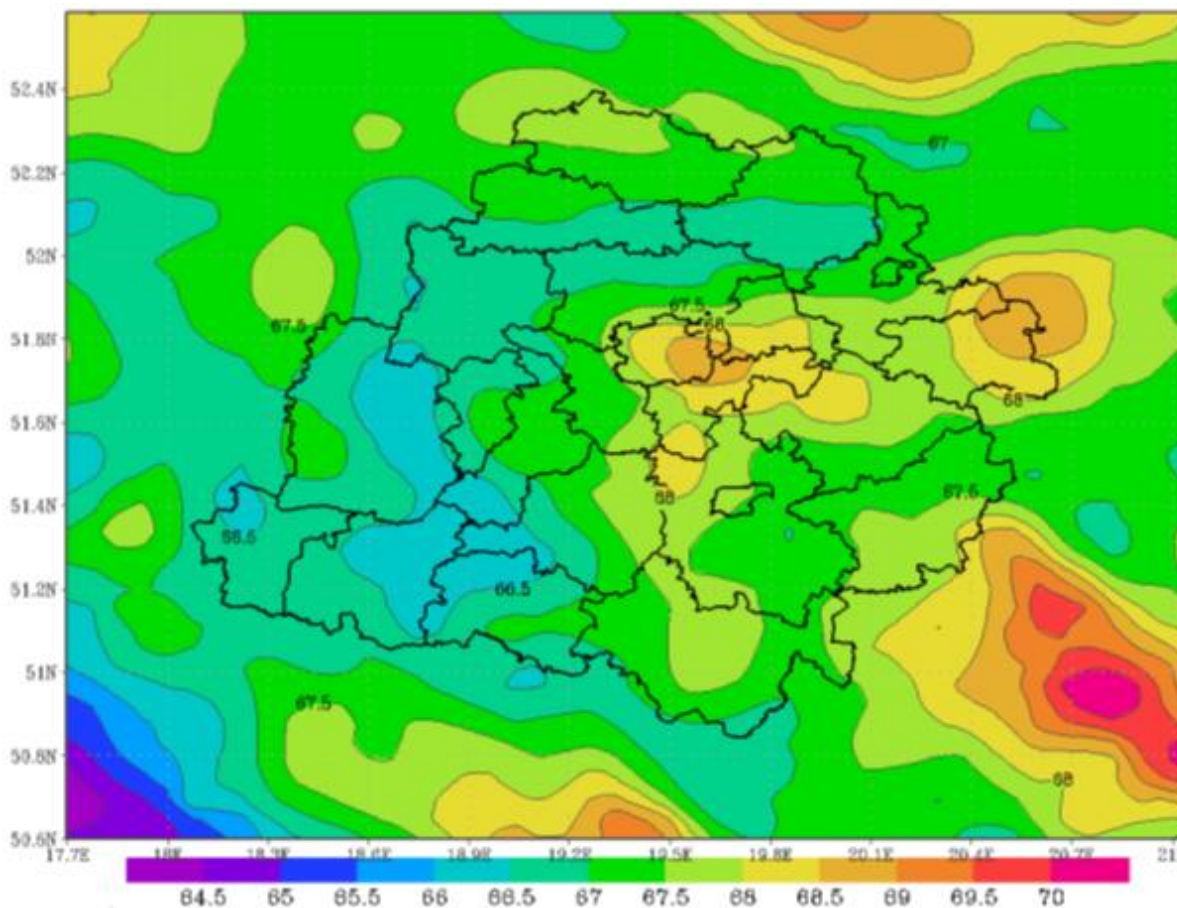
Przestrzenny rozkład rocznych sum opadów atmosferycznych w województwie łódzkim wskazuje na zmienność tego parametru w zakresie 390-600 mm. Najniższe sumy opadów wyróżniają północny obszar województwa, a najwyższe występują w południowej części województwa. W gminie Łask wahają się w granicach 450 m-510 mm. Najwyższe sumy opadów występowały w czerwcu, a najniższe w maju.

Rys. 7. Przestrzenny rozkład rocznej sumy opadów atmosferycznych w województwie łódzkim w 2012 roku

Wilgotność powietrza

Wilgotność powietrza na obszarze województwa łódzkiego w roku 2012 średnio wyniosła 67%. Zakres wilgotności powietrza na terenie województwa jest niewielki i wynosi od 66% do 69% - obszarem o najwyższej wartości omawianego parametru jest rejon aglomeracji łódzkiej, a obszarem o najniższej wartości cała wschodnia część województwa.

Rys. 8. Przestrzenny rozkład średnich miesięcznych wartości wilgotności względnej powietrza w województwie łódzkim w 2012 roku

Najniższe średnie miesięczne wartości wilgotności względnej powietrza wystąpiły w maju i w kwietniu (57-58%) oraz w lipcu i w sierpniu (59%). Najwyższa wartość omawianego parametru wyróżnia miesiące zimowe - styczeń, luty i grudzień, w których średnia miesięczna wartość wilgotności względnej powietrza kształtowała się w granicach 79-82%. Dla gminy Łask wartości te wynoszą między 65,5 a 66,5%.

4.6. Lasy

Według danych GUS na koniec 2013 r. w gminie Łask lasy stanowiły 2613,94 ha, w tym lasy w zarządzie Lasów Państwowych 1443,42 ha, a lasy prywatne - 1163,40 ha.

Lesistość gminy Łask kształtuje się na poziomie 18%.

Podstawowymi kompleksami leśnymi na terenie gminy są uroczyska Rogaczew, Krucica oraz Ostrów. Warunki siedliskowe w granicach Lasów Państwowych są urozmaicone.

Tabela 4. Udział procentowy poszczególnych typów siedliskowych lasu

Typ siedliskowy Lasu	% pow. Siedliska
Bs	0,22
Bśw	22,32
Bw	0,29
Bb	0,01

BMśw	35,24
BMw	3,98
BMb	-
LMśw	22,24
LMw	4,30
LMb	-
Lśw	9,67
Lw	0,71
OI	0,63
OIJ	0,39
Razem	100,00

Lasy prywatne tworzą na terenie gminy skomplikowaną strukturę przestrzenną. W większości są to lasy stanowiące porolne nasadzenia sosnowe, o charakterze monokultur równowiekowych. Głównymi gatunkami lasotwórczymi są tu sosna, olsza czarna i brzoza. Łącznie zajmują one 98% powierzchni drzewostanów. Pozostałe 2% powierzchni zajmuje świerk, dąb, osika, robinia, wierzba, grab i inne.

Według Inwentaryzacji stanu lasu i uproszczonych planów urządzenia lasów należących do osób fizycznych (obowiązujących od 1.01.2008 r. do 31.12.2017 r.) w poszczególnych sołectwach lasy prywatne zajmują powierzchnię jak poniżej.

Tabela 5. Powierzchnie leśne w poszczególnych sołectwach (miejscowościach)

Lp.	Obręb	Powierzchnia leśna ha	Uproszczony plan urządzenia lasu
1	Karszew	26,69	Uproszczony plan urządzenia lasu
2	Wrzeszczewice Nowe	9,15	Inwentaryzacja stanu lasu
3	Wrzeszczewice	14,78	Uproszczony plan urządzenia lasu
4	Wrzeszczewice Skrejnia	3,65	Inwentaryzacja stanu lasu
5	Remiszew	21,84	Uproszczony plan urządzenia lasu
6	Rembów	12,75	Uproszczony plan urządzenia lasu
7	Bałucz	35,87	Uproszczony plan urządzenia lasu
8	Stryje Paskowe	5,97	Inwentaryzacja stanu lasu
9	Stryje Księżę	13,77	Uproszczony plan urządzenia lasu
10	Borszewice	26,38	Uproszczony plan urządzenia lasu
11	Wola Bałucka	3,04	Inwentaryzacja stanu lasu
12	Wola Stryjewska	3,20	Inwentaryzacja stanu lasu
13	Krzucz	11,14	Uproszczony plan urządzenia lasu
14	Anielin	81,21	Uproszczony plan urządzenia lasu
15	Wydrzyn	2,09	Inwentaryzacja stanu lasu
16	Wiewiórczyn	9,22	Inwentaryzacja stanu lasu
17	Wronowice	27,82	Uproszczony plan urządzenia lasu
18	Ostrów	10,86	Uproszczony plan urządzenia lasu
19	Teodory	75,83	Uproszczony plan urządzenia lasu
20	Rokitnica	193,65	Uproszczony plan urządzenia lasu
21	Aleksandrówek	31,46	Uproszczony plan urządzenia lasu
22	Maurycy	39,30	Uproszczony plan urządzenia lasu
23	Wola Łaska	28,12	Uproszczony plan urządzenia lasu
24	Gorczyń	8,94	Inwentaryzacja stanu lasu
25	Łopatki	62,05	Uproszczony plan urządzenia lasu
26	Sięganów	93,45	Uproszczony plan urządzenia lasu
27	Zielęcice	47,12	Uproszczony plan urządzenia lasu
28	Kolonia Bilew	5,12	Inwentaryzacja stanu lasu
29	Okup Wielki	6,40	Inwentaryzacja stanu lasu
30	Orchów	9,15	Inwentaryzacja stanu lasu
31	Budy Stryjewskie	29,59	Uproszczony plan urządzenia lasu
32	Okup Mały	26,94	Uproszczony plan urządzenia lasu
33	Kopyść	27,30	Uproszczony plan urządzenia lasu
Razem		976,55	

Według uproszczonego planu urządzenia lasu obowiązującego od 1.09.2011 r. do 31.09.2020 r. na terenie Łasku lasy prywatne zajmują powierzchnię 60,64 ha.

W Lasach Państwowych położonych w granicach gminy Łask wydzielono kompleksy, tzw. lasów ochronnych. Lasy ochronne to lasy pełniące (wyłącznie lub dodatkowo) funkcję pozaprodukcyjną związaną z ochroną gruntów, wód, infrastruktury oraz terenów zamieszkałych przez człowieka i zagrożonych skutkami zjawisk żywiołowych.

W przypadku gminy Łask wyróżnia się następujące kategorie ochronności:

- lasy wodochronne - 127,16 ha,
- lasy uszkodzone przez przemysł - 183,57 ha (miasto) oraz 1204,99 ha (gmina),
- cenne fragmenty przyrody - 127,16 ha,
- lasy wokół miast - 385,41 ha.

Dla potrzeb gminy w 2005 r. opracowano inwentaryzację i waloryzację przyrodniczą, na podstawie, której określono najważniejsze zbiorowiska roślinne charakteryzujące florę tego terenu.

Wyróżniono tu:

- zbiorowiska leśne i zaroślowe,
- zbiorowiska wodne i bagienne,
- zbiorowiska trwałych użytków zielonych, muraw i wrzosowisk,
- zbiorowiska okrajkowe i porębowe,
- zbiorowiska ruderalne i segetalne.

W oparciu o przeprowadzoną waloryzację za zbiorowiska rzadkie i ekosystemy zagrożone wymarciem uznano 10 zespołów, w tym łąg wiązowo-jesionowy, grąd subkontynentalny, szuwar turzycy prosowej, zespół grzybieni białych i grążela żółtego oraz zespół mszarów torfowcowych.

W przypadku fauny wyszczególniono hydrofaunę rzeki Grabi oraz faunę środowisk lądowych gdzie poza innymi odnotowano występowanie 25 gatunków ssaków. Fauna ssaków gminy jest bogata w gatunki, co jest związane z dużą różnorodnością środowisk. Najcenniejszymi ssakami są stwierdzone gatunki chronione, zwłaszcza nielicznie występujące nietoperze oraz bóbr i wydra. Najczęściej spotykano nietoperze w lasach i w zadrzewieniach dzielnicy Kolumna. Na tym osiedlu obserwowano też liczną wiewiórkę, która preferuje tego typu stanowiska bogate w pokarm i potencjalne schronienia.

Wydra występuje licznie nad Grabią wzdłuż całego jej przebiegu natomiast Bóbr licznie występuje w starorzeczach rzeki. Wszystkie stanowiska bobra znajdują się w miejscach, gdzie działalność prowadzona przez te zwierzęta nie zagraża interesom człowieka.

Dwa gatunki łowne - sarnę i dziką można spotkać na obszarze całej gminy. Dziki najczęściej spotykane są w starorzeczach doliny Grabi.

Na terenie gminy Łask występuje 6 uroczysk leśnych:

- Kopyść,
- Zielęcice,
- Ostrów,
- Krucica,
- Rogaczew,
- Kolumna.

Uroczysko Kopyść - zajmuje powierzchnię 236 ha. Uroczysko to, a zwłaszcza ujściowy odcinek cieku wodnego w rejonie Mikołajówka należą do jednego z najcenniejszych kompleksów ekosystemu na obszarze gminy tj. do Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Doliny Grabi”. Część tego terenu położona jest na propo-

nowanym do utworzenia obszarze Natura 2000. Obiekty te chronią krajobraz doliny rzeki w obrębie jej trasy zalewowej.

W miejscowości Mikołajówek należącej do sołectwa Kopyść znajdują się nieużytkowane stawy rybne, zajmujące powierzchnię ok. 20 ha, porośnięte przez kompleks bujnej roślinności. Na obrzeżach, wzdłuż zamulonych rowów opaskowych, rosną szpalery olch, stanowiące relikty lasów łęgowych. Teren ten jest zabagniony, trudno dostępny, a przy tym bardzo zróżnicowany siedliskowo.

Uroczysko Zielęcice - to drugie pod względem wielkości uroczysko na terenie gminy Łask, łącznie zajmuje 110 ha powierzchni. Znajdują się tam stawy rybne Zielęcice usytuowane na rzece Końskiej, a także Park Dworski, który wpływa pozytywnie na atrakcyjność miejsca.

Uroczysko Ostrów - w drzewostanie przeważa sztucznie wprowadzona sosna. Na północnych obrzeżach pojawia się grab i lipa. Rozpiętość wiekowa jest bardzo duża. We wschodniej części przeważają młodniki sosnowe w wieku 20-30 lat, a w części zachodniej 83-93 lata. Teren ten charakteryzuje się urozmaiconą rzeźbą: wałami wydmowymi, oczkami wodnymi na miejscu wyeksploatowanych torfowisk i obniżen z torfowiskami.

Uroczysko Krucica - zajmuje powierzchnię 67,23 ha. Od strony północnej przylega do rzeki Grabi. Przeważają starsze wiekowo drzewostany liczące 86-91 lat z wiodącym gatunkiem sosną. Występują tu także dęby, graby oraz świerki. Wzdłuż dróg leśnych nasadzono szpalery modrzewi.

Uroczysko Rogaczew - obszar ten liczy 63,21 ha. W południowo-wschodniej części znajdują się stare drzewostany sosnowe z dużym udziałem buka oraz dębem i jodłą (wiek do 96 lat). Na pozostałej części w okresie powojennym wprowadzono monokultury sosnowe. Pas przylegający do rzeki Grabi zajmuje łąg olszowy.

Uroczysko Kolumna - ciągnie się od Łasku - Kolumny do Wiewiórczyna. Zajmuje powierzchnię 250 ha. W Kolumnie i w jej bezpośrednim sąsiedztwie występują najstarsze drzewostany sosnowe w wieku 108-126 lat. Wzdłuż cieków na siedliskach łęgowych wprowadzono zalesienia świerkowe.

Lasy na terenie gminy znajdują się w strefie umiarkowanego zagrożenia przez czynniki patogenne.

Przyjęte cele i priorytety

Zróżnicowany charakter lasów na terenie Gminy w dużej mierze ukierunkowuje działania administracji Lasów Państwowych do dążenia do uzyskania „proekologicznego modelu” gospodarki leśnej, tj. trwałego zachowania lub odtwarzania naturalnych walorów lasu metodami racjonalnej gospodarki leśnej. Praktycznie dotyczy to bieżącej realizacji zapisów planów urządzania lasów nadleśnictw oraz „Programów ochrony przyrody”, zsynchronizowanych z cyklem 10-letniego okresu obowiązywania ww. planów.

Wszystkie zadania gospodarcze, hodowlane i ochronne powinny być podporządkowane „ochronności” Lasów Państwowych, natomiast należy dążyć do uzyskania statusu „lasów ochronnych” w lasach niepaństwowych poprzez stosowne zapisy w operatach urzędzeniowych.

Ogólne zasady prowadzenia gospodarki leśnej określa „Polityka leśna państwa” przyjęta przez Radę Ministrów 27 kwietnia 1997 r. Zakłada ona prowadzenie zrównoważonej wielofunkcyjnej gospodarki leśnej, to znaczy działalności zmierzającej do kształtowania struktury leśnej i ich wykorzystanie w sposób i tempie zapewniającym trwałe zachowania ich bogactwa biologicznego, wysokiej produktywności, oraz potencjału retencyjnego, żywotności i zdolności do wypełnienia teraz i w przyszłości wszystkich ważnych ochronnych, ekologicznych, gospodarczych, produkcyjnych i socjalnych funkcji na poziomie lokalnym, narodowym i globalnym, bez szkody dla innych ekosystemów.

Program „Polskiej Polityki Kompleksowej Ochrony Zasobów Leśnych”, a także opracowane kryteria i indykatory trwałego i zrównoważonego rozwoju lasów dostosowano do specyfiki polskiego leśnictwa.

Polityka ta obejmuje trzy główne komponenty: **technologiczny, edukacyjny i badawczy.**

Komponent technologiczny obejmuje działania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej (ochrony przyrody) oraz promocji bezpieczniejszych niż dotąd technik prac leśnych.

Komponent edukacyjny uznaje się za priorytetowy, a to z uwagi na potrzebę przygotowania służb leśnych Lasów Państwowych do podjęcia nowych zadań i przyrodniczego doskonalenia zadań już wykonanych.

Program badawczy ma za zadanie wspieranie programu bezpiecznych środowiskowo technologii i tworzenia podstaw pro-sozologicznego modelu gospodarki leśnej w warunkach niepewności i zmian w środowisku globalnym.

Podstawowe wytyczne i zasady dotyczące gospodarowania w lasach można ująć w następujących punktach:

- zachowanie całej naturalnej zmienności przyrody leśnej i funkcjonowania ekosystemów leśnych w stanie zbliżonym do naturalnego z uwzględnieniem kierunków ewolucji w przyrodzie,
- odtworzenie zbiorowisk zdegradowanych i zniekształconych metodami hodowli i ochrony lasu przy wykorzystaniu, w miarę możliwości, sukcesji naturalnej,
- utrzymanie i wzmocnienie produkcyjnych funkcji lasów (użytkowanie główne i uboczne),
- ochrona i zachowanie różnorodności biologicznej oraz bogactwa genetycznego zbiorowisk dziko żyjących roślin, zwierząt i mikroorganizmów,
- utrzymanie i wzmocnienie funkcji ochronnych w zagospodarowaniu lasów (zwłaszcza ochrony gleby i wody),
- utrzymanie zdrowotności i witalności ekosystemów leśnych.

4.7. Tereny zieleni urządzonej

Tereny zieleni urządzonej tworzą parki, skwery, zieleńce, zieleń wzdłuż ciągów spacerowych, zieleń osiedlowa, zieleń ogródków działkowych i cmentarna, zieleń izolacyjna wokół zakładów przemysłowych oraz zieleń towarzysząca obiektom użyteczności publicznej. Wykaz ważniejszych terenów zieleni urządzonej na terenie gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Najważniejsze tereny zieleni urządzonej w mieście i gminie Łask

Lp.	Nazwa	Powierzchnia (ha)	Lokalizacja	Stan utrzymania
1.	Park miejski	7,7	Łask	Dobry
2.	Park miejski	0,79	Ostrów	Dobry
3.	Park podworski	2,5	Ostrów	Dobry
4.	Park podworski	2,23	Okup Mały	Dobry
5.	Park podworski	3,16	Zielęcice	Dobry
6.	Cmentarz parafialny	6,24	Łask	Dobry
7.	Cmentarz parafialny	1,8	Łask - Kolumna	Dobry
8.	Cmentarz parafialny	1,17	Borszewice	Dobry
9.	Cmentarz parafialny	0,81	Wrzeszczewice	Dobry
10.	Cmentarz parafialny	1,62	Okup Mały	Dobry
11.	Ogród działkowy „Pierwiosnek”	16,35	Łask	Dobry
12.	Ogród działkowy „Arkadia”	2,11	Łask	Dobry
13.	Ogród działkowy im. S. Żeromskiego	5,77	Kolumna	Dobry
14.	Ogród działkowy - Gorczyn	3,96	Gorczyn	Dobry

Źródło: Informacje UM w Łasku.

Tereny zieleni urządzonej odpowiednio zagospodarowane i pielęgnowane podnoszą atrakcyjność krajobrazu, tworzą klimat zwłaszcza obszarów miejskich oraz pełnią funkcje rekreacyjno-wypoczynkową.

4.8. Wody powierzchniowe

Pod względem hydrologicznym gmina Łask położona jest w obrębie dorzecza rzeki Odry, zlewni rzeki Warty. Obszar jest odwadniany przez rzekę Grabię. Na linii między Anielinem, Stryjami Paskowymi i Budami Stryjewskimi przebiega wododział II rzędu.

Z terenów na północ od tej linii wody prowadzone są do Neru.

Rzeka Grabia

Głównym ciekim gminy Łask jest Grabia, która jest rzeką IV rzędu. Płyne ona z południowego-wschodu, przecinając teren gminy wygiętym ku północy łukiem, i opuszczając jej obszar w kierunku południowo-zachodnim. Jest ona dopływem Widawki - dopływu Warty. Do Grabi uchodzi niewielka rzeka Końska, płynąca

południkowo przez południową część gminy. Ponadto sieć wodną uzupełniają różnej wielkości rowy melioracyjne. Większość cieków, za wyjątkiem Grabi i Końskiej, prowadzi niewiele wody.

Cały obszar doliny Grabi stanowi obszar narażony na niebezpieczeństwo powodzi. W obrębie miasta Łask część doliny chroniona jest wałami przeciwpowodziowymi.

Rzeka Pałusznicza jest prawostronnym dopływem Grabi w 35,55 km. Profil badawczy w 2007 roku został zlokalizowany w ujściowym odcinku rzeki. Na stan wód w badanym punkcie wpływ mają stawy hodowlane, ścieki odprowadzane do rowów melioracyjnych z terenów wiejskiej zabudowy oraz spływy obszarowe. Jakość wód w badanym profilu rzeki została oceniona jako V klasa czyli wody złej jakości.

Najbardziej niekorzystnymi wskaźnikami decydującymi o klasie czystości były przede wszystkim: natlenienie wody oraz wskaźniki biogenne (fosforany, fosfor ogólny). Ocena punktu pomiarowego pod kątem kryterium wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych fosfor ogólny występował w stężeniu 0,375 mg P/l powodującym eutrofizację wód.

Rzeka Pisia jest dopływem Grabi w 26,93 km. Rzeka przepływa obok Miejskiej Oczyszczalni w Łasku, otaczają ją pola nieuprawne oraz łąki. W pobliżu rzeki znajdują się zabudowania mieszkalne i gospodarcze. Na stan wód wpływają zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego. Jakość wód w badanym profilu rzeki została oceniona jako V klasa czyli wody złej jakości. Najbardziej niekorzystnymi wskaźnikami decydującymi o klasie czystości były przede wszystkim: wartości wskaźników tlenowych (O_2 , BZT₅, ChZT-Mn i ChZT-Cr), biogenych (azot Kjeldahla, fosforany i fosfor ogólny) i fizycznych (zawiesina ogólna). Ocena punktu pomiarowego pod kątem kryterium wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych fosfor ogólny występował w stężeniu 0,8118 mg P/l powodującym eutrofizację wód.

Rzeka Końska jest lewostronnym dopływem rzeki Grabi w 25,71 km. Dolina rzeki charakteryzuje się podmokłym obszarem pociętym licznymi rowami melioracyjnymi. Na jakość wód w rzece wpływają m.in. punktowe zanieczyszczenia, tj. ścieki z gminnej oczyszczalni ścieków w Buczku oraz ze stawów rybnych w miejscowości Zielęcice. Jakość wód w badanym profilu rzeki została oceniona jako IV klasa czyli wody niezadawalającej jakości. Najbardziej niekorzystnymi wskaźnikami decydującymi o klasie czystości były przede wszystkim: wartości wskaźników tlenowych (ChZT-Cr), biogenych (azotany). Rzeki gminy charakteryzują się śnieżno-deszczowym reżimem zasilania. Najwyższe stany wody w rzekach notuje się w okresie wiosennym (II i III). Niskie stany występują na początku lata (VI) i jesienią (IX).

Naturalne powierzchniowe zbiorniki wodne to przede wszystkim starorzecza położone w dolinie Grabi. Znajdują się także sztuczne zbiorniki wodne pełniące funkcje rybnych stawów hodowlanych. Ich całkowita powierzchnia w gminie wynosi 79,922 ha. Dolinom rzecznych towarzyszą na ogół wilgotne lub świeże łąki, lokalnie ze znacznym udziałem kęp zarośli wierzbowych i olszowych. Obok wilgotnych dolin rzecznych, również w paśmie wododziałowym Grabi i Neru występują liczne podmokłości, młaki i oczka wodne, charakterystyczne dla obszarów źródłiskowych. Stanowią one istotną wartość przyrodniczą o szczególnym znaczeniu dla środowiska. Spełniają bowiem funkcję wodochroną.

Według Programu Małej Retencji Województwa Łódzkiego (synteza z października 2005 r.) w granicach gminy jest przewidziana budowa zbiornika „Kolumna” o powierzchni 17 ha i pojemności 204 tys. m³ z lokalizacją na rzece Grabi w rejonie ujścia Pałuszniczy oraz zbiornik „Łask” o powierzchni 18ha i pojemności 140 tys. m³ zlokalizowany na Pisi - korycie ulgowym rzeki Grabi.

W aneksie do ww. Programu, opracowanym w 2010 r., znajdują się także następujące obiekty retencji korytowej:

- jaz betonowy w km 25+250 rzeki Grabi w miejscowości Zielęcice,
- jaz betonowy w km 0+60 starorzecza Grabi w Łasku,
- jaz betonowy w km 33+400 rzeki Grabi w Łasku,
- próg w km 26+073 rzeki Grabi w miejscowości Zielęcice,
- jaz betonowy w km 1+210 rzeki Końskiej w miejscowości Zielęcice (Nadleśnictwo Kolumna).

Na obszarze gminy znajdują się liczne, sztuczne zbiorniki wodne. Większość z nich to sztucznie piętrzone stawy rybne. Dość dużą powierzchnię zajmują także dawne wyrobiska cegielni (w szczególności w okolicach miejscowości Okup). Mimo antropogenicznego pochodzenia, zbiorniki te mają, na tym pozbawionym natural-

nych jezior terenie, wysoką wartość biocenotyczną jako godowiska płazów, oraz miejsca koncentracji zespołów gatunków roślin i zwierząt związanych z siedliskami wodnymi i bagiennymi.

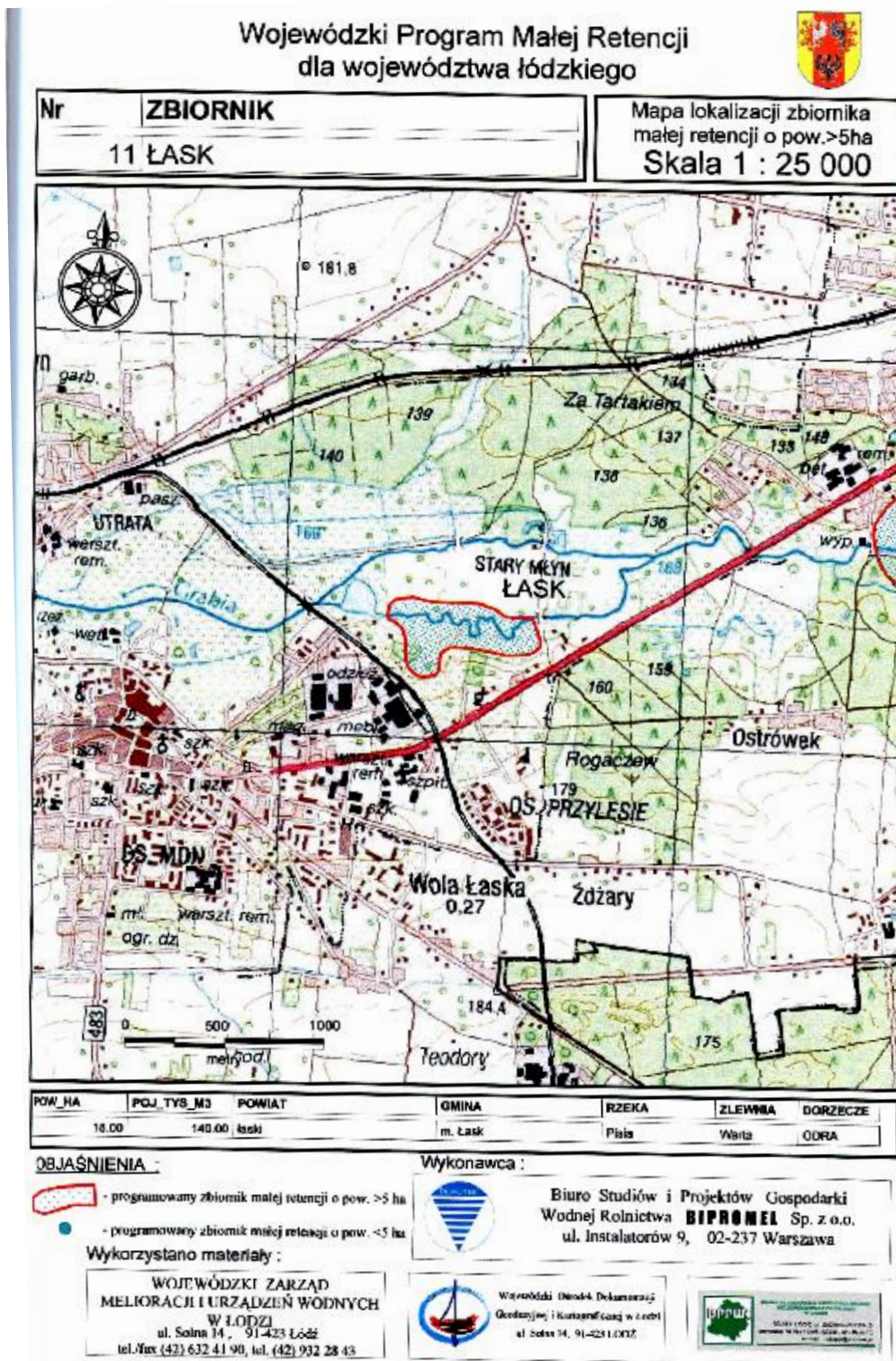
W Łasku na Grabi znajduje się mały zbiornik retencyjny, który pełni jednocześnie funkcję miejsca zwyczajowo przyjętego do kąpiel.

Zgodnie z opracowanym przez Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi „Wojewódzkim Programem Małej Retencji”, na terenie Gminy Łask przewiduje się umieszczenie 2 zbiorników retencyjnych. Wykaz tych obiektów przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Wykaz zbiorników przewidzianych do wykonania w ramach „Wojewódzkiego Programu Małej Retencji” na terenie gminy Łask

Nazwa obiektu	Gmina	Miejscowość	Rzeka	Zlewnia	Powierzchnia zbiornika (ha)
Zbiornik Kolumna	Łask	Łask - Kolumna	Grabia	Warta	17,00
Zbiornik Łask	Łask	Łask	Pisia (koryto ulgi rz. Grabi)	Warta	15,70

Źródło: „Wojewódzki Program Małej Retencji” WZMiUW w Łodzi.

Rys. 9. Usytuowanie zbiornika Łask (wyciąg z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji)

WOJEWÓDZKI PROGRAM MAŁEJ RETENCJI DLA WOJ. ŁÓDZKIEGO

Wykorzystano materiały :

Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi
91-423 Łódź, ul. Solna 14

Wykonawca :

Biurowo Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa
BIPROMEL Sp. z o.o.
02-237 Warszawa ul. Instalatorów 9

KARTA ZBIORNIKA NR 11 Łask

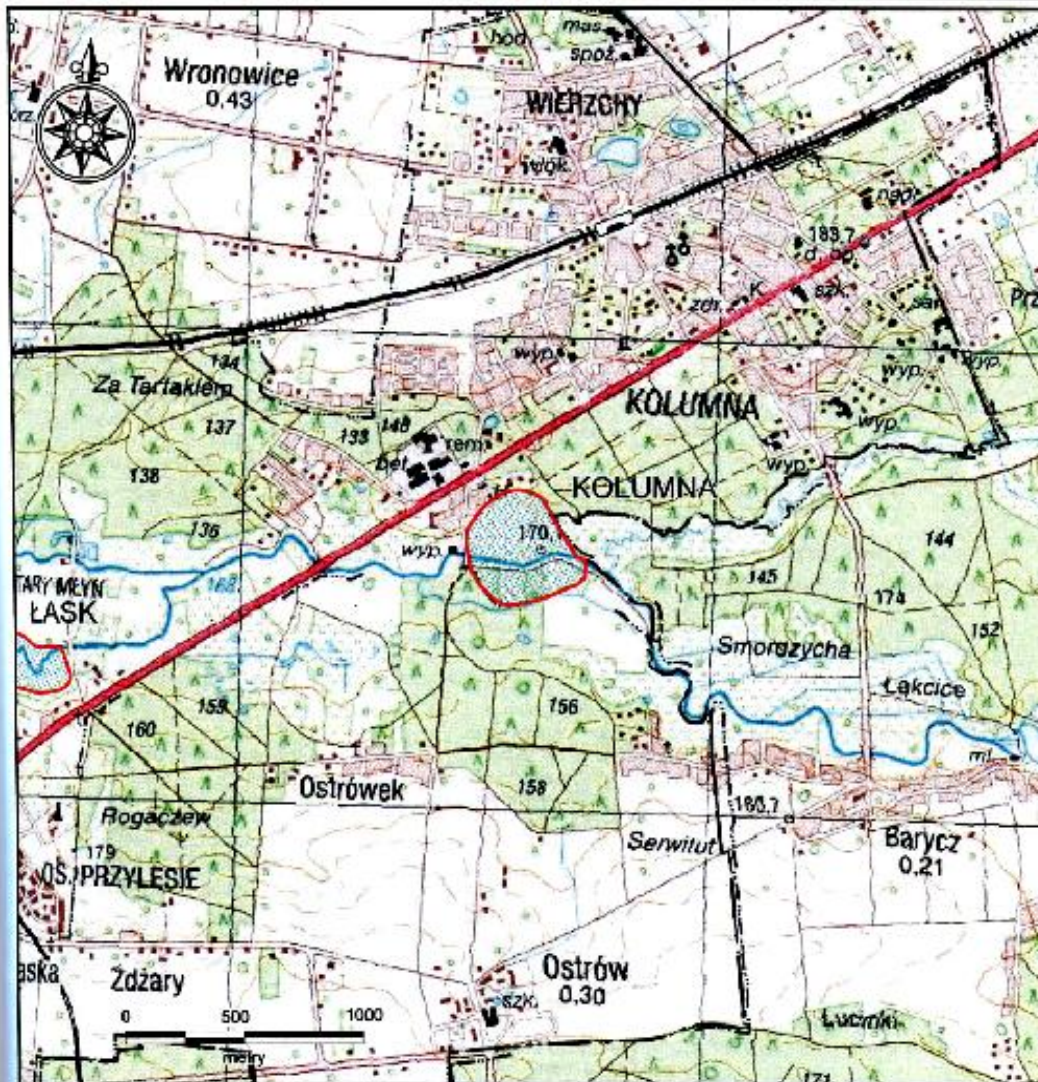
I. DANE OGÓLNE		
1.	Położenie administracyjne	Powiat: Łaski ; Gmina: Łask Miejscowość : Łask
2.	Położenie hydrograficzne	Dorzecze: Odry Zlewnia: Warty Rzeka: Pisia – Koryto Ulgowe rz. Grabi
3.	Powierzchnia zlewni w przekroju zbiornika	F = 24 km²
4.	Przepływy charakteryzujące ciek zasilający	SQ = 0.113 m ³ /s ; SNQ = 0,024 m ³ /s ; Q _{p=1%} = 4.08 m ³ /s
5.	Czystość wody w przekroju zbiornika	aktualna : kl. III docelowa : kl. III
6.	Charakterystyka stanu istniejącego oraz infrastruktury technicznej	Dolina szerokości 700 m. Zbiornik położony w obszarze objętym ochroną prawną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Grabi”
7.	Stan własności terenu	Własność Miasta i Gminy Łask
8.	Użytkowanie gruntu	Łąki, pastwiska, nieużytki
9.	Uwarunkowania planistyczno inwestycyjne gminy	Brak SUIKZP miasta i gminy Łask.
10.	Regionalne uwarunkowania planistyczno inwestycyjne	W PZPWL uchwalonym przez Sejmik Województwa Łódzkiego (Uchwała Nr XLV/524/2002 z dnia 9 lipca 2002 r) zbiornik uwzględniony jako dodatkowy na terenach chronionych prawnie. Nr w planie 161
II. DANE TECHNICZNE		
11.	Opis rozwiązania	boczny , głównie kopany, wzdłuż ciągu starorzeczy rz. Grabi, kształt nieregularny, dl. ok. 800 m , nowy
12.	Zapora czołowa / boczne	nie wymagana
13.	Budowle	nie wymagane,
14.	Podstawowe parametry zbiornika	Powierzchnia zalewu : 18,0 ha, Pojemność zbiornika : 140,0 tys. m ³ , Średnia głębokość : 0,8 m,
III. PRZEZNACZENIE I FUNKCJE ZBIORNIKA		
15.	Główne funkcje zbiornika	Przeciwdziałanie degradacji środowiska poprzez podniesienie zwierciadła wody w gruncie i zwiększenie retencji gruntowej, Ochrona przeciwpowodziowa, Rekreacja i turystyka, Rezerwa przeciwpożarowa, Stworzenie nowych siedlisk wodnych i habitatów,
16.	Użytkownik	Urząd Miejski w Łasku
IV. DANE FINANSOWE		
17.	Wskaźnikowy koszt budowy zbiornika *	4858 tys. zł
18.	Koszt magazynowania 1m ³ wody	34 zł/m ³
19.	Wskazanie źródeł finansowania	Fundusze celowe, Fundusze Ochrony Środowiska, środki własne -50 % i inne
V. UWAGI		
		Zbiornik zlokalizowany na rzece Pisi i Kanale Ulgowym rzeki Grabi. Teren potencjalnego zalewu, jak i teren przyległy są bardzo atrakcyjne przyrodniczo – wchodzi w skład Zespołu Przyrodniczo Krajobrazowego Doliny Grabi. Planowany przez Urząd Miejski w Łasku termin budowy zbiornika rok 2005 – 2007

Rys. 10. Charakterystyka zbiornika Łask (wyciąg z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji)

Wojewódzki Program Małej Retencji
dla województwa łódzkiego

Nr	ZBIORNIK	Mapa lokalizacji zbiornika małej retencji o pow. >5ha Skala 1 : 25 000
10	KOLUMNA	

POW. HA	POJ. TYS. M3	POWIAT	GMINA	RZEKA	ZLEWNIA	DORZECZE
17,00	204,00	884	m. Łask	Grabia	Warta	ODRA

OBJAŚNIENIA :

- programowany zbiornik małej retencji o pow. >5 ha
- programowany zbiornik małej retencji o pow. <5 ha

Wykorzystano materiały :

WOJEWÓDZKI ZARZĄD
MELIORACJI I URZĄDZEŃ WODNYCH
W ŁÓDZI
ul. Solna 14, 91-423 Łódź
tel./fax (42) 632 41 90, tel. (42) 932 28 43

Wykonawca :

Biuro Studiów i Projektów Gospodarki
Wodnej Rolnictwa **BIPROMEL** Sp. z o.o.
ul. Instalatorów 9, 02-237 Warszawa

Wojewódzki Urząd Zarządzania
Kształtującą i Kartograficzną w Łodzi
ul. Solna 14, 91-423 ŁÓDŹ

Rys. 11. Usytuowanie zbiornika Kolumna (wyciąg z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji)

WOJEWÓDZKI PROGRAM MAŁEJ RETENCJI DLA WOJ. ŁÓDZKIEGO	
<p>Wykorzystano materiały : Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi 91-433 Łódź, ul. Solna 14</p>	
<p>Wykonawca : Biuro Studiów i Projektów Gospodarki Wodnej Rolnictwa BIPROMI Sp. z o.o. 02-237 Warszawa ul. Inżynierów 9</p>	
KARTA ZBIORNIKA NR 10 Kolumna	
I. DANE OGÓLNE	
1.	Położenie administracyjne Powiat: Łaski ; Gmina: Łask Miejscowość: Łask-Kolumna
2.	Położenie hydrograficzne Dorzecze: Odry Zlewnia: Warty Rzeka: Grabia
3.	Powierzchnia zlewni w przekroju zbiornika F = 460 km²
4.	Przepływy charakteryzujące ciek zasilający SQ = 2,68 m³/s; SNQ = 0,506 m³/s; Q_{pr1%} = 65,3 m³/s
5.	Czystość wody w przekroju zbiornika aktualna: kl. III docelowa: I
6.	Charakterystyka stanu istniejącego oraz infrastruktury technicznej Dolina szerokości 700 m. brak kolidującej infrastruktury technicznej
7.	Stan własności terenu Tereny prywatne
8.	Użytkowanie gruntu Łąki, nieużytki, tereny zalewowe
9.	Uwarunkowania planistyczne inwestycyjne gminy Zbiornik uwzględniony w SUiKZP miasta i gminy Łask zatwierdzonym Uchwałą Nr XV/166/2000 z dnia 29.03.2000 r. Rady Miejskiej w Łasku.
10.	Regionalne uwarunkowania planistyczne inwestycyjne W PZPWL uchwalonym przez Sejmik Województwa Łódzkiego (Uchwała Nr XI.V/524/2002 z dnia 9 lipca 2002 r.) zbiornik uwzględniony jako dodatkowy na terenach chronionych prawnie. Nr w planie 160
II. DANE TECHNICZNE	
11.	Opis rozwiązania zbiornik przepływowy, częściowo kopany, nowy
12.	Zapora czołowa / łuczna zapora czołowa dł. 100m
13.	Budowle jaz pletzający, potrzebę budowy przepławki należy rozpatrzyć na etapie projektowym
14.	Podstawowe parametry zbiornika Powierzchnia zalewu: 17,0 ha , Pojemność zbiornika: 204,0 tys. m³ , Średnia głębokość: 1,2 m ,
III. PRZEZNACZENIE I FUNKCJE ZBIORNIKA	
15.	Główne funkcje zbiornika Przeciwdziałanie degradacji środowiska poprzez podniesienie zwierciadła wody w granicy i zwiększenie retencji gruntowej, Ochrona przeciwpowodziowa, Rekreacja i turystyka, Rezerwa przeciwpożarowa, Stworzenie nowych siedlisk wodnych i habitatów, Energetyczne MEW,
16.	Użytkownik Urząd Miejski w Łasku
IV. DANE FINANSOWE	
17.	Wskaźnikowy koszt budowy zbiornika * 4589 tys. zł
18.	Koszt magazynowania 1m ³ wody 22 zł/m ³
19.	Wskazanie źródeł finansowania Fundusze celowe, Fundusze Ochrony Środowiska, środki własne -50 % i inne
V. UWAGI	
Zbiornik położony w obszarze objętym ochroną prawną jako zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Dolina Grabia”, rzeka Grabia objęta jest ochroną prawną jako użytek ekologiczny. Zaakceptowany przez gminę	

* - poziom cen na rok 2005

** - przepływy obliczone na podstawie splotów jedностkowych

Rys. 12. Charakterystyka zbiornika Kolumna (wyciąg z Wojewódzkiego Programu Małej Retencji)

Budowa tych zbiorników jest możliwa po przeprowadzeniu pełnego rozpoznania i oceny oddziaływania na środowisko. Obydwa te planowane zbiorniki znajdują się na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych jak wynika z danych z karty. Teraz jest to także obszar Natura 2000. Budowa ich zatem może być mocno skomplikowana lub nawet niemożliwa, ale to już winien określić właściwy organ w postępowaniu administracyjnym.

4.9. Wody podziemne

Pod względem hydrogeologicznym obszar gminy Łask, położony jest w Regionie Łódzkim. Nie jest położony w zasięgu Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP) ani w obszarze ich ochrony.

Najbliżej położony jest dolno-kredowy, porowo - szczelinowy zbiornik nr 401 - Niecka Łódzka, który znajduje się na północny - wschód od analizowanego terenu.

W gminie występują dwa poziomy wodonośne:

- górno-kredowy,
- czwartorzędowy.

Poziom górno-kredowy związany jest ze spękanymi utworami mastrychtu i kampanu wykształconymi w facji marglisto-wapiennej, lokalnie piaszczystej. Warstwa wodonośna zasilana jest bezpośrednio na wychodniach przez wody opadowe oraz poprzez infiltrację wód opadowych przez nadległe utwory czwartorzędowe. Zwierciadło wody ma charakter napięty na wysoczyźnie i swobodny w dolinie Grabi.

Mięszość utworów średnio wynosi 110-133 m. Wartość współczynnika infiltracji waha się od 2,2-4,3m³/d w okolicy Łasku do 7,0-14,6 m³/d w rejonie Kolumny. Najwyższe wydajności występują w rejonie Kolumny - powyżej 120 m³/d, natomiast wydajności powyżej 70 m³/d występują na obszarze doliny Grabi. Na tym poziomie opierają się ujęcia dla Łasku oraz Bałucza. Wody tego poziomu są słabo zmineralizowane.

Poziom czwartorzędowy. Utwory tego poziomu wykształcone są w postaci piasków o różnej granulacji, od drobnoziarnistych po żwiry. Mięszość warstwy waha się od 15 do 30 m, powyżej tej wartości występuje w rejonie Wronowic i Gorczyzna. W okolicy Gorczyzna zwierciadło ma charakter naporowy, natomiast na pozostałym obszarze jest swobodne. Wody tego piętra na znacznym obszarze są połączone z wodami poziomu górno-kredowego tworząc jeden poziom użytkowy. Ma to miejsce przede wszystkim w dolinie Grabi. Z tego poziomu czerpią wody ujęcia w Okupie i w Gorczyźnie. Wody piętra czwartorzędowego charakteryzują się niewielką mineralizacją.

Dla celów zaopatrzenia ludności w wodę czerpane są wody podziemne głównie z górno-kredowego poziomu wodonośnego (ujęcie komunalne Łask-Ostrów z głębokości 100 m i więcej, ujęcie w Bałuczu z głębokości 60 m), ale też z utworów czwartorzędowych (Okup Mały z głębokości 52 m i 57 m. Większość podmiotów gospodarczych czerpiących wodę z własnych ujęć pobiera je z poziomów czwartorzędowych położonych na różnych głębokościach w zależności od występowania i mięszości płatów glin zwałowych.

Komunalne ujęcia wody

W gminie Łask funkcjonują następujące ujęcia komunalne wody: Są to:

- 1) ujęcie wody w Łasku-Ostrowie ujmujące górno-kredowy poziom wodonośny, eksploatowane w ramach zasobów zatwierdzonych w kategorii „B” $Q = 651 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=6,2-29 \text{ m}$ w ilości:

$Q_{\text{śr.}}=4411,0 \text{ m}^3/\text{d}$ i $Q_{\text{max}}=311,0 \text{ m}^3/\text{h}$

Ujęcie składa się z 4 studni:

studnia A-1, głębokość 134 m, $Q = 100,1 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=11,27 \text{ m}$,

studnia A-2, głębokość 100 m, $Q = 91,8 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=29,06 \text{ m}$,

studnia A-3, głębokość 100 m, $Q = 100,3 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=8,83 \text{ m}$,

studnia A-4, głębokość 100 m, $Q = 150,0 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=5,3 \text{ m}$;

- 2) ujęcie wody w Bałuczu, składające się z 2 otworów studziennych ujmujących wodę podziemną z utworów górno-kredowych:

studnia S-2, głębokość 61 m, $Q = 75 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=10,5 \text{ m}$,

studnia S-3, głębokość 60 m, $Q = 75 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=9,13 \text{ m}$.

Zezwolenie na pobór wód podziemnych z tego ujęcia o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q = 75 \text{ m}^3/\text{h}$ opiewa na ilość:

$$Q_{\max d} = 1133 \text{ m}^3/\text{d} \text{ i } Q_{\max h} = 60 \text{ m}^3/\text{h};$$

3) ujęcie wody w Okupie Małym ujmuje wodę z utworów czwartorzędowych i składa się z dwóch studni:

studnia Nr 1, głębokość 52 m, $Q = 56,9 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=5,8 \text{ m}$,

studnia Nr 2, głębokość 57 m, $Q = 56,9 \text{ m}^3/\text{h}$, depresja $s=2,05 \text{ m}$.

Zezwolenie na pobór wód podziemnych z tego ujęcia o zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych $Q = 56,9 \text{ m}^3/\text{h}$ przy depresji $s=5,81 \text{ m}$ opiewa na ilość:

$$Q_{\max d} = 414 \text{ m}^3/\text{d} \text{ i } Q_{\max h} = 43,0 \text{ m}^3/\text{h}.$$

Ponadto wieś Rembów jest zaopatrywana w wodę z ujęcia w Wodzieradach. Z ujęcia wody w Łasku-Ostrowie jest także zaopatrywana w wodę wieś Barycz (gmina Dobroń). Obecnie nie posiadają wodociągu wieś Aleksandrówek i Rokitnica. W niektórych wsiach wymagana jest rozbudowa sieci. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej na koniec 2012 r. wyniosła 213,6 km.

Analiza stanu wykazała, że niemal wszystkie tereny pełniące w mieście i gminie funkcje mieszkaniowe, produkcyjne i usługowe, pozostają w zasięgu sieci wodociągowej z systemu miejskiego bądź lokalnych systemów wodociągów wiejskich.

Poziom zaspokojenia potrzeb jest oceniany pod względem ilościowym, jako wystarczający. Jakość wody nie budzi zastrzeżeń służb Sanitarno-Epidemiologicznych.

System zaopatrzenia w wodę miasta Łask oparty o górnokredowe ujęcie i stację wodociągową we wsi Ostrów jest sprawny technicznie i zapewnia pełne pokrycie potrzeb ilościowych odbiorców miejskich i wsi położonych w jego zasięgu (Ostrówek, Orchów, Wronowice, Wiewiórczyn, Teodory).

Mocną stroną systemu jest zdolność produkcyjna zrealizowanego I etapu stacji wodociągowej ($Q=8860 \text{ m}^3/\text{d}$).

Czynne są cztery z pięciu wykonanych studni głębinowych. Wielkość wydobycia wody stanowi jedynie część wielkości zatwierdzonych zasobów.

W ramach niewykorzystanych rezerw możliwa jest rozbudowa wodociągu do wydajności $Q=15600 \text{ m}^3/\text{d}$.

Dobry jest stan techniczny głównych przewodów wodociągowych, które są przystosowane do rozwoju i posiadają rezerwy przepustowości, umożliwiające objęcie zasięgiem nowych terenów.

Gęstość sieci wodociągowej nie odbiega od standardów i zapewnia dostęp dla 100% mieszkańców Łasku i ponad 90% mieszkańców Kolumny.

Nie ma więc przeszkód rozbudowy układu wodociągowego.

Pewną niedogodnością są częściowe bariery przepustowości sieci na południowych i zachodnich obrzeżach miasta, tj. stan sieci (zbyt małe średnice wodociągów zasilających, wiek i stan techniczny przewodów), zbyt niskie ciśnienie wody (Teodory) oraz brak pewności zasilania na skutek budowy układów otwartych, rozgałęzionych.

Podstawowym problemem miejskiego systemu wodociągowego w perspektywie będzie utrzymanie standardów jakościowych i konieczność dostosowania sposobu uzdatniania wody do parametrów WHO. Wymagać to będzie modernizacji stacji wodociągowej, zastosowania nowoczesnych technologii uzdatniania wody, pełnej automatyzacji procesów sterowania pracą urządzeń.

Na terenie gminy funkcjonują także zakładowe ujęcia wód podziemnych. Są to:

- ujęcie Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Łasku - wydajność $45 \text{ m}^3/\text{h}$,
- ujęcie Szpitala w Łasku - wydajność $91,9 \text{ m}^3/24 \text{ h}$,
- ujęcie w zakładzie „Silikaty” w Teodorach - wydajność $17,5 \text{ m}^3/\text{h}$,

- ujęcie „KASTOR” w Łasku - wydajność 1,5 m³/h,
- ujęcie „KOLWIN” w Łasku - wydajność 5,3 m³/h,
- ujęcie „MAGNUS” w Łasku - wydajność 3,75 m³/h,
- ujęcie P.P.H.U. „PEK-PRIM” w Łasku - wydajność 3,1 m³/h.

5. PRZYRODNICZE OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE

5.1. Obszar Natura 2000 Grabia PLH100021

Rys. 13. Obszar Natura 2000 Grabia

18 lutego 2014 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Łodzi ustanowił plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Grabia PLH100021.

Obszar Natura 2000 o powierzchni 1670,48 ha położony jest w województwie łódzkim w powiecie łaskim na terenie gmin Widawa, Sędziejowice, Łask, powiecie pabianickim na terenie gmin Dłutów i Dobroń oraz w powiecie bełchatowskim na terenie gminy Zelów.

Grabia swoim zasięgiem obejmuje środkowy i dolny bieg rzeki Grabi wraz z przylegającymi ekosystemami łąkowymi i leśnymi, charakterystycznymi dla niewielkich rzek nizinnych Polski. Teren objęty granicami obszaru ciągnie się wzdłuż rzeki Grabi od miejscowości Kolonia Karczmy do jej ujścia do rzeki Widawki (około 50 km). Obszar charakteryzują dobrze zachowane lasy łęgowe i nadrzeczne zarośla wierzbowe, niżowe łąki użytkowane ekstensywnie oraz starorzecza o różnym stopniu lodowacenia. Grabia ma duże znaczenie dla zachowania populacji bezkręgowców wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej. Wzdłuż całego biegu rzeki objętej obszarem występuje liczna populacja ważki - trzepli zielonej *Ophiogomphus cecilia*. Starorzecza i odcinki lenityczne Grabi są także ważną ostoją zatoczka łamliwego *Anisus vorticulus*.

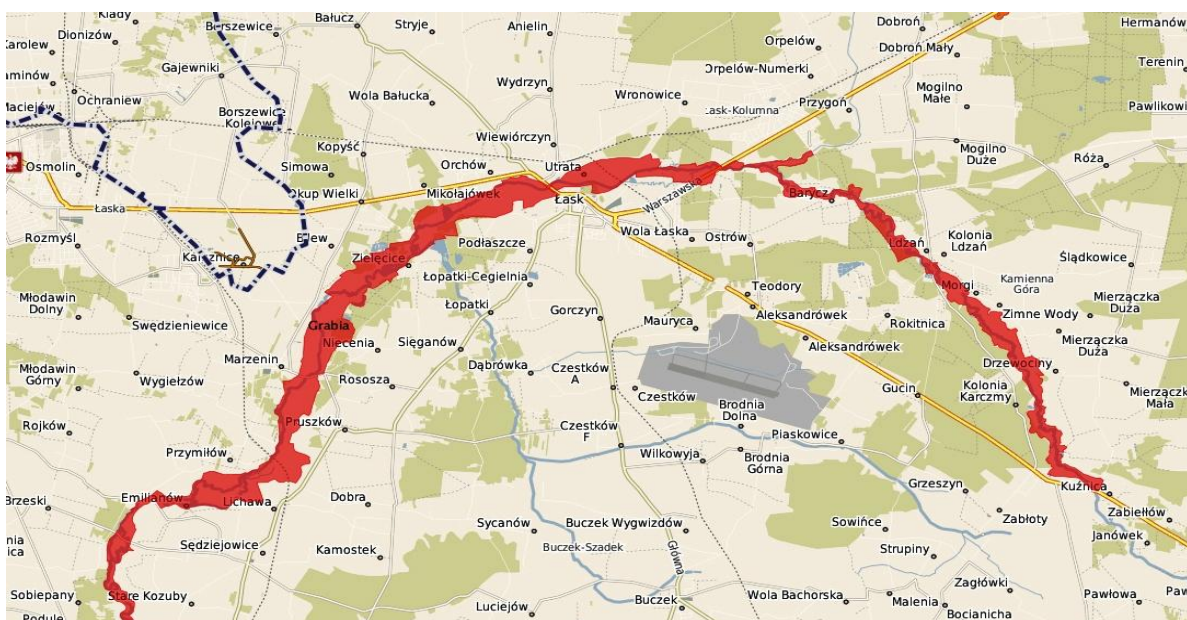
Lokalnie stwierdzono również populacje czerwończyka nieparka *Lycaena dispar* i zalotki większej *Leucorrhinia pectoralis*. Dolina Grabi to istotna w Polsce Środkowej ostoja ryb wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej: minoga ukraińskiego *Eudontotomyzon mariae*, piskorza *Misgurnus fossilis* i kozy *Cobitis taenia*.

Obszar wyznaczony został w celu zachowania we właściwym stanie następujących przedmiotów ochrony:

- wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi (*Corynephorus*, *Agrostis*),
- starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton*,
- niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*),
- łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnion glutinoso-incanae*) i olsy źródliskowe,
- skójką gruboskorupowa *Unio crassus*,
- trzepla zielona *Ophiogomphus cecilia*,
- zalotka większa *Leucorrhinia pectoralis*,
- czerwończyk nieparek *Lycaena dispar*,
- zatoczek łamliwy *Anisus vorticulus*,

- minóg strumieniowy *Lampetra planeri*,
- minogi czarnomorskie *Eudontomyzon* spp. (minóg ukraiński *Eudontomyzon mariae*),
- piskorz *Misgurnus fossilis*,
- koza złotawa *Sabanajewia aurata*,
- koza *Cobitis taenia*,
- kumak nizinny *Bombina bombina*,
- bóbr europejski *Castor fiber*,
- wydra *Lutra lutra*.

W granicach obszaru występują następujące formy ochrony: Park Krajobrazowy Międzyrzecza Warty i Widawki (utworzony w 1989 r. obszar 26.636 ha), Obszar Chronionego Krajobrazu Środkowej Grabi, Zespół Krajobrazowo-Przyrodniczy „Dolina Grabi”, Zespół Parkowo-Krajobrazowy „Dolina rzeki Końskiej”, proponowany Zespół Parkowo-Krajobrazowy „Węzeł hydrograficzny Widawki-Grabi-Niecieczy”, którego fragment też występuje w gminie Łask.

Rys. 14. Granice Obszaru Natura 2000 Grabia

5.2. Obszar Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”

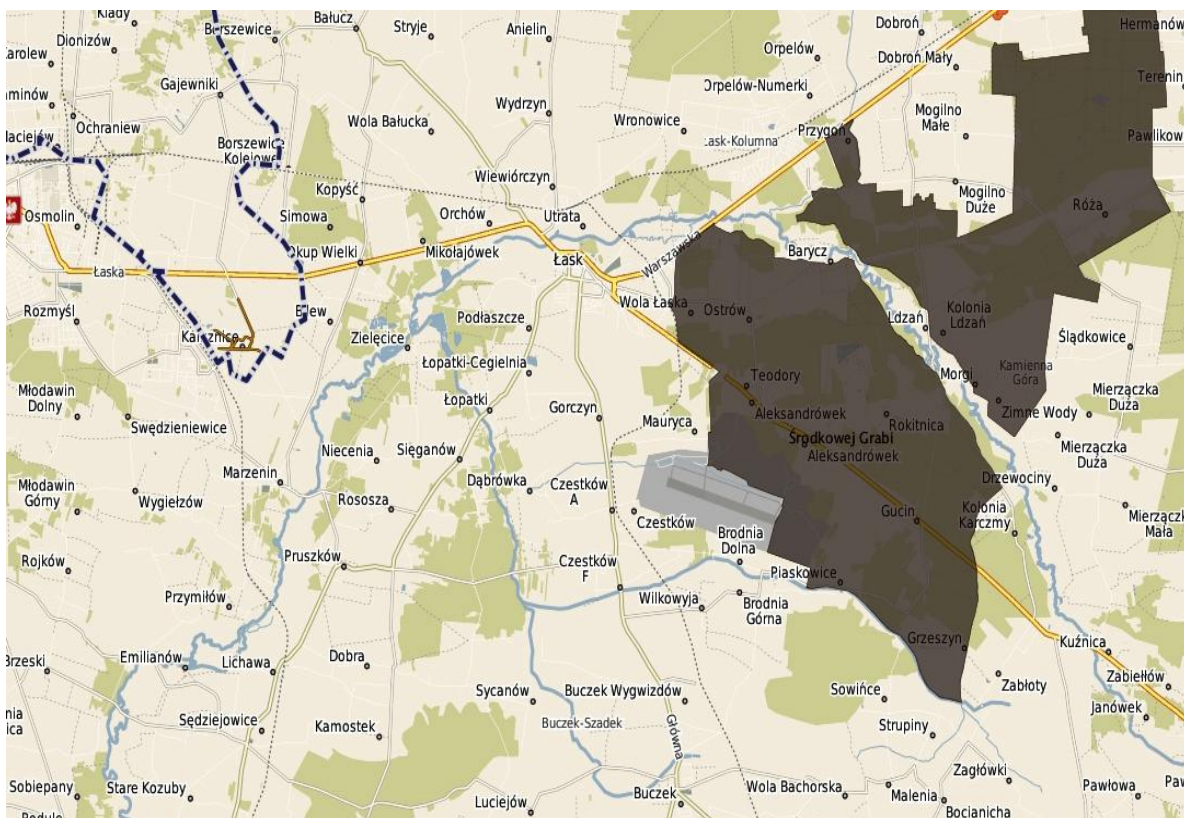
Utworzony został w 1989 roku. Jednak w 1993 r. Rada Miasta i Gminy w Łasku podjęła decyzję o powiększeniu tego terenu aż do południowo-zachodniej granicy gminy. Przez jego obszar przepływa rzeka Grabia oraz rzeki Końska i Pałusznica, które są dopływami pierwszej z nich. Niewątpliwą atrakcją na tym terenie stanowi największa z tych rzek czyli Grabia, uznana również za użytek ekologiczny. Jest to jedna z najczystszych rzek centralnej Polski. Sklasyfikować ją można jako typową rzekę nizinną średniej wielkości.

Odnacza się ciekawą budową biologiczną oraz bardzo bogatą i równie ciekawą hydrofauną. Pod względem zoologicznym jest najlepiej poznaną rzeką w Polsce gdyż od 1928 roku prowadzone były na jej terenie badania naukowe przez pracowników i studentów Uniwersytetu Łódzkiego. W wyniku tych badań stwierdzono występowanie tu aż 800 gatunków zwierząt, w tym 80 odkrytych po raz pierwszy w Polsce, 2 gatunki okazały się nowymi dla nauki. Z tego też względu świat zwierzęcy tej rzeki i jej dopływów można określić jako niezwykle różnorodny. W jej wodach żyje blisko 30 gatunków ryb m.in. szczupaki, węgorze, brzany, certy.

Świat roślinny rzeki Grabi jest równie ciekawy jednak nie tak dokładnie zbadany jak zwierzęcy. Na uwagę zasługują takie rośliny jak: okrzędnica bagienna, włosienicznik błotny, łączeń baldaszkowy, marek szerokolistny.

Liczne starorzecza, meandry, małe zbiorniki wodne oraz lasy łąkowe w dolinie tej rzeki nadają Grabi szczególny wygląd. Ponadto piaszczysty brzeg miejscami porośnięty lasem sosnowym, rozległe łąki z różnogatunkową roślinnością również dodają jej uroku.

Granice Obszaru wyznaczono w 1998 r. Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r., (DZ. U. W. S. Nr 20, poz. 115 z dnia 9 września 1998 roku). Obejmuje obszary leśne nad Grabią (obszary łąkowo-olszowe).

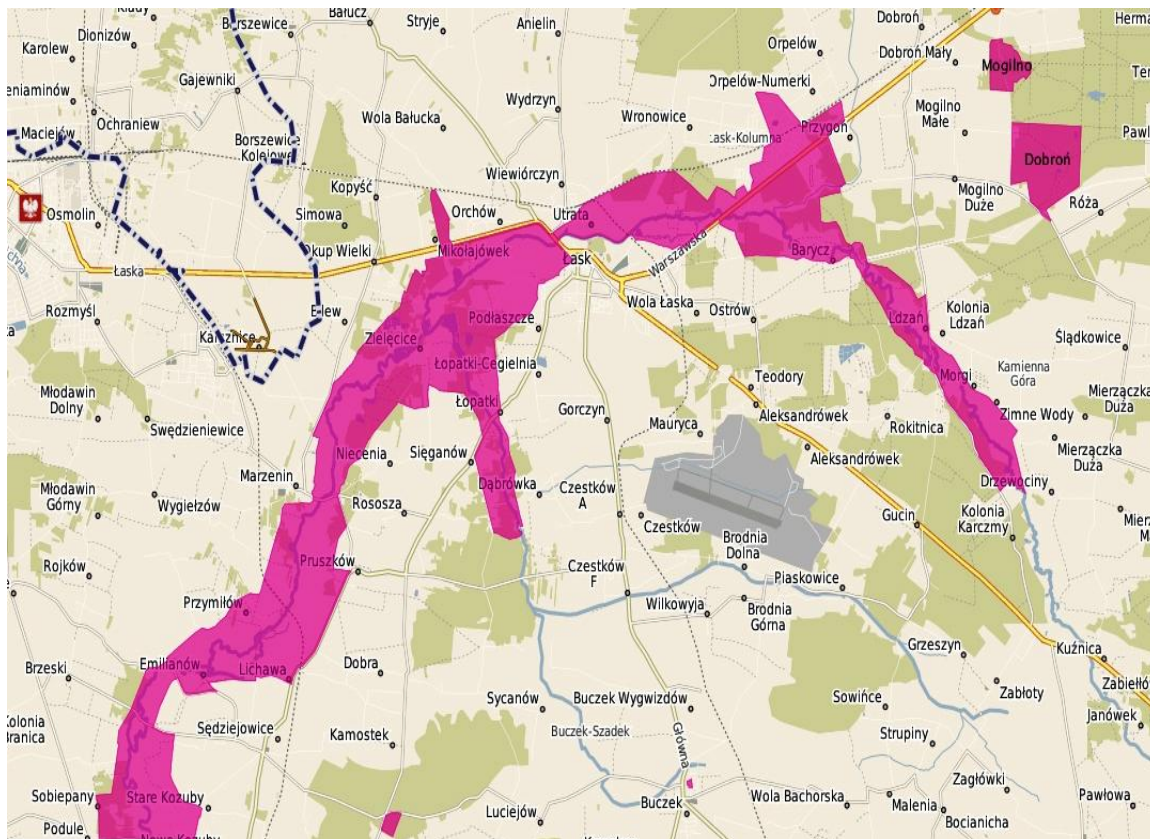

Rys. 15. Granice Obszaru Chronionego Krajobrazu „Środkowej Grabi”

Samo koryto rzeki Grabi jest użytkiem ekologicznym od 1993 roku.

5.3. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Dolina Grabi

Granice wyznaczono w 1998 r. Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 31 lipca 1998 r., (Dz. U. W. S. Nr 20, poz. 115 z dnia 9 września 1998 roku). Zespół ten został utworzony w celu ochrony i podkreślenia piękna doliny Grabi, łącznie z doliną rzeki Końskiej i terenem zabudowy Kolumny Las.

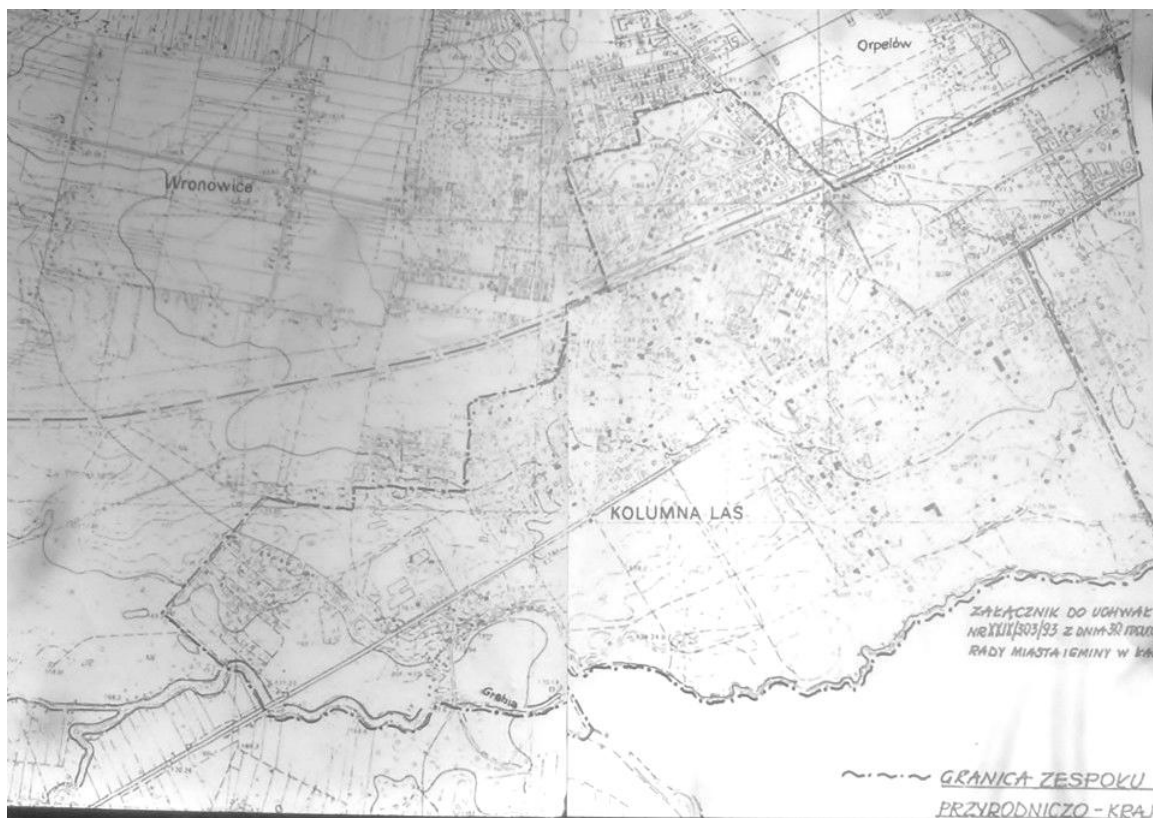
Rys. 16. Granice Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego Dolina Grabi

Na terenie miasta Łask znajduje się park miejski (d.dworski), poł. XVIII wpisany do rejestru zabytków (nr rej. 386/A z dn. 25.06.1990 r., Dec. KL.IX.5340/15/90).

5.4. Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Kolumna - Las”

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Kolumna-Las” utworzony w 1993 roku decyzją Rady Miejskiej w Łasku. Jest najstarszą istniejącą tego typu formą ochrony przyrody w województwie łódzkim.

Obszar ma powierzchnię 365 ha i znajduje się w powiecie łaskim w granicach administracyjnych miasta Łask w jego rekreacyjno-wypoczynkowej dzielnicy Kolumnie. Ochroną objęty jest tu starodrzew sosnowy wraz z znajdującą się tu historyczną, drewnianą zabudową letniskową. Ograniczeniu podlega tu wycinka drzew.

Rys. 17. Granice Zespołu Przyrodniczo-Krajobrazowego „Kolumna - Las”

5.5. Obszar Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiański” (obszar proponowany)

Obecnie trwają prace zmierzające do stworzenia Obszaru Chronionego Krajobrazu „Tuszyńsko-Dłutowsko-Grabiańskiego” o powierzchni 31 990 ha na terenie gmin: Brójce, Buczek, Czarnocin, Dłutów, Dobroń, Drużbice, Grabica, Pabianice, Rzgów, Sędziejowice, Tuszyn oraz Łask. Powstanie on w celu ochrony walorów przyrody związanych z dolinami rzek: Grabi, Wolbórki i Dobrzyńki ze szczególnym uwzględnieniem terenów źródliskowych w otoczeniu dolin oraz terenów leśnych o zróżnicowanych siedliskach występujących w otoczeniu dolin oraz terenów o szczególnych walorach krajobrazowych związanych z ciągiem pagórków morenowych.

W granicy gminy jest projektowany również **Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Młynów nad Grabią”**.

Na obszarze Gminy występują pomniki przyrody (pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia).

5.6. Pomniki przyrody

Pomniki przyrody to pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, np.: sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, głązy narzutowe.

Wykaz pomników przyrody przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 8. Wykaz pomników przyrody na terenie gminy Łask

Lp.	Nazwa pomnika przyrody	Obowiązująca podstawa prawna wraz z oznaczeniem miejsca ogłoszenia aktu prawnego	Obwód na wys. 1,3 m (cm)	Miejscowość	Forma własności
1	grupa drzew 3 Dęby szypułkowe	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	280, 296, 306	Zielęcice	Miasto i Gmina Łask
2	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	430	Wrzeszczewice	Parafia rzymsk.-katol.
3	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	325	Gorczyn	Gmina Łask
4	grupa drzew 3 Dęby szypułkowe	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	352, 415, 583	Wronowice	własność prywatna
5	Aleja drzew: Graby zwyczajne	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9		Wronowice	własność prywatna
6	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	215		Lasy Państwowe
7	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	280		Lasy Państwowe
8	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	310		Lasy Państwowe
9	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	295	Ostrów	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie
10	Kasztanowiec zwyczajny	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	330	Ostrów	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie
11	Brzoza brodawkowata	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	262	Ostrów	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie

12	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	365	Ostrów	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie
13	Dąb szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	282	Ostrów	Zespół Szkół Ogrodniczych w Ostrowie
14	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 24 listopada 1998 r. w sprawie uznania za obiekty chronione Dz. Urz. Woj. sieradzkiego Nr 29, poz. 174	660	Miasto Łask	Gmina Łask
15	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	285	Miasto Łask	Gmina Łask
16	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	325	Miasto Łask	Gmina Łask
17	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	350	Miasto Łask	Gmina Łask
18	Lipa drobnolistna	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	243	Miasto Łask	Gmina Łask
19	Lipa drobnolistna	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	264	Miasto Łask	Gmina Łask
20	Olsza czarna	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	350	Miasto Łask	Gmina Łask
21	Modrzew europejski	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	243	Miasto Łask	Gmina Łask
22	Modrzew europejski	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	229	Miasto Łask	Gmina Łask
23	Wiąz szypułkowy	Rozporządzenie Wojewody Sieradzkiego z dnia 3 lutego 1998 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody Dz. Urz. woj. sieradzkiego Nr 3, poz. 9	438	Miasto Łask	Gmina Łask

24	Dąb szypułkowy „Janusz”	Uchwała nr XXIX/286/12 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 21 września 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z 2012 r. poz. 3327)	274	Miasto Łask	Powiat Łaski
----	-------------------------	--	-----	-------------	--------------

Źródłem informacji jest rejestr form ochrony przyrody prowadzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi.

6. ZAGROŻENIA I OCHRONA ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO KRAJOBRAZU GMINY

6.1. Cele i kierunki działań w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

Cele krótkookresowe do 2017 r.

1. Rozwój systemu zieleni osiedlowej, zapewnienie właściwej struktury i jakości terenów zieleni:
 - ustalanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i warunkach zabudowy terenów minimalnego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej,
 - zagospodarowanie zielenią terenów niewykorzystanych w obrębie istniejącej zabudowy,
 - wprowadzanie stref zieleni izolacyjnej wokół obiektów uciążliwych środowiskowo i krajobrazowo,
 - kształtowanie stref ekotonowych, mających za zadanie ograniczenie dopływu zanieczyszczeń obszarowych, poprzez ich zatrzymywanie i wychwytywanie.
2. Poprawa stanu terenów zielonych poprzez użytkowanie zasobów leśnych i zieleni miejskiej w sposób zgodny z zasadami ochrony przyrody, bioróżnorodności i krajobrazu:
 - konserwacja zieleni w pasach drogowych ulic,
 - konserwacja i rewaloryzacja zieleni na terenie Gminy,
 - pielęgnacja i nowe nasadzenia na obszarze ogólnodostępnych przestrzeni publicznych.
3. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczności gminy odnośnie ochrony przyrody i zasobów przyrodniczych:
 - rozwój szlaków turystycznych i ścieżek dydaktycznych. Promocja proekologicznych form turystyki i wypoczynku. Rozbudowa infrastruktury turystycznej,
 - zalesianie gruntów wyłączonych z użytkowania rolniczego oraz nieużytków i terenów zdegradowanych i przekształconych.
4. Zachowanie przyrodniczego układu Gminy stanowi warunek jej zrównoważonego rozwoju.
5. Zadrzewienia i zakrzewienia, które powinny być lokalizowane głównie na obszarach:
 - pobocza szlaków komunikacyjnych i niektórych dróg polnych,
 - obszary zabudowy różnych typów,
 - nieużytki przemysłowe i rolnicze (pod warunkiem, że istniejące nieużytki rolnicze nie zasługują na ochronę ze względu na walory przyrodnicze),
 - strefy ochronne wokół obiektów uciążliwych dla otoczenia,
 - strefy ujęć wody.
6. W zakresie zwiększenia różnorodności krajobrazu i jego odporności biologicznej proponuje się:
 - wprowadzać (głównie na gruntach nie użytkowanych rolniczo) zadrzewienia i zakrzewienia,
 - obsadzać pobocza dróg drzewami (zwłaszcza miododajnymi, np. lipa) i krzewami,
 - obsadzać brzozy rowów i naturalnych cieków drzewami i krzewami, o ile nie ma przeciwwskazań do takich działań,

- bieżące uzupełnianie obumarłej zieleni i stała konserwacja stanu sanitarnego zadrzewienia.

Przyjęte cele i priorytety, jako główne wskaźniki osiągnięcia stanu docelowego w dziedzinie ochrony przyrody i krajobrazu:

- wdrożenie sieci obszarów i obiektów chronionych na mocy przepisów ustawy o ochronie przyrody,
- zachowanie ciągłości lokalnych ponadlokalnych „korytarzy” i „węzłów” ekologicznych (kompleksy leśne, zabytkowe założenia zieleni parkowej i inne elementy krajobrazu kulturowego),
- ustalenie spójnej koncepcji zagospodarowania przeobrażonych i zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych,
- wyznaczenie obszarów dla rozwoju funkcji rekreacyjno - wypoczynkowych,
- poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu, jako realizacja założeń i celów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Do celów długoterminowych zaliczyć można następujące działania:

- dostosowanie terenów leśnych do pełnienia funkcji rekreacyjno-wypoczynkowej, tworzenie innych terenów zieleni urządzonej (skwery, zieleńce); zagospodarowanie zielenią otoczenia gminnych obiektów użyteczności publicznej oraz rewitalizacja wybranych cennych zespołów i założeń zieleni w obiektach zabytkowych do celów rekreacyjno-wypoczynkowych,
- wspieranie proekologicznych działań lokalnych służb leśnych w realizacji obecnie obowiązujących planów zarządzania lasu oraz „programów ochrony przyrody”,
- zachowanie różnorodności biologicznej ekstensywnie użytkowanych agrocenoz, kompleksów stawów - wdrażanie przedsięwzięć rolno-środowiskowych na obszarach wiejskich,
- promocja agroturystyki, kwalifikowanych form rekreacji (wędkarstwo), turystyki pieszej, rowerowej, ukierunkowanej na aktywny odbiór walorów przyrodniczych i krajobrazowo-kulturowych (ścieżki przyrodniczo-dydaktyczne; punkty atrakcyjnych stanowisk roślin i siedlisk zwierząt),
- ustanawianie nowych pomników przyrody ożywionej i nieożywionej,
- rozpoczęcie prac pielęgnacyjno-konserwatorskich na obiektach przyrodniczych - pomnikach przyrody ożywionej i potencjalnych pomnikach przyrody - drzewach o wymiarach pomnikowych,
- ochrona szczególnie cennych drzew pomnikowych,
- wprowadzanie nowych zadrzewień wzdłuż dróg,
- wsparcie działań organizacji ekologicznych, instytucji naukowych w zakresie ochrony czynnej wybranych gatunków fauny i flory (m.in. akcje edukacyjne w szkołach, promujące, np. ideę „opiekunów przyrody”).

Dla osiągnięcia stanu docelowego w zakresie ochrony przyrody niezbędne staje się również stałe podnoszenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej: dzieci, młodzieży i dorosłych poprzez programy zintegrowanej edukacji ekologicznej, polegającej na łączeniu edukacji z konkursami, zabawami i ochroną przyrody. Działania te powinny być koordynowane przez lokalne organizacje i stowarzyszenia lub własną aktywność Gminy w tym zakresie.

6.2. Ochrona powierzchni ziemi

Wyniki badań przeprowadzonych przez Stację Chemiczno-Rolniczą w Łodzi wskazują, iż na terenie gminy Łask, występuje znaczny udział gleb zdegradowanych z powodu nadmiernego zakwaszenia oraz zubożenia w podstawowe składniki pokarmowe roślin: fosfor, potas i magnez.

Zakwaszenie powoduje ubytki wapnia z gleb. Przyczyną takiego stanu jest bardzo niskie i nieproporcjonalne zużycie nawozów mineralnych.

Negatywnie na kondycję gleb wpływają praktyki polegające na wypalaniu roślinności polowej, łąkowej i ruderalnej. Wypalanie roślinności zakłóca równowagę glebową. Niszczenie substancji próchnicowych powo-

duże pogorszenie właściwości agrofizycznych gleb, zmniejszenie aktywności biologicznej i zawartości azotu organicznego, jak również osłabienie właściwości sorpcyjnych gleb, co w konsekwencji prowadzi do zmniejszenia żyzności gleby. Poza tym wypalanie roślinności powoduje przesuszanie gleb. Dymy z wypalania pod wpływem tlenu ulegają w atmosferze fizycznym i chemicznym przemianom, wskutek których powstaje zawiesina kwasu siarkowego i siarczanów zakwaszająca gleby i wody.

Przeobrażenia gleb i przekształcenia powierzchni ziemi

Nasilające się stałe wpływy różnorodnych form działalności przemysłowej, rolniczej i urbanizacyjnej przyczyniają się do znacznych zmian w naturalnych warunkach glebowych. Zmiany te przejawiają się w postaci szeregu form degradacji pokrywy glebowej i prowadzą do wytworzenia gleb o zmienionym profilu i właściwościach fizykochemicznych. Procesy degradacji gleb związane są przede wszystkim z:

- rejonami intensywnej produkcji rolnej i hodowlanej,
- rejonami budowy nowych osiedli mieszkaniowych,
- tras komunikacyjnych,
- terenami przemysłowymi,
- miejscami składowania odpadów.

Przekształcenia mechaniczne gleb powodowane są przez zabudowę terenu, utwardzanie i ubicie podłoża, zdjęcie pokrywy glebowej lub jej wymieszanie z elementami obcymi (np. gruzem budowlanym) oraz w wyniku formowania wykopów i wyrównań. Ważną rolę odgrywa emisja zanieczyszczeń powietrza i opad zanieczyszczeń oraz procesy chemicznego degradowania gleb przez niewłaściwie prowadzoną gospodarkę ściekową i odpadową. W obszarach dolinnych źródłem zanieczyszczeń gleb są wylewy rzek, zwłaszcza tych, które prowadzą wody zanieczyszczone.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony gleb i powierzchni ziemi

Gleby są jednym z podstawowych elementów środowiska przyrodniczego. Od ich jakości zależy w dużym stopniu stan roślin, świata zwierzęcego i zdrowie mieszkańców.

Cel długookresowy:

Racjonalne wykorzystanie gleb i gruntów wraz z ich ochroną i rekultywacją oraz rekultywacją terenów po-przemysłowych.

Cele krótkookresowe do 2017 r.:

- ochrona gleb przed degradacją,
- zagospodarowanie gleb w sposób adekwatny do ich klasy bonitacyjnej i zanieczyszczenia,
- wzrost świadomości społeczeństwa, w zakresie zasad ich ochrony.

Kierunki działań krótkoterminowych:

- rekultywacja gleb i gruntów zdegradowanych, przeznaczanie gleb zdegradowanych do zalesiania lub rekreacji,
- prowadzenie działań edukacyjno - informacyjnych dla mieszkańców dotyczących stanu zanieczyszczenia gleb i ich prawidłowego wykorzystania.

6.3. Ochrona zasobów złóż nieeksploatowanych

Tereny udokumentowanych złóż surowców powinny podlegać ochronie przed zagospodarowaniem innym niż służące eksploatacji zawartych w nich zasobów.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony zasobów kopalin

Kierunki działań długoterminowe i krótkoterminowe:

- eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin, szczególnie na terenach rolniczych o wysokiej bonitacji gleb, terenów chronionych, leśnych i terenów o wysokich walorach krajobrazowych,
- uwzględnienie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego złóż nie eksploatowanych,

- rekultywacja terenów poeksploatacyjnych.

6.4. Ochrona wód powierzchniowych

Monitoring wód powierzchniowych - wody śródlądowe, wody przejściowe i przybrzeżne

Obowiązek badania i oceny jakości wód powierzchniowych w ramach PMŚ wynika z art. 155a ust. 2 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, z późn. zm.) zwanej dalej ustawą - Prawo wodne, przy czym zgodnie z ust. 3 tego artykułu badania jakości wód powierzchniowych w zakresie elementów fizykochemicznych, chemicznych i biologicznych należą do kompetencji wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska.

Celem wykonywania badań jest stworzenie podstaw do podejmowania działań na rzecz poprawy stanu wód oraz ich ochrony przed zanieczyszczeniem, w tym ochrony przed eutrofizacją powodowaną wpływem sektora bytowo-komunalnego i rolnictwa oraz ochrony przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, w tym zasoleniem i substancjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska wodnego.

Tabela 9. Wykaz punktów pomiarowych rzek, na terenie gminy Łask lub w jej najbliższym sąsiedztwie, ze względu na kryteria wyznaczania wód wrażliwych na zanieczyszczenia związkami azotu ze źródeł rolniczych

Parametr	Jednostka	Wartość graniczna	Grabia	Pałusznicza	Pisia	Końska
			Zamość*	Łask Kolumna	Łask	Zielęcice
Fosfor ogólny	mg P/l	0,25	0,1261	0,375	0,8118	0,1053
Azot ogólny	mg N/l	5,0	3,850	2,974	4,861	3,760
Azot azotanowy	mg N _{NO3}	2,2	2,596	1,522	1,139	2,719
Azotany	mg NO ₃	10	11,490	6,734	5,040	12,030
Chlorofil „a”	µg/l	25	1,630	1,000	2,075	1,510

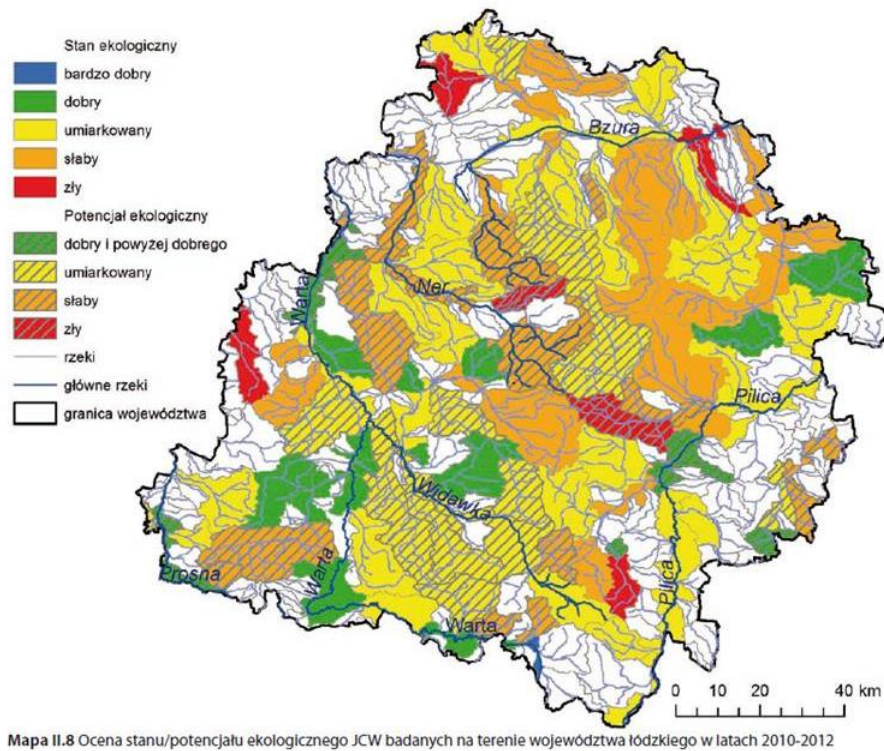
* punkt zlokalizowany poza terenem gminy Łask.

Źródło: Ocena stanu środowiska powiatu łaskiego, WIOŚ.

Tabela 10. Ocena stanu Jednolitych Części Wody badanych w latach 2010-2012

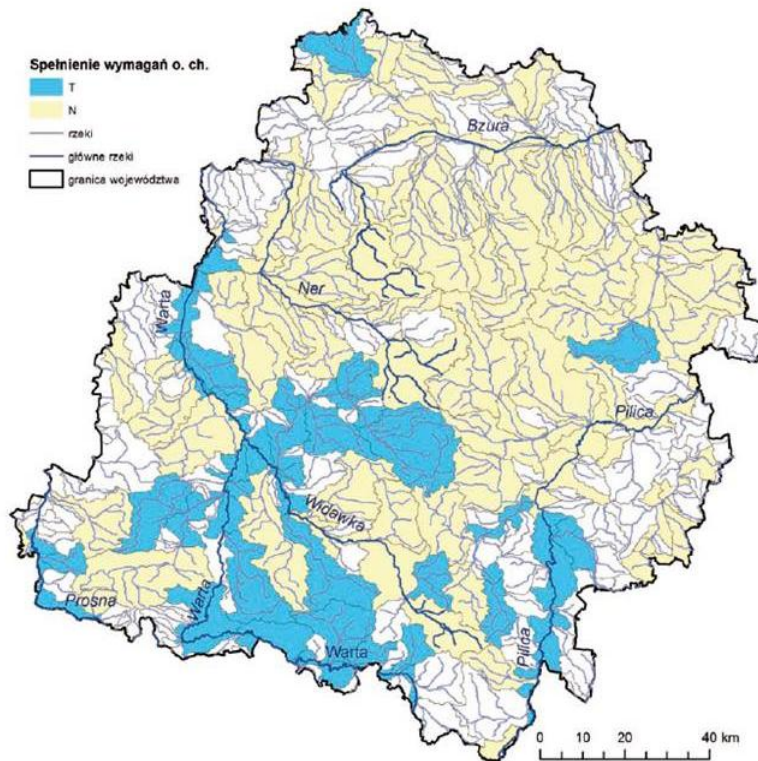
Lp.	Nazwa Jednolitej Części Wody, której ocenie służy ppk (punkt pomiarowo – kontrolny)	Nazwa punktu pomiarowo – kontrolnego,	Rok badań	Ocena spełnienia wymogów dla obszarów chronionych	STAN/POTENCJAŁ EKOLOGICZNY	STAN CHEMICZNY	STAN JCW
79	Dopływ spod Józefowa	Dopływ spod Józefowa - Zamość	2010	T	DOBRY		
80	Grabia do Dłutówki	Grabia - Karczmy	2011	T	SLABY		ZŁY
81	Grabia od Dłutówki do dopływu z Anielina	Grabia - Łask	2011	T	SLABY		ZŁY
82	Grabia od dopływu z Anielina do ujścia	Grabia - Zamość	2010, 2011 i 2012	T	UMIARKOWANY	DOBRY	ZŁY
83	Pałusznicza	Pałusznicza - Łask - Kolumna	2010	T	DOBRY		
84	Końska Struga	Końska Struga - Zielęcice	2010	T	UMIARKOWANY		ZŁY

Źródło: WIOŚ w Łodzi.

Mapa II.8. Ocena stanu/potencjału ekologicznego JCW badanych na terenie województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Rys. 18. Ocena stanu potencjału ekologicznego JCW badanych na terenie województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Mapa II.10. Ocena spełnienia wymagań obszarów chronionych przez jednolite części wód badanych na terenie województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Rys. 19. Ocena spełnienia wymagań obszarów chronionych przez jednolite części wód badanych na terenie województwa łódzkiego w latach 2010-2012

Ocena stanu (jcw) jednolitych części wód powierzchniowych i wyniki badań pochodzą z wydanego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi opracowania pn. „Komunikat o stanie jakości wód powierzchniowych województwa łódzkiego badanych w latach 2010-2012” Łódź, lipiec 2013 r.

Ocenie poddano jednolite części wód rzek, objęte w roku 2010 monitoringiem operacyjnym i wskazanych w planach gospodarowania wodami na lata 2010-2015, jako zagrożonych niespełnieniem celów środowiskowych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 81, poz. 685), cykl monitoringu operacyjnego trwa 3 lata i co roku badaniami objęta była odrębna pula jednolitych części wód zagrożonych niespełnieniem celów środowiskowych. Rok 2010 był pierwszym rokiem cyklu monitoringowego. Przedstawione zestawienie wyników oceny stanu zagrożonych jednolitych części wód, dotyczy okresu 2010-2012.

Monitoring operacyjny ma na celu przede wszystkim ustalenie stanu (jcw) - jednolitych części wód, które uznano za zagrożone niespełnieniem określonych dla nich celów środowiskowych oraz dokonanie oceny zmian wynikających z programów działań, które zostały podjęte dla poprawy stanu tych wód.

Biorąc pod uwagę zakres badań na obszarze naszego opracowania (gmina Łask) oraz w jego najbliższym sąsiedztwie dokonana klasyfikacja stanu ekologicznego dotyczyła naturalnych, czyli najmniej zmienionych) jednolitych części wód rzek. Badania te pozwoliły na określenie stanu ekologicznego rzek (tabela).

Tabela 11. Klasyfikacji dokonuje się przez nadanie jcw jednej z pięciu klas jakości wód

Klasa	Stan/potencjał ekologiczny
I	bardzo dobry/maksymalny
II	dobry
III	Umiarkowany
IV	słaby
V	Zły

Stan ekologiczny jcw (jednolitych części wód) sklasyfikowany został w oparciu o wyniki badań elementów biologicznych (fitoplanktonu, fitobentosu i makrolitów), elementów fizykochemicznych wspierających elementy biologiczne.

Wyniki badań wskazują, iż na terenie bezpośrednio związanym z gminą Łask stan ekologiczny badanych (jcw - jednolitych części wód) mieści się w granicach II, III i IV klasy czystości wód. Jest to stan ekologiczny wód wymagający prowadzenia ciągłych badań i monitoringu jakości tychże wód. Nie ma jednak zagrożenia dla zdrowia i życia ludności.

Symbol - litera T (jest ona wspólna dla naszych badanych rzek najbliższego otoczenia gminy Łask) oznacza spełnienie wymagań dla obszarów chronionych.

Źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych

Zgodnie z ogólnie przyjętą definicją, przez zanieczyszczenie wód rozumiemy niekorzystne zmiany właściwości fizycznych, chemicznych i bakteriologicznych wody, spowodowane wprowadzaniem w nadmiarze substancji nieorganicznych, organicznych, radioaktywnych czy wreszcie ciepła, które ograniczają lub uniemożliwiają wykorzystanie wody do picia i celów gospodarczych.

Do głównych czynników, które negatywnie wpływają na środowisko wodne zaliczamy:

- źródła punktowe - ścieki odprowadzane w zorganizowany sposób systemami kanalizacyjnymi, pochodzące głównie z zakładów przemysłowych i z obszarów miejskich,
- zanieczyszczenia obszarowe - zanieczyszczenia spłukiwane opadami atmosferycznymi z terenów zurbanizowanych, nieposiadających systemów kanalizacyjnych oraz z obszarów rolnych i leśnych,
- zanieczyszczenia liniowe- zanieczyszczenia pochodzenia komunikacyjnego, wytwarzane przez środki transportu i spłukiwane z powierzchni dróg lub torowisk oraz pochodzące z rurociągów, gazociągów, kanałów ściekowych, osadowych.

W strukturze oczyszczania ścieków nastąpiły pozytywne zmiany, wzrosła ilość ścieków oczyszczanych biologicznie, w tym również przy użyciu nowoczesnych metod oczyszczania (pogłębione usuwanie miogenów) oraz zmniejszyła się ilość ścieków nieoczyszczonych.

Czego efektem jest bardzo dobra pozycja powiatu łaskiego, w skali województwa łódzkiego, który to powiat w 2012 roku, odprowadził zmniejszoną ilość wód ściekowych (najmniejszy przedział ilości wśród pozostałych powiatów woj. łódzkiego w (hm³) - poniżej 1,0, tj. 0,9.

Zanieczyszczenia punktowe

Tabela 12. Wykaz oczyszczalni ścieków, na obszarze powiatu łaskiego, o największych przepływach w 2012 roku, odprowadzających ścieki do zlewni rzeki Warty

Lp.	Obiekt	Rodzaj oczyszczania	Nazwa JCW	Gmina
1	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Łasku, Oczyszczalnia w Łasku	Mechaniczno-biologiczne	Grabia od Dłutówki do dopływu z Anielina	Łask
2	Gminny Zakład Usług Komunalnych w Widawie. Oczyszczalnia w Widawie	Mechaniczno-biologiczne (posiada urządzenia do podwyższonego usuwania miogenów)	Nieciecz	Widawa
3	Gminna Jednostka Usług Komunalnych w Sędziejowicach, Oczyszczalnia w Marzeninie	Mechaniczno-biologiczne	Grabia od Dłutówki do dopływu z Anielina	Sędziejowice
4	PPHU KAWIKS Karol Chachulski, Wincenty Chachulski S. J. Patoki	Mechaniczno-biologiczne	Dopływ spod Józefowa	Widawa

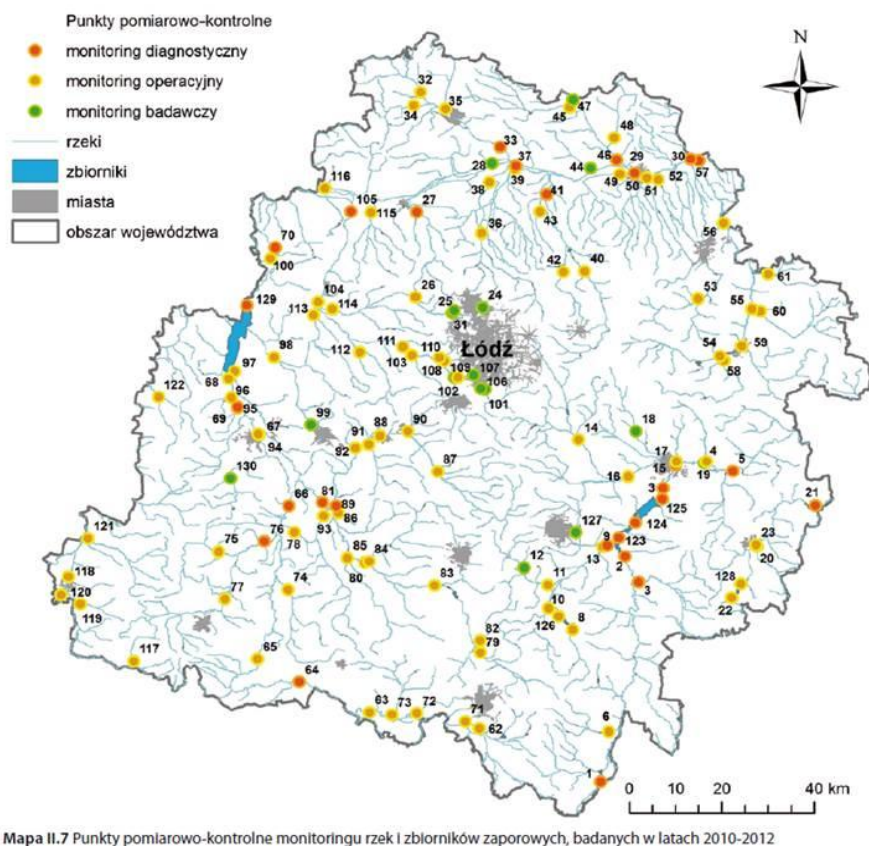
Źródło: WIOŚ w Łodzi.

Zanieczyszczenia obszarowe

Zanieczyszczenia obszarowe, pochodzące zwłaszcza z terenów rolniczych, są także znaczącym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do rzek. Spływy powierzchniowe z tych terenów powodują wymywanie związków azotu i fosforu, będących pozostałością po stosowanych nawozach sztucznych oraz środkach ochrony roślin. Wzrost zużycia nawozów sztucznych i środków ochrony roślin w dużym stopniu wynika z rozwoju rolnictwa i jego chemizacji.

Zanieczyszczenia pochodzące z rolnictwa zawierają znaczne ilości miogenów, które są odpowiedzialne za powstawanie deficytu tlenowego w wodzie poprzez nadmierny rozwój glonów, co prowadzi do eutrofizacji zbiorników wodnych.

Poważnym zagrożeniem dla wód powierzchniowych są zanieczyszczenia wprowadzane razem z wodami opadowymi, pochodzące z utwardzonych obszarów miejskich: parkingów, terenów przemysłowych, handlowych.

Rys. 20. Punkty pomiarowo-kontrolne monitoringu rzek i zbiorników zaporowych, badanych w latach 2010-2012

Zanieczyszczenia liniowe

Kolejnym źródłem presji na środowisko wodne jest transport drogowy. Przez gminę Łask przebiega trasa szybkiego ruchu S-8.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi, wykonał w październiku 2012 r. „Opracowanie monitoringu środowiska w okolicach istniejących i planowanych autostrad i dróg szybkiego ruchu w województwie łódzkim w 2011 r.”.

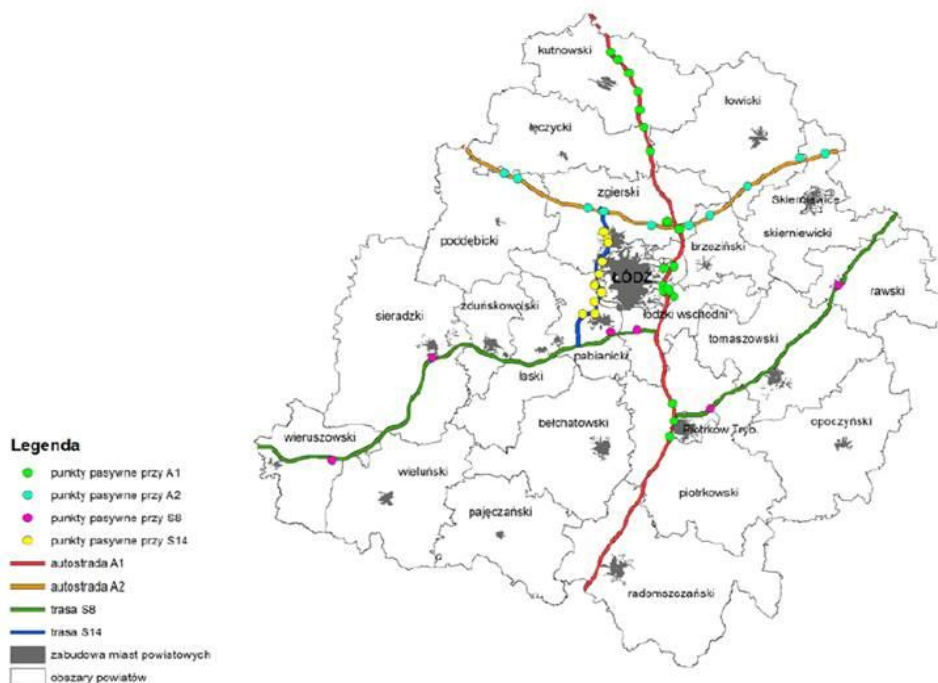
Badania środowiska prowadzone przez WIOŚ w ramach realizacji programu monitoringu terenów przebiegu autostrad i dróg szybkiego ruchu (A1, A2, S8 i S14) rozpoczęto 1997 roku. W roku 2011 kontynuowano coroczne badania w rejonach zagrożonych zanieczyszczeniem. Badania obejmowały analizy powietrza i wód powierzchniowych.

Monitoring jakości powietrza wzdłuż planowanego przebiegu autostrad i tras szybkiego ruchu w województwie łódzkim realizowany jest w celu określenia poziomu tła imisji na niezabudowanych obszarach wiejskich, w pobliskich miejscowościach jak i trasach dojazdowych do autostrad i dróg szybkiego ruchu.

Dla oceny narażenia ludności, niezbędne jest określenie dotychczasowego poziomu stężenia zanieczyszczeń powietrza w miejscowościach znajdujących się w bezpośrednim sąsiedztwie terenów przeznaczonych pod budowę autostrad bądź będących w pobliżu istniejących już odcinków autostrad. Powyższe pomiary prowadzono także na obrzeżach większych miast, od strony przewidywanego napływu zanieczyszczeń pochodzących z emisji komunikacyjnej na przyszłych autostradach. Poznanie obecnego stanu zanieczyszczenia powietrza na danych terenach pozwoli oszacować w przyszłości jaki wpływ na jakość powietrza miały dane inwestycje.

Pomiary imisji prowadzono w wyodrębnionej sieci pomiarów wskaźnikowych, wykonywanych przy użyciu metody z pasywnym poborem próby SO₂ i NO₂.

Przy trasie szybkiego ruchu S8 prowadzono pomiary - 5 - stanowisk, w powiecie wieruszowskim, sieradzkim, pabianickim i łódzkim wschodnim.

Mapa III.14 Monitoring jakości powietrza w rejonie planowanych i istniejących odcinków autostrad i dróg szybkiego ruchu w 2012 r.

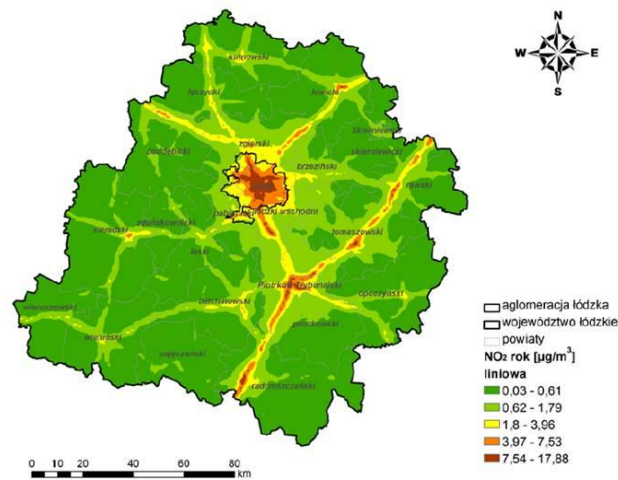
Rys. 21. Monitoring jakości powietrza w rejonie planowanych i istniejących odcinków autostrad i dróg szybkiego ruchu w 2012 roku

Wzdłuż planowanej trasy S8 rozmieszczono 6 stanowisk pomiarowych na odcinku od miejscowości Prusak na zachodzie, po miejscowość Kalinko na wschodzie.

Wyniki tych pomiarów przedstawiają się następująco:

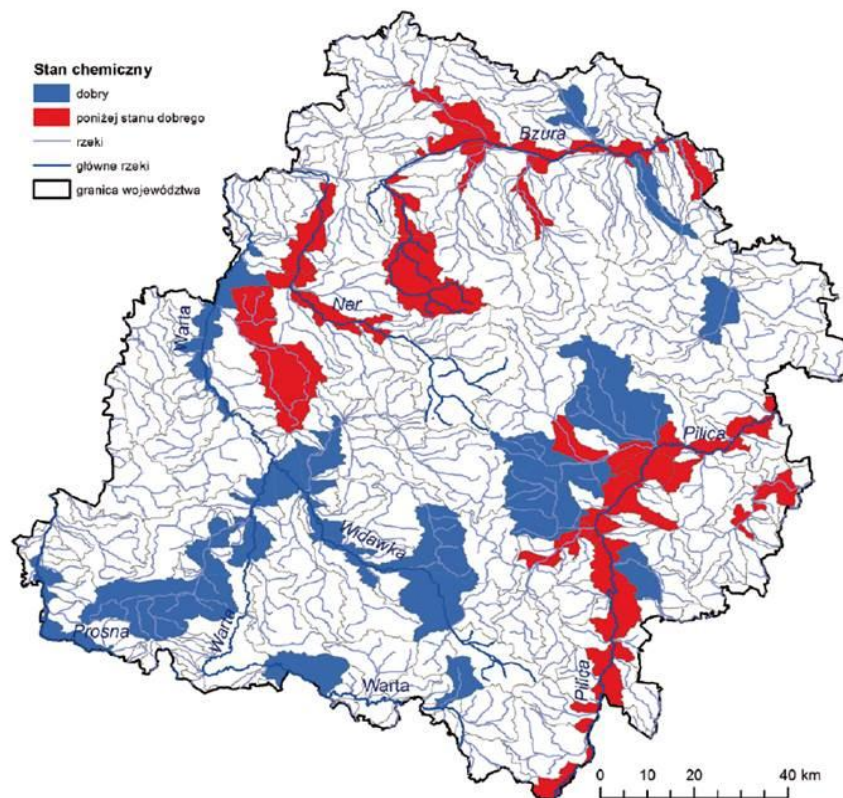
- stężenie średnioroczne SO_2 poza zabudową wzdłuż planowanej trasy S8 wyniosło $5\text{-}10\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- na obszarach zabudowanych w miejscowościach wokół planowanej trasy stężenie średnioroczne SO_2 było nieco niższe i wyniosło $5\text{-}7\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- najwyższą wartość stężenia średniorocznego zmierzono w m. Prusak - $9,5\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnioroczne stężenie NO_2 poza zabudową wyniosło $12\text{-}14\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- najwyższe stężenie średnioroczne zmierzono w m. Kalinko k. Rzgowa, gdzie $S_a = 13,7\mu\text{g}/\text{m}^3$,
- wśród zabudowy stężenie średnioroczne NO_2 wyniosło ok. $11\mu\text{g}/\text{m}^3$, sięgając maksymalnie przy głównych trasach $28,5\mu\text{g}/\text{m}^3$ – Rzgów, ul. Tuszyńska 100.

W porównaniu z 2010 r., w 2011 r. stężenia SO_2 utrzymywały się na podobnym poziomie stężenia NO_2 były niższe o ok. 10%.

Mapa III.11 Rozkład średniorocznych stężeń NO₂ pochodzących z emisji liniowej (komunikacyjnej) na terenie woj. łódzkiego w 2012 r. (wyniki modelowania matematycznego)

Rys. 22. Rozkład średniorocznych stężeń NO₂, pochodzących z emisji liniowej (komunikacyjnej) na terenie województwa łódzkiego w 2012 roku (wyniki modelowania matematycznego)

Mapa II.9. Ocena stanu chemicznego JCW powierzchniowych, badanych w latach 2010-2012

Rys. 23. Ocena stanu chemicznego JCW powierzchniowych, badanych w latach 2010-2012

Podsumowanie

Stężenia zanieczyszczeń wokół planowanych i istniejących odcinków autostrad oraz tras szybkiego ruchu w 2011 r. były na niższym poziomie niż w roku 2010. Przyczyną tego zjawiska były bardziej korzystne warunki meteorologiczne panujące w danym okresie.

Stosunkowo ciepły okres grzewczy, duża liczba dni z cyklonalnym typem pogody oraz krótszy grzewczy przyczyniły się do mniejszej emisji zanieczyszczeń do powietrza a tym samym do mniejszej emisji. Emisja powierzchniowa kształtująca w zdecydowany sposób poziom emisji SO₂ była niższa niż w latach poprzednich. W niektórych rejonach wartości stężeń średniorocznych były niższe o 10-15% niż w 2010 r. Emisja komunikacyjna, choć utrzymuje się na podobnym poziomie, ma minimalny wpływ na stan zanieczyszczenia powietrza tym związkiem.

Głównym źródłem NO₂ jest obecnie na tych terenach emisja komunikacyjna z istniejących dróg krajowych czy wojewódzkich znajdujących się w pobliżu tychże tras.

Po wybudowaniu autostrad i tras szybkiego ruchu nastąpi wzrost stężenia NO₂, CO i węglowodorów na terenach sąsiadujących z nimi. Największe stężenia notowane będą w bliskim sąsiedztwie miast, gdzie na emisję komunikacyjną nałoży się jeszcze emisja powierzchniowa i punktowa z terenów miast. Wysokie wartości stężenia zanieczyszczeń powietrza notowane będą w punktach węzłowych czy skrzyżowaniach autostrad. Jedynie poziom stężenia SO₂ nie zmieni się radykalnie, gdyż emisja komunikacyjna tego gazu jest bardzo mała.

Rozbudowa systemu drogowego jest konieczna, ponieważ wpłynie na poziom bezpieczeństwa, efektywność transportu drogowego oraz atrakcyjność terenu dla inwestorów.

Niestety, w wyniku tych inwestycji może nastąpić pogorszenie jakości wód powierzchniowych. Spływy powierzchniowe mogą być silnie zanieczyszczone, w szczególności po długim okresie bezdeszczowym lub zalegania śniegu.

W celu zminimalizowania negatywnego oddziaływania na wody niezbędne jest zastosowanie urządzeń odwadniających w powiązaniu z urządzeniami podczyszczającymi, które w znacznym stopniu zmniejszają zagrożenie.

W Raporcie o stanie środowiska w województwie łódzkim, na podstawie badań przeprowadzonych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi oraz jego delegatury w Piotrkowie Tryb., Sieradzu i Skierniewicach w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w 2012 r., Łódź 2013 r., oszacowano dla powiatu łaskiego pobór i zużycie wody według źródeł poboru w roku 2012.

Tabela 13. Pobór i zużycie wody dla powiatu łaskiego w 2012 r.

Ogółem		Eksploatacja sieci wodociągowej		Produkcja		Rolnictwo i leśnictwo
Pobór	Zużycie	Pobór (pobór wody na ujęciach, przed wtłoczeniem do sieci)	Zużycie (poza zużyciem wody na cele produkcyjne przez wodociągi będące własnością gmin)	Pobór (pobór wody na ujęciach własnych, poza rolnictwem (z wyłączeniem ferm przemysłowego chowu zwierząt), leśnictwem, łowiectwem i rybactwem)	Zużycie	Pobór/zużycie (woda zużyta do nawadniania w rolnictwie i leśnictwie oraz napełniania i uzupełniania stawów rybnych)
5709	4703	2682	1664	214	226	2813

6.5. Ochrona Wód Podziemnych

Jakość wód podziemnych

Celem monitoringu jakości wód podziemnych jest dostarczenie informacji o ich stanie chemicznym, śledzenie zmian oraz sygnalizacja zagrożeń w skali kraju, na potrzeby zarządzania zasobami wód podziemnych i oceny skuteczności podejmowanych działań ochronnych.

Przedmiotem monitoringu są jednolite części wód podziemnych (w tym części uznane za zagrożone nieosiągnięciem dobrego stanu), ze szczególnym uwzględnieniem obszarów narażonych na zanieczyszczenia pochodzenia rolniczego, znajdujących się na terenie niektórych jednolitych części wód podziemnych.

Badania jakości zwykłych wód podziemnych mają na celu obserwację zmian chemizmu tych wód, sygnalizowanie zagrożeń, a także wspieranie działań zmierzających do ograniczenia wpływu czynników antropogenicznych. Badania monitoringowe zwykłych wód podziemnych prowadzone są w ramach sieci krajowej oraz sieci regionalnej.

Badania jakości wód podziemnych w ramach krajowej sieci monitoringu były prowadzone na terenie gminy Łask do 1996 roku. Obecnie na obszarze charakteryzowanej jednostki nie znajduje się żaden punkt badawczy sieci krajowej.

Tabela 14. Najbliższe punkty objęte monitoringiem lokalnym wód podziemnych wokół składowisk w 2012 r.

Monitoring lokalny wód podziemnych wokół składowisk w 2012 r.				
powiat łaski				
Składowisko odpadów komunalnych w Orchowiu, gm. Łask*	2	P1	-	OWO
	2	P2	-	OWO
	2	P3	-	OWO
	2	P4	-	pH, Cd
Składowisko odpadów stałych w Chrustach, gm. Widawa*	1	studnia Las Zawadzki	-	-
	1	studnia Chrusty posesja nr 1	-	-

Stan czystości wód podziemnych

Jakość wody podawanej przez wodociągi wiejskie podlega stałej kontroli. Z Raportu o stanie środowiska w województwie łódzkim wynika, że w odniesieniu do wodociągów na terenie gminy Łask nie ma zastrzeżeń. Natomiast jakość płytkich wód zaskórnych i gruntowych (studnie kopane) jest zła. Zawartość azotanów - 10,1 - 20 mg/l, (przy normie 10,0 mg/l). W zakresie skażenia bakteriami typu Coli jedynie ok. 12% skontrolowanych studni podaje wodę o składzie mikrobiologicznym odpowiadającym wymaganiom sanitarnym. Znaczące zagrożenie dla wód podziemnych ma zwiększenie się (w związku z zakładaniem wodociągów) ilości ścieków bytowych odprowadzanych do szamb, które tworzy się z dotychczasowych studni.

Odwołując się do powyższych danych należy stwierdzić, że jakość wód podziemnych na terenie gminy Łask generalnie jest dobra - wody zaliczane są do klasy II (dobrej jakości) przy czym należy pamiętać, że pomimo uzyskanych wyników najbardziej narażone na zanieczyszczenia są płytkie wody gruntowe, które nie posiadają izolacji od powierzchni terenu.

Zestawienie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w zakresie monitoringu diagnostycznego.

Rok 2014

Powiat Łaski

Numer ppk - 19

Miejscowość - Mauryców - gmina Wodzierady

Rodzaj punktu - W

Użytkowanie punktu - czynne ujęcie wody pitnej

Głębokość punktu (m p.p.t.) - 55

Głębokość do stropu (m. ppt) - 26,5

Stratygrafia - Q

Rodzaj wód - N

Użytkowanie terenu - R/N/Zw

Rok 2015

Miejscowość

1. Bałucz - gmina Łask

Numer ppk – 20

Rodzaj punktu - W

Użytkowanie punktu - czynne ujęcie wody pitnej

Głębokość punktu (m p.p.t.) - 61

Głębokość do stropu (m. ppt) - 29

Stratygrafia - Cr2

Rodzaj wód - N

Użytkowanie terenu - R/N.

2. Gorczyn - gmina Łask

Numer ppk - 21

Rodzaj punktu - W

Użytkowanie punktu - czynne ujęcie wody pitnej

Głębokość punktu (m p.p.t.) - 54

Głębokość do stropu (m. ppt) - 35

Stratygrafia - Q

Rodzaj wód - N

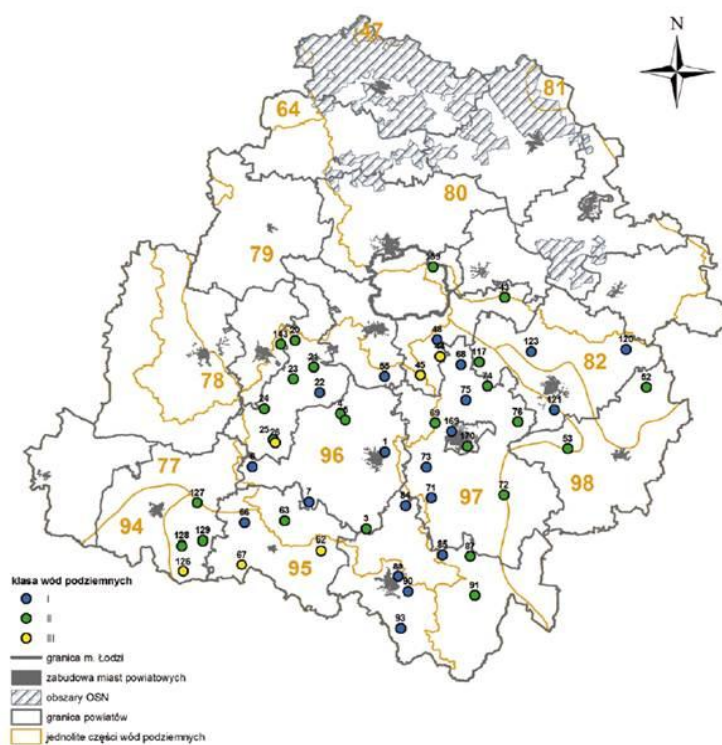
Użytkowanie terenu - /N/Zw.

W powiecie łaskim będą jeszcze - czynne ujęcia wody pitnej:

- Buczek (gm. Buczek),
- Pruszków (Sędziejowice),
- Górki Grabiańskie (Widawa),
- Chociw (Widawa),
- Chociw (Widawa).

Oznaczenia: Rodzaj p.p.k W - studnia wiercona.

Rodzaj wód: N - wody o zwierciadle napiętym.

Mapa II.12. Rozmieszczenie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie łódzkim w 2012 r.

Rys. 24. Rozmieszczenie punktów pomiarowych monitoringu regionalnego wód podziemnych w województwie łódzkim w 2012 roku

Źródła i ogniska zanieczyszczeń

Źródła zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych

Zagrożenia środowiska ze strony zanieczyszczeń wód podziemnych są zależne nie tylko od wielkości i charakteru uciążliwych obiektów zanieczyszczających, ale też od wykształcenia skał stanowiących izolację poziomów wodonośnych, kierunków migracji oraz stopnia odporności na zanieczyszczenie.

Zagrożenia wód podziemnych wynikają z ich kontaktu z powierzchnią ziemi, wodami glebowymi, wodami powierzchniowymi, atmosferą oraz opadami atmosferycznymi.

W miejscach, gdzie brak jest izolacji poziomu wodonośnego lub izolacja jest niepełna, następuje szybka wymiana wody, a tym samym przemieszczanie się zanieczyszczeń.

Ma to szczególnie znaczenie w dolinach rzek, gdzie występuje czwartorzędowy odkryty poziom wodonośny a jednocześnie skupione są miasta i osady. Mniej narażone na zanieczyszczenia są poziomy zalegające głębiej lub tam, gdzie w stropowej części występuje warstwa izolacyjna. Efektem takiej budowy geologicznej jest trudniejsza wymiana wody i długotrwała odnawialność zasobów. Woda w czasie migracji ulega procesom samooczyszczania. Ma to miejsce na obszarach występowania trzeciorzędowego piętra wodonośnego, które jest częściowo izolowane, a zwierciadło wody występuje stosunkowo płytko.

Na obszarze gminy występują przestrzenne, liniowe i punktowe ogniska zanieczyszczeń wód. Są to w głównej mierze:

- ścieki komunalne,
- ścieki przemysłowe wprowadzane do rzek,
- ścieki odprowadzane do gruntu,
- przecieki z kanalizacji miejskiej,

- nieoczyszczone wody deszczowe z kanalizacji deszczowej,
- spływy z obszarów rolnych i leśnych,
- źródła liniowe (drogi i kolej),
- stacje i magazyny paliw,
- emisje zanieczyszczeń gazowych i pyłowych przenikające do gruntu z opadami atmosferycznymi.

Jednym z największych zagrożeń dla wód powierzchniowych i wód podziemnych na terenie gminy było składowisko odpadów komunalnych w Orchowiu (właścicielem działki jest Gmina Łask). Składowisko zostało zamknięte (decyzja Nr RO.VI-IW-6620/53/09 Marszałka Województwa Łódzkiego z dnia 16.02.2009 roku zmieniająca decyzję Wojewody Łódzkiego z dnia 05.12.2006 r. na zamknięcie składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Orchowiu). W związku z powyższym planowana była rekultywacja składowiska - termin realizacji planowanego przedsięwzięcia przewidziany był do 31.12.2012 r.

W dniu 30 czerwca 2010 roku podpisana została umowa na dofinansowanie projektu Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Orchowiu gm. Łask w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013. Zgodnie z umową dofinansowanie wynosić będzie 85% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Planowany całkowity wydatek kwalifikowany inwestycji przewidziano na 8 178 392 zł, z czego 1 226 758,80 to wkład własny. W wyniku przetargu został wyłoniony wykonawca - firma: Poszukiwanie Naftowe „Diament” Sp. z o.o. z Zielonej Góry. W dniu 17.03.2011 r. podpisano umowę na realizację robót na wartość 2 659 522,67 zł. Termin rozpoczęcia robót zaplanowano na II kwartał 2011 r., a zakończenie robót związanych z realizacją technicznej i biologicznej rekultywacji nastąpiło 30.09.2012 r.

Kontynuacją zadania było zagospodarowanie terenu po rekultywacji składowiska odpadów poprzez urządzenie terenu rekreacyjnego, urządzenie skateparku oraz wyposażenie placu zabaw, które zakończono w 2013 r. (dofinansowanie z PROW). W wyniku realizacji zadania teren po składowisku został zrehabilitowany i zagospodarowany na cele rekreacyjne i wypoczynkowe.

Gospodarka wodami opadowymi

Ograniczenie zanieczyszczeń niesionych w spływach opadowych powinno następować w sposób możliwie naturalny, najlepiej przez wpuszczenie wód opadowych do kanalizacji deszczowej lub naturalnych osadników. Ograniczenie zanieczyszczeń powinno się odbywać również poprzez utrzymanie czystości w zlewni, ale też nakładanie powszechnych kar za zanieczyszczenia np. jezdni. Bardzo istotne jest, aby wzdłuż ulic sadzona była zieleń, która nie dopuści do wymywania gruntu z niezagospodarowanych terenów. Separatory zanieczyszczeń są niezbędne na stacjach benzynowych i wszędzie tam, gdzie mogą wystąpić spływy deszczu z olejami napędowymi i benzyną.

Cele i kierunki działań w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych oraz zasobów wodnych

Celem nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wody jest gospodarowanie zasobami wód powierzchniowych i podziemnych w taki sposób, aby uchronić gospodarkę narodową od deficytów wody i zabezpieczyć przed skutkami powodzi oraz zwiększyć samofinansowania gospodarki wodnej. Naczelnym zadaniem będzie dążenie do maksymalizacji oszczędności zasobów wodnych na cele przemysłowe i konsumpcyjne, zwiększenie retencji wodnej oraz skuteczna ochrona głównych zbiorników wód podziemnych przed zanieczyszczeniem.

Zgodnie z Ramową Dyrektywą Wodną (2000/60/WE), która stanowi podstawę dla osiągnięcia przez wody powierzchniowe dobrego stanu chemicznego i ekologicznego, natomiast przez wody podziemne dobrego stanu chemicznego i ilościowego cel ten powinien być zrealizowany do 2015 roku.

Cel długoterminowy:

Ochrona jakości i ilości wód oraz racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych.

Cele krótkoterminowe do roku 2017:

1. Zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostarczania odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej.

2. Dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i usługach.
3. Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł komunalnych.
4. Rozwój i modernizacja infrastruktury techniczno - inżynieryjnej w zakresie wodociągów i kanalizacji.

Kierunki działań krótkoterminowych:

- zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie dostarczania odpowiedniej ilości i jakości wody pitnej:
 - ewidencja i eliminacja nieszczelnych zbiorników bezodpływowych,
 - kontrola zagospodarowania ścieków na terenach nieskanalizowanych,
 - zabezpieczenie lub likwidacja nieczynnych ujęć wody,
 - wprowadzenie do likwidacji śliskości dróg w okresie jesienno-zimowym środków o najmniejszej szkodliwości dla wód (jak najmniejsza zawartość soli),
- dążenie do relatywnego zmniejszenia zużycia wody w gospodarstwach domowych, przemyśle i usługach:
 - optymalizacja zużycia wody do celów socjalno-bytowych i produkcyjnych (stymulacja do zmniejszania jej zużycia),
 - podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie ograniczania zużycia wody, poprzez edukację i informowanie,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniom wód powierzchniowych i podziemnych ze źródeł komunalnych:
 - współpraca ponadlokalna w celu ochrony wód powierzchniowych i podziemnych,
 - ograniczenie, a docelowo likwidacja zrzutów niedostatecznie oczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych,
 - inwentaryzacja źródeł zanieczyszczeń dopływających do wód powierzchniowych na terenie całej zlewni - współpraca z powiatem i sąsiednimi gminami,
 - budowa nowych odcinków kanalizacji sanitarnej,
 - rozbudowa miejskiej oczyszczalni ścieków w Łasku,
- rozwój i modernizacja infrastruktury techniczno-inżynieryjnej w zakresie wodociągów i kanalizacji:
 - rozbudowa i modernizacja ujęć wody,
 - modernizacja wyeksploatowanej i budowa nowej sieci wodociągowej z uwzględnieniem obecnych i przyszłych odbiorców wody,
 - rozwój i modernizacja gospodarki ściekowej gminy wraz z budową nowych odcinków kanalizacji sanitarnej zbiorczej,
 - wspieranie budowy szczelnych zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach o zabudowie ekstensywnej lub poza zasięgiem projektowanej sieci kanalizacyjnej,
 - budowa systemu zbierania i unieszkodliwiania ścieków opadowych.

Podstawowe działania zmierzające do ograniczenia zanieczyszczeń wód podziemnych i opadowych, dotyczyć powinny takich działań, jak:

- mobilizacja dystrybutorów i użytkowników wody do relatywnego zmniejszania jej zużycia, np. poprzez wprowadzanie zamkniętych obiegów wody, poprawę stanu sieci wodociągowych, opomiarowanie i zakup urządzeń wodo-oszczędnych,
- likwidacja lub ograniczenie oddziaływania źródeł zanieczyszczenia wód powierzchniowych - punktowych, obszarowych i liniowych. Głównym czynnikiem zagrażającym czystości wód jest nieuporządkowana gospodarka ściekowa, stąd też priorytetowym działaniem będą inwestycje z tego zakresu oraz porządkujące użytkowanie wody,

- likwidacja niekontrolowanych zrzutów ścieków bytowych do cieków wodnych (w tym celu należy wykonać szczegółową inwentaryzację punktów zrzutu ścieków),
- zminimalizować dopływy rozproszone z pól, głównie przez tworzenie wokół zbiorników wód powierzchniowych stref zapobiegających migracji związków eutrofizujących do wód, zagospodarowywanych trwałą zielenią z jak największym udziałem zieleni wysokiej. Duże znaczenie ma obudowa biologiczna cieków,
- na terenach zurbanizowanych należy dążyć do uporządkowania gospodarki wodami opadowymi, w szczególności wspierać działania zmierzające do likwidacji dopływów powierzchniowych zanieczyszczeń do wód z dróg (szczególnie w okresie zimy i jesieni, gdy używa się środków chemicznych do likwidacji śliskości pośniegowej).

Niezbędnymi przedsięwzięciami w zakresie poprawy jakości wód powierzchniowych będą działania inwestycyjne, polegające na:

- modernizacji ujęć wody i sieci wodociągowej,
- budowa systemu gospodarki ściekowej wraz z budową oczyszczalni ścieków komunalnych i punktu zlewnego,
- budowa kanalizacji zbiorczej, na obszarach, gdzie nie ma możliwości realizacji budowa przydomowych oczyszczalni ścieków,
- poszerzenie pasów zieleni izolacyjnej wzdłuż dróg,
- wykonywaniu nasadzeń roślinności (trawy, krzewy).

Poza zanieczyszczeniami obszarowymi również liniowe powodują zanieczyszczenia wód. I tak do liniowych źródeł zanieczyszczeń należą:

- drogi samochodowe,
- szlaki kolejowe,
- rurociągi substancji niebezpiecznych,
- kolektory ściekowe,
- na odcinkach ujściowych rowów przydrożnych planować należy powstanie stawów suchych lub mokrych o retencji pozwalającej na zatrzymanie zanieczyszczeń,
- należy dążyć do lepszego wyposażenia jednostek ratownictwa w zapory przechwytyjące zanieczyszczenia, w zapory sorbcyjne, sorbenty wiążące zanieczyszczenia ropopochodne,
- monitoring i większy wpływ i możliwość podejmowania skutecznych decyzji, mających wpływ na migrację ścieków z wyżej położonych gmin i terenów sąsiednich,
- wspieranie inicjatyw podmiotów gospodarczych oraz organizacji i instytucji zmierzających do uzyskania dofinansowania inwestycji eliminujących zagrożenia dla środowiska i wspierających rozwój zrównoważony ze środków krajowych i zagranicznych,
- wzrost uspołecznienia procesów podejmowania decyzji mających wpływ na stan środowiska,
- przestrzeganie zasad ustalonych dla stref i obszarów ochronnych ujęć wody, na których obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie korzystania z wody i użytkowania gruntów.

6.6. Poważne awarie i zagrożenia naturalne

Przez poważną awarię (zgodnie z art. 3 pkt 23 i 24 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska) określa się zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia, lub zdrowia ludzi, lub środowiska, lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem.

Wg informacji WIOŚ, na terenie gminy Łask, nie występują zakłady dużego i zwiększonego ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej, natomiast występuje 1 zakład, którego działalność może powodować wystąpienie poważnej awarii. Jest to Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Łasku, która w instalacji chłodzącej posiada ciekły amoniak (w ilości 0,7 Mg/rok).

Do zagrożeń lokalnych (wybuch i pożar) wg Planu operacyjnego ochrony przed powodzią miasta i gminy Łask, zalicza się następujące obiekty:

- punkty magazynowania i dystrybucji materiałów łatwopalnych (gaz propan-butan) - magazyn butli 11 kg z gazem propan butan w Łasku przy ul. Objazdowej 8, ul. Rejmonta 1, ul. Jodłowej 34, w Okupie i Mikołajówku oraz przepompownia kolejowa gazu propan butan w Teodorach. Ogólna ilość magazynowanego gazu propan butan w magazynach i stacjach auto-gazu wynosi ok. 100 ton,
- punkty magazynowania i dystrybucji produktów naftowych: stacje paliw w Łasku przy ul. Objazdowej Nr 8 i 10, ul. Warszawskiej Nr 49a i 133, ul. Lutomierskiej 5, ul. Kolejowej 8, w Górczynie 77, w Orchowie,
- punkty magazynowania i dystrybucji produktów naftowych: zakładowe stacje paliw: Placówka Terenowa PKS w Łasku, ul. Utrata 2, Komenda Powiatowa PSP w Łasku przy ul. Strażackiej 2, Komenda Powiatowa Policji w Łasku przy ul. 9-go maja 32/36,
- sieć gazowa: źródłem zasilania w gaz ziemny na terenie miasta i gminy Łask, jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300, relacji: Pabianice - Zduńska Wola - Sieradz. Przy gazociągu na terenie wsi Wiewiórczyn, zlokalizowana jest stacja redukcyjno-pomiarowa 1-go stopnia o nominalnej przepustowości 1600m³/h, która zasila odbiorców z miasta i gminy Łask. Obecnie odbiorcy gazu w gminie korzystają z gazu bezprzewodowego, a odbiorcy gazu w Łasku z gazu bezprzewodowego i z sieci przewodowej gazu średniego ciśnienia wybudowanej w ulicach Lutomierskiej, S. Żeromskiego, Objazdowej, Warszawskiej, A. Mickiewicza, 1 Maja, G. Narutowicza, Jana Pawła II, Sobieskiego. Do sieci gazowej podłączone są także osiedla Mickiewicza i Przylesie.

Wszystkie ciągi infrastruktury technicznej posiadają wyznaczone strefy kontrolowane, przez które należy rozumieć obszar wyznaczony po obydwu stronach sieci infrastruktury technicznej (elektroenergetycznej i gazowej) wyłączony z zabudowy lub z możliwością lokalizacji obiektów na warunkach uzgodnionych z gestorem sieci (w strefie operator sieci podejmuje czynności w celu zapobieżenia działaniom mogącym mieć negatywny wpływ na trwałość i prawidłowość eksploatacji sieci).

Zagrożenie powodziowe

Stałymi obszarami występowania zagrożeń powodziowych jest dolina rzeki Grabi. Na innych fragmentach obszaru gminy Łask, poza doliną Grabi i jej dopływu Końskiej występuje problem okresowych podtopień.

Na terenie gminy Łask występują generalnie dwa rodzaje wezbrań powodziowych:

- powódzie roztopowe,
- powódzie opadowo-rozlewowe.

Powódzie roztopowe, mające miejsce głównie w marcu i kwietniu, spowodowane są tajaniem pokrywy śnieżnej i powstawaniem zatorów (stany wysokie rzek).

Powódzie typu opadowo-rozlewowego, występujące głównie w lipcu i w sierpniu, związane są z deszczami o dużej intensywności lub o charakterze nawalnym.

Na zagrożenie wodami powodziowymi narażone są tereny położone w szerokiej dolinie rzeki Grabi i dolinach pobocznych we wsiach: Ostrów, Okup Mały, Zielęcice i w mieście Łask. Szczególnie niebezpieczne i kolizyjne jest zagrożenie wodami powodziowymi terenów istniejącej zabudowy głównie w mieście Łask.

Zgodnie z „Wojewódzkim Programem Małej Retencji dla Województwa Łódzkiego” na terenie miasta Łask projektuje się utworzenie zbiornika retencyjnego, który ma na celu przede wszystkim retencję wód z terenu zlewni. Planowany zbiornik to zbiornik retencyjny „Kolumna” na rzece Grabi u ujścia rzeki Pałusznicy. Planowana powierzchnia zbiornika wynosi 17 ha, pojemność 204 tys. m³, natomiast średnia głębokość 1,2 m. Decyzja dotycząca budowy zbiornika, z uwagi na jego położenie w proponowanych granicach obszaru mającego znacze-

nie dla Wspólnoty „Grabia” musi być poprzedzona analizą oddziaływania na stan i funkcjonowanie siedlisk, dla ochrony których proponowane jest utworzenie obszaru naturalnego.

Planowany zbiornik „Łask” na rzece Pisi-korycie ulgowym Grabi, o powierzchni zalewu 18 ha i pojemności 140 tys.m³, jest planowany bezpośrednio w sąsiedztwie zarówno obszaru naturalnego (od północy) jak i zurbanizowanych terenów miejskich i jest objęty obowiązującym planem miejscowym. Podstawowym celem budowy zbiornika retencyjnego „Łask” jest stworzenie zbiornika zapobiegającego zagrożeniu powodziowemu oraz poprawa stosunków wodnych. Utworzenie zbiornika stwarza również szanse zagospodarowania użytkowanej ekstensywnie lewobrzeżnej doliny Grabi poprzez utworzenie np. ośrodka wypoczynku i rekreacji.

Spowoduje to podniesienie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych całej doliny rzecznej, przy zachowaniu naturalnego środowiska doliny.

Stworzone wariantowe koncepcje zakładają utworzenie zbiornika:

- przepływowo-zaporowego obejmującego i likwidującego istniejące ulgowe koryto Grabi,
- bocznego, uformowanego w lewobrzeżnej dolinie koryta ulgowego przy zachowaniu i tylko ograniczonej, odcinkowej, korekcie trasy istniejącego koryta.

Oba warianty zakładają wykonanie zbiornika poprzez wykop w dnie doliny rzeki Grabi.

Uzyskane masy ziemi wykorzystane byłyby do uformowania zapór oraz rekultywacji terenów niekorzystnie przekształconych.

Współcześnie Grabia ma do spełnienia funkcje, z których przynajmniej gospodarcza i ekologiczna pozostają ze sobą w konflikcie.

Aktualna rola gospodarcza Grabi na obszarze miasta i gminy ogranicza się do:

- odbierania spływu powierzchniowego - często z pól uprawnych, nawożonych chemicznie,
- odbierania nieoczyszczonych ścieków z terenów osadnictwa wiejskiego, pozbawionego kanalizacji sanitarnej.

W aspekcie przyrodniczym Grabia pełni rolę korytarza ekologicznego, który funkcjonuje w szerokim układzie regionalnych powiązań przyrodniczych. Stanowi drogę swobodnej migracji gatunków flory i fauny. W interesie mieszkańców leży przywrócenie dobrego stanu sanitarnego rzeki, gdyż Grabia na obszarze gminy pełni także funkcję przyrodniczo-krajobrazową.

Inwestycje w zakresie przeciwdziałania skutkom powodzi wykraczają znacznie poza możliwości gminy, możliwe jest jednak zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego mieszkańców poprzez działania niezwiązane bezpośrednio z inwestowaniem w urządzenia przeciwpowodziowe. W zasadzie wszystkie przedsięwzięcia można podzielić na czynne i bierne. Bardzo często ich rodzaj wymuszony jest własnością. W przypadku ochrony przeciwpowodziowej jest to również pewnego rodzaju wyróżnikiem, chociaż własność nie czyni tych działań determinującym.

Za działania związane z ochroną przeciwpowodziową odpowiada, zgodnie z ustawą Prawo wodne, dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej (RZGW). Z jego inicjatywy powstaje opracowanie projektu planu ochrony przeciwpowodziowej w regionie wodnym. RZGW jest również odpowiedzialny za prowadzenie działań informacyjnych i koordynację w razie powodzi lub suszy na podległym terenie.

Ochronę przed powodzią prowadzi się zgodnie z planami ochrony przeciwpowodziowej na obszarze kraju, planami ochrony przeciwpowodziowej regionu wodnego, a w szczególności przez:

- zachowanie i tworzenie wszelkich systemów retencji wód, budowę i rozbudowę zbiorników retencyjnych, suchych zbiorników przeciwpowodziowych oraz polderów przeciwpowodziowych,
- racjonalne retencjonowanie wód oraz użytkowanie budowli przeciwpowodziowych, a także sterowanie przepływami wód,
- funkcjonowanie systemu ostrzegania przed niebezpiecznymi zjawiskami zachodzącymi w atmosferze oraz hydrosferze,

- kształtowanie zagospodarowania przestrzennego dolin rzecznych lub terenów zalewowych, budowanie oraz utrzymywanie wałów przeciwpowodziowych, a także kanałów ulgi.

Ochrona przeciwpowodziowa to zespół działań mających na celu ograniczenie strat powodziowych. Poczynania te mają charakter zabiegów technicznych oraz nietechnicznych. Pierwsze polegają na ograniczaniu wielkości fali powodziowej oraz jej zasięgu przestrzennego przy pomocy zbiorników retencyjnych, kanałów ulgi, polderów i obwałowań. Drugie - na edukowaniu mieszkańców terenów potencjalnie zagrożonych powodzią, stosowaniu systemów wczesnego ostrzegania, jak również specjalnych rodzajów ubezpieczeń.

W grupie środków nietechnicznych będą:

- monitoring powodziowy dla całego powiatu oparty na koncepcji pozyskiwania skutecznej informacji o opadzie i odpływie w warunkach powodziowych, współpracujący z istniejącą i planowaną siecią IMGW,
- system ostrzeżeń gwarantujący mieszkańcom i użytkownikom terenów zalewowych możliwie szybkie powiadomienie o nadchodzącym zagrożeniu,
- wyposażenie drużyny ratowniczej w specjalistyczny sprzęt niezbędny do efektywnego prowadzenia akcji przeciwpowodziowej w warunkach cieków górskich,
- opracowanie bazy informacyjnej dla utrzymywania i projektowania systemu ochrony przed powodzią na obszarze powiatu,
- opracowanie materiałów informacyjnych z podstawowymi danymi umożliwiającymi identyfikację przez każdego mieszkańca zagrożonego obszaru zagrożenia powodziowego w jego otoczeniu.

W grupie środków technicznych będą:

- bieżące remonty budowli regulacji rzek i potoków,
- bieżące remonty, stała konserwacja i renowacja przepustów, rowów i innych urządzeń odprowadzających wodę lub zabezpieczających odpływ,
- wycinka drzew i krzewów w korytach cieków, co przeciwdziała podnoszeniu się poziomu zwierciadła wód odpływowych oraz niszczeniu mostów i brzegowych ubezpieczeń dróg,
- systematyczne oczyszczanie z rumowiska koryt powyżej zapór przeciw-rumowiskowych i stopni wodnych, stabilizujących dno cieków.

Na terenie gminy Łask, powódzie roztopowe, mają miejsce głównie w marcu i kwietniu i spowodowane są tajaniem pokrywy śnieżnej oraz powstawaniem zatorów (stany wysokie rzek). Powódzie typu opadowo-rozlewowego, występują głównie w lipcu i sierpniu, związane są z deszczami o dużej intensywności lub o charakterze nawalnym. Obszary zalewowe gminy Łask obrazuje poniższa tabela.

Tabela 15. Obszary zalewowe na terenie gminy Łask

Lp.	Lokalizacja terenu zalewowego	Ciek/zbiornik wodny	Powierzchnia zalewu (ha)	Rodzaj zagrożonych obiektów
1.	m. Łask - dzielnica Kolumna i wzdłuż ul. Żeromskiego	Rzeka Grabia	200	Budynki mieszkalne i inwentarskie, łąki i nieużytki
2.	Gmina Łask: miejscowości Zielęcice, Okup, Mikołajówek	Rzeka Grabia i jej dopływy	100	Młyn wodny, łąki, nieużytki

Źródło: Plan operacyjny ochrony przed powodzią miasta i gminy Łask.

Na terenie gminy Łask według danych z Planu operacyjnego ochrony przed powodzią miasta i gminy Łask do obiektów zagrożonych powodzią należą 4 posesje przy ul. Żeromskiego w Łasku oraz 2 posesje przy ul. Zielonej. Ponadto, zagrożona powodzią jest większość mostów, jazów, przepustów drogowych, śluz i kładek dla pieszych. Do obiektów szczególnie zagrożonych katastrofami na terenie gminy Łask należą:

- wał przeciwpowodziowy długości 4,7 km (lokalizacja: miasto Łask, rzeka Grabia),
- 4 przepusty na rzece Grabi (lokalizacja: miasto Łask),
- 4 przepusty na rzece Grabi (lokalizacja: Zielęcice, Kopyść, Łopatki oraz Orchów),
- droga gruntowa gminna ul. Kresowa w Łasku - Kolumnie,
- droga gruntowa gminna ul. Rieczna w Łasku,
- droga utwardzona gminna ul. Plażowa w Łasku - Kolumnie.

Zagrożenia osuwaniem się mas ziemnych.

Zarówno w mieście jak i w gminie Łask nie występują zagrożenia związane z osuwaniem się mas ziemnych.

Zagrożenia bezpieczeństwa publicznego

Wynikają one z przebiegu przez obszary zabudowane dróg krajowych oraz dróg wojewódzkich, którymi przewozi się materiały niebezpieczne. Zagrożenie może powstać w przypadku awarii oraz kolizji pojazdów przewożących takie ładunki, poruszających się po tych drogach.

Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych

W mieście i w gminie Łask nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych.

Cele i kierunki w zakresie ochrony przed poważnymi awariami i zagrożeniami naturalnymi

Poważne awarie i zagrożenia naturalne należą do trudno przewidywalnych zagrożeń środowiska, ale odpowiednio prowadzony monitoring potencjalnych sprawców poważnych awarii oraz zmian w środowisku (np. obserwacje meteorologiczne), a przede wszystkim przestrzeganie obowiązków wynikających z uregulowań prawnych w zakresie m.in. prowadzenia zakładów o dużym ryzyku wystąpienia awarii czy też opracowania planu reagowania kryzysowego mogą zminimalizować w razie wystąpienia ich skutki.

Cel długookresowy:

- Zapobieganie poważnym awariom i zagrożeniom naturalnym oraz eliminacja i minimalizacja skutków w razie ich wystąpienia.

Kierunki działań krótkookresowych:

- Minimalizacja ryzyka wystąpienia zagrożeń naturalnych lub katastrof:
 - utrzymywanie w gotowości sprawnego systemu zapobiegawczo-interwencyjno-ratunkowego na wypadek wystąpienia klęski żywiołowej lub katastrofy,
 - wyznaczenie optymalnych (najbezpieczniejszych) tras dla przewozu substancji niebezpiecznych,
 - odmulanie i renowacja koryt rzek i kanałów melioracyjnych,
- Ochrona ludności Gminy przed skutkami klęsk żywiołowych i katastrof:
 - modernizacja i doposażenie w sprzęt ratownictwa ekologicznego OSP,
 - prowadzenie działań edukacyjno-informacyjnych dla mieszkańców Gminy o możliwości zapobiegania i postępowania w razie wystąpienia klęsk żywiołowych i katastrof.

Największe zagrożenie dla ogółu mieszkańców Gminy stwarza transport materiałów niebezpiecznych. Pojazdy transportujące materiały niebezpieczne powinny być przystosowane do tego celu, co poświadczają należyte systematycznymi kontrolami stwierdzającymi stosowanie się do odpowiednich przepisów, a trasy przewozu poprowadzone tak, aby omijały tereny gęstej zabudowy mieszkalnej oraz tereny cenne przyrodniczo. Zadania te leżą w gestii Gminy oraz Starostwa Powiatowego w Łasku, jako administratorów dróg gminnych i powiatowych oraz Zarządu Województwa Łódzkiego.

Łódzki Urząd Wojewódzki w Łodzi, Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego, opracował w 2011 r. „Wojewódzki Plan Zarządzania Kryzysowego”. Dokument ten określa zasady udziału administracji publicznej w zapobieganiu sytuacjom kryzysowym, przygotowaniu sił i środków na ewentualność ich wystąpienia oraz usuwaniu ich skutków.

Umożliwia pełne wykorzystanie posiadanych zasobów oraz skoordynowanie działań pomiędzy podmiotami uczestniczącymi w zarządzaniu kryzysowym.

6.7. Ochrona powietrza atmosferycznego

Podsystem monitoringu jakości powietrza

Podstawa prawna

Podstawą prawną monitoringu jakości powietrza jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.). Określa ona zakres oraz organizację systemu oceny jakości powietrza w województwie. Podstawą określenia kształtu wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza są wstępne i 5-letnie oceny jakości powietrza sporządzane dla poszczególnych substancji w powietrzu. Ustawa oraz rozporządzenia Ministra Środowiska obligują do położenia szczególnego akcentu na monitorowanie jakości powietrza w aglomeracjach i strefach, w których na podstawie oceny wstępnej stwierdzono przekroczenie górnego progu szacowania stężeń.

Zagadnienie ochrony powietrza regulują też „Wytyczne do opracowania wojewódzkich programów Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2013-2015” opracowane przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, Warszawa październik 2012 r.

Zadania wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza

Celem wojewódzkiego systemu monitoringu jakości powietrza jest dostarczenie danych na potrzeby wstępnych, pięcioletnich i rocznych ocen jakości powietrza w strefach oceny określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza.

Monitoring jakości powietrza w województwie realizuje następujące zadania:

- 1) badanie i ocena jakości powietrza w strefach;
- 2) wstępna ocena jakości powietrza na potrzeby ustalenia odpowiedniego sposobu wykonywania rocznych ocen jakości powietrza;
- 3) pomiary stanu zanieczyszczenia powietrza pyłem PM_{2,5} dla potrzeb monitorowania procesu osiągnięcia krajowego celu redukcji narażenia;
- 4) monitoring tła miejskiego pod kątem WWA;
- 5) wspomaganie systemu oceny jakości powietrza metodami modelowania;
- 6) pomiary chemizmu opadów atmosferycznych i ocena depozycji zanieczyszczeń do podłoża;
- 7) ostrzeganie o ryzyku wystąpienia lub wystąpieniu przekroczeń alarmowych, dopuszczalnych i docelowych poziomów substancji w powietrzu, określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu;
- 8) ocena wielkości emisji substancji w wybranych rejonach województwa, ze szczególnym uwzględnieniem terenów położonych wzdłuż przebiegu autostrad i dróg szybkiego ruchu w województwie.

Wojewódzki system monitoringu jakości powietrza będzie obejmował wszystkie dostępne sposoby pomiarów z preferencją dla pomiarów ciągłych dla zanieczyszczeń gazowych oraz pomiarów manualnych, zgodnych z metodyką referencyjną dla pyłu PM₁₀ oraz zawartych w nim metali ciężkich i WWA, a także dla pyłu PM_{2,5} w strefach najbardziej zagrożonych.

Podstawą lokalizacji stacji pomiarowych są ustalenia zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031).

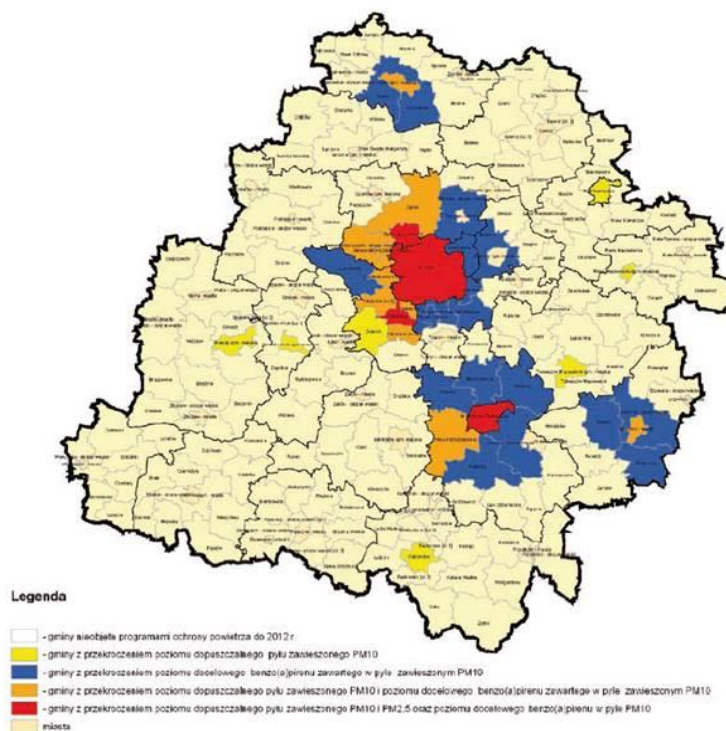
Uzupełnieniem pomiarów automatycznych i manualnych są pomiary z pasywnym poborem próbek. Pomiary pasywne charakteryzują się stosunkowo niskim kosztem wdrożenia i niewielkimi potrzebami w zakresie lokalizacji punktu poboru próbek. Jest to więc dobra metoda rozpoznawania stanu emisji zanieczyszczeń powietrza na obszarach dotychczas nie objętych pomiarami oraz do celów pomiaru tła emisji na obszarach niezurbanizowanych i w małych miejscowościach.

Wadą tej metody jest możliwość określenia wyłącznie długoterminowych charakterystyk jakości powietrza (oszacowanie średniej rocznej wartości stężenia).

Na obszarach o najmniejszym zagrożeniu jakości powietrza atmosferycznego (I klasa - poniżej dolnego poziomu szacowania) pomiary pasywne będą, obok obliczeń za pomocą modeli matematycznych, jedynym sposobem oceny. Na pozostałych obszarach stref oceny pomiary pasywne posłużą ocenie zasięgów określonych poziomów imisji.

Liczba punktów pomiarów pasywnych NO₂ i SO₂ od 2013r. maleje. W 2013r. pomiary pasywne były prowadzone w 174 punktach pomiarowych. Od 1 stycznia 2014r. ilość punktów pomiarowych zmaleje do 167.

Ilość punktów pomiarowych w poszczególnych miejscowościach uzależniona jest od potrzeb lokalnych.

Mapa III.29 Gminy stref woj. łódzkiego (aglomeracji łódzkiej i strefy łódzkiej) objęte programami ochrony powietrza do 2012 roku

Rys. 25. Gminy stref województwa łódzkiego (aglomeracji łódzkiej i strefy łódzkiej) objęte programami ochrony powietrza do 2012 roku

W 2014 r. przewiduje się wykonanie pięcioletniej oceny jakości powietrza w województwie łódzkim dla wszystkich substancji określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2012 r. poz. 1031), tj.: SO₂, NO₂, NO_x, O₃, PM₁₀, PM_{2,5}, benzen, CO oraz Pb, As, Cd, Ni i B(a)P w PM₁₀.

W 2013 r. nastąpiło wybudowanie i wdrożenie Ekoportalu Województwa Łódzkiego, który jest serwisem mapowym, prezentującym dane uzyskane w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w województwie łódzkim, w tym m.in. dane o jakości powietrza w postaci zobrazowań przestrzennych, w formie zgodnej z zapisami dyrektywy INSPIRE oraz ustawy z dnia 4 marca 2010 r. o infrastrukturze informacji przestrzennej (Dz. U. Nr 76, poz. 489).

Wstępne, pięcioletnie i roczne oceny jakości powietrza w województwie łódzkim będą przekazywane do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie, do Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi oraz do Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego.

Na analizowanym obszarze oraz powiecie łaskim, w ramach, działającego w wojewódzkim łódzkim, systemie jakości powietrza w latach 2013-2015, pomiary dokonywane są na stanowiskach:

- **Łask, ul. Tylna 13 (strefa łódzka).** Jest to typ stacji obrazujący - tło miejskie. Typ pomiaru: pasywny. Właścicielem stanowiska jest WIOŚ w Łodzi. Pomiar NO₂, SO₂,

- **Łask, ul. Warszawska 28 (strefa łódzka).** Tło komunikacyjne, Typ pomiaru: pasywny. Właścicielem stanowiska jest WIOŚ w Łodzi. Pomiar NO₂, SO₂.

Stan powietrza atmosferycznego

Na stan powietrza na terenie Gminy Łask mają wpływ przede wszystkim, następujące czynniki:

- emisja zorganizowana pochodząca ze źródeł punktowych i powierzchniowych oraz niska emisja,
- emisja ze środków transportu i komunikacji,
- emisja niezorganizowana.

O wystąpieniu zanieczyszczeń powietrza decyduje ich emisja do atmosfery, natomiast o poziomie w znacznym stopniu występujące warunki meteorologiczne. Przy stałej emisji, zmiany stężeń zanieczyszczeń są głównie efektem przemieszczania, transformacji i usuwania ich z atmosfery. Stężenie zanieczyszczeń zależy również od pory roku. I tak:

- sezon zimowy, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery, głównie przez niskie źródła emisji,
- sezon letni, charakteryzuje się zwiększonym zanieczyszczeniem atmosfery przez skażenia wtórne powstałe w reakcjach fotochemicznych.

Czynniki meteorologiczne wpływające na stan zanieczyszczenia atmosfery w zależności od pory roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Czynniki meteorologiczne wpływające na stan zanieczyszczenia atmosfery

Zmiany stężeń zanieczyszczenia	Główne zanieczyszczenia	
	Zimą: SO ₂ , pył zawieszony, CO	Latem: O ₃
Wzrost stężenia zanieczyszczeń	Sytuacja wyżowa: - wysokie ciśnienie, - spadek temperatury poniżej 0°C, - spadek prędkości wiatru poniżej 2 m/s, - brak opadów, - inwersja termiczna, - mgła.	Sytuacja wyżowa: - wysokie ciśnienie, - wzrost temperatury powyżej 25 °C, - spadek prędkości wiatru poniżej 2 m/s, - brak opadów, - promieniowanie bezpośrednie powyżej 500 W/m ² .
Spadek stężenia zanieczyszczeń	Sytuacja niżowa: - niskie ciśnienie, - wzrost temperatury powyżej 0°C, - wzrost prędkości wiatru powyżej 5m/s, - opady.	Sytuacja niżowa: - niskie ciśnienie, - spadek temperatury, - wzrost prędkości wiatru powyżej 5 m/s, - opady.

Źródło: Raport o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2012 roku.

Przyjęte cele i priorytety

Na podstawie identyfikacji stanu istniejącego, zmian ustawodawstwa unijnego i krajowego podejmowane działania w zakresie ochrony powietrza na terenie gminy Łask, powinny być realizowane poprzez:

- prowadzenie edukacji w zakresie ochrony powietrza:
- podnoszenie społecznej świadomości proekologicznej w zakresie ochrony powietrza i przedstawienie szkodliwego oddziaływania zanieczyszczeń pyłowych i gazowych dla zdrowia i kosztów społeczno-ekonomicznych spowodowanych zanieczyszczeniem atmosfery,

- śledzenie zmian prawnych w zakresie ochrony środowiska, energetyki i budownictwa,
- popieranie i upowszechnianie budownictwa ekologicznego, energooszczędnego i pasywnego,
- stosowania odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii dla obiektów użyteczności publicznej i budownictwa indywidualnego,
- dążenie do likwidacji indywidualnych źródeł ciepła, szczególnie w zabudowie wielorodzinnej,
- opracowanie „Założeń do planu zaopatrzenia gminy Łask w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” w celu oceny aktualnego zapotrzebowania na energię na terenie Gminy, określenia prognozy zapotrzebowania na nośniki energii w dłuższej perspektywie czasowej,
- intensyfikację działań związanych z modernizacją dróg gminnych,
- dalszą współpracę Gminy z przedsiębiorstwami energetycznymi w zakresie modernizacji i rozbudowy systemu ciepłowniczego,
- podjęcie dalszych działań związanych z ograniczaniem niskiej emisji szczególnie ze źródeł punktowych.

6.8. Ochrona przed hałasem

Charakterystyka uciążliwości akustycznej w gminie

Hałas stanowi jedno ze źródeł zanieczyszczenia środowiska, wzrastające w ostatnich latach w związku z rozwojem, głównie komunikacji. Odczuwany jest przez mieszkańców jako jeden z najbardziej uciążliwych czynników wpływających ujemnie na środowisko i samopoczucie.

Do głównych źródeł akustycznych zaburzeń środowiska na terenie gminy Łask należą:

- hałas komunikacyjny pochodzący od środków transportu,
- hałas przemysłowy (związany z zakładami produkcyjnymi, usługowymi, rzemieślniczymi, terenami budowy, liniami elektroenergetycznymi).

Hałas komunikacyjny

O poziomie hałasu komunikacyjnego przy trasach komunikacyjnych na terenach pozamiejskich, decyduje bardzo wiele różnego rodzaju czynników, takich jak:

- natężenie ruchu pojazdów,
- procentowy udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów,
- prędkość strumienia pojazdów,
- płynność ruchu pojazdów,
- położenie drogi oraz rodzaj nawierzchni,
- rodzaj i szerokość drogi,
- ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna,
- rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy,
- odległość pierwszej linii zabudowy od skraju jezdni.

Hałas komunikacyjny na terenie gminy wiąże się głównie z transportem samochodowym w niewielkim stopniu kolejowym.

Przez Łask przebiegają dwie ważne drogi krajowe: nr 12 (Łask - Piotrków) oraz nr 14 (Łódź - Wrocław). Drogi te charakteryzują się dużym natężeniem samochodowym.

Hałas przemysłowy

Na źródła hałasu przemysłowego składają się dźwięki powstające wewnątrz i na zewnątrz budynków produkcyjnych. Źródła hałasu pochodzą przede wszystkim od maszyn i urządzeń produkcyjnych emitujących hałas przez ściany, stropy, okna i drzwi. Natomiast źródłem hałasu na zewnątrz budynków są zainstalowane tam

maszyny i urządzenia. Ponadto do potencjalnych źródeł hałasu będą należeć także prowadzone prace dorywcze jak cięcia, kucia oraz odbywający się transport kołowy na drogach wewnętrznych zakładu.

Pewną uciążliwość powodują zakłady rzemieślnicze i usługowe zlokalizowane blisko zabudowy o funkcji mieszkaniowej. Wpływ ich na ogólny klimat akustyczny gminy nie jest znaczący, jednak są one przyczyną lokalnych negatywnych skutków odczuwalnych przez okolicznych mieszkańców.

Hałas przemysłowy stanowi zagrożenie o charakterze lokalnym, punktowym występując głównie na terenach sąsiadujących z zakładami produkcyjnymi. Poziom hałasu przemysłowego jest kształtowany indywidualnie dla każdego obiektu i zależy od parku maszynowego, zastosowanej izolacji hal produkcyjnych, a także prowadzonych procesów technologicznych oraz funkcji urbanistycznej sąsiadujących z nim terenów.

Cele i priorytety przyjęte w zakresie ochrony przed hałasem

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.), ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności poprzez: utrzymanie poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie i zmniejszanie poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dostrzymany.

Na terenie gminy Łask, ochrona przed hałasem skupiać się powinna na zapobieganiu powstawania ponadnormatywnego hałasu, oraz zapobieganiu jego przenikania do środowiska.

Cel długookresowy:

Zmniejszenie uciążliwości akustycznej.

Dokładne rozpoznanie stanu narażenia na hałas jest podstawą podjęcia działań zmierzających do eliminacji lub minimalizacji tego typu zagrożeń. Na bieżąco realizowana modernizacja układów komunikacyjnych uznaje się za dążenie do obniżenia emisji hałasu. Są to przede wszystkim działania usprawniające ruch drogowy.

W związku z tym głównymi kierunkami działań na terenie gminy Łask w najbliższych latach będzie dokonywanie ciągłej oceny akustycznej wybranych miejsc, głównie przy ciągach komunikacyjnych drogowych i kolejowych. Niezależnie od przeprowadzania oceny akustycznej terenów narażonych szczególnie na hałas komunikacyjny, ważnym elementem działalności pro-środowiskowej, są przeprowadzane przez WIOŚ kontrole podmiotów prowadzących działalność gospodarczą.

Kierunki działań krótkoterminowych:

- ograniczanie poziomu hałasu na terenach, gdzie jego natężenie odczuwane jest jako uciążliwe, szczególnie na obszarach gęstej zabudowy mieszkalnej,
- modernizacja nawierzchni dróg,
- zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zieleni w miejscach narażonych na ponadnormatywny hałas,
- stosowanie dźwiękochłonnych materiałów budowlanych,
- wymiana stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej,
- zintensyfikowanie działań ograniczających negatywny wpływ hałasu na mieszkańców poprzez:
 - poprawienie organizacji ruchu ułatwiającą płynność jazdy,
 - właściwą organizację robót budowlanych,
 - budowę nowych odcinków dróg i obwodnic,
 - budowę ścieżek rowerowych,
- monitoring hałasu wzdłuż głównych szlaków komunikacyjnych oraz w otoczeniu zakładów przemysłowych.

6. 9. Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych

Charakterystyka źródeł pól elektromagnetycznych w gminie

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.), definiuje pola elektromagnetyczne (PEM), jako pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, tworzące zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego.

Uwarunkowania wynikające z diagnozy telekomunikacji i łączności publicznej

Promieniowaniem elektromagnetycznym (PEM) nazywamy emisje zaburzenia energetycznego wywołanego zmianą przyspieszenia jakichkolwiek ładunków elektrycznych np. przepływem prądu elektrycznego. Promieniowanie dzieli się na dwie zasadnicze grupy:

- promieniowanie jonizujące, występuje w wyniku stosowania zarówno wzbogaconych, jak i naturalnych substancji promieniotwórczych oraz lokalnie sztucznych źródeł promieniowania w energetyce jądrowej, ochronie zdrowia, przemyśle, badaniach naukowych,
- promieniowanie niejonizujące występuje wokół linii energetycznych wysokiego napięcia, urządzeń łączności, pracujących silników elektrycznych oraz instalacji przemysłowych, domowego sprzętu elektrycznego (np. kuchenki mikrofalowe, piece indukcyjne), elektronicznego itp. Z punktu widzenia ochrony środowiska i zdrowia człowieka w zakresie promieniowania niejonizującego istotne są fale o ekstremalnie niskiej częstotliwości (ELF) i fale o bardzo niskiej (VLF), radiofale, mikrofale.

Źródła promieniowania można podzielić na naturalne - występujące w przyrodzie i sztuczne - wytwarzane przez człowieka.

Na terenie gminy Łask występują następujące źródła promieniowania niejonizującego:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia: 110 kV oraz stacje transformatorowe WN i SN,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej i inne tego typu,
- sprzęt elektryczny i elektroniczny stosowany w gospodarstwach domowych.

Stacje nadawcze programów radiowych i telewizyjnych nie są zlokalizowane na terenie gminy.

Na terenie gminy Łask lub przez teren gminy przebiegają (wg danych UKE) linie radiowe (systemów służby stałej typu punkt-punkt stosowanych do celów komunikacji bezprzewodowych) pracujących w paśmie 7-38 GHz, należących do operatorów wymienionych w poniższej tabeli, wykorzystywanych m. in. do połączenia stacji bazowych telefonii komórkowej z infrastrukturą operatorów lub do transmisji danych - sieć Internet, sieci wewnętrzne pomiędzy centralą i oddziałami.

Tabela 17. Wykaz linie radiowe przebiegające na terenie gminy lub przez teren gminy

Operator
GTS Polska Sp. z o.o.
Netia S.A.
POLKOMTEL S.A.
Polska Telefonia Cyfrowa Sp. z o.o.
Polska Telefonia Komórkowa „Centertel” Sp. z o. o.
Polskie Sieci Nadawcze

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej.

Najpoważniejszymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego są stacje bazowe telefonii komórkowej. Promieniowanie elektromagnetyczne generowane jest przez anteny stacji podczas jej pracy. Moc promieniowania jest różna i zależy od wielkości stacji bazowej, a częstotliwość emitowanych pól wynosi max. 1800 GHz.

Wykaz oraz parametry stacji bazowych na terenie gminy Łask przedstawiono poniżej.

Tabela 18. Wykaz emitorów promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy Łask

Lp.	Nazwa urządzenia	Lokalizacja urządzenia	Parametry techniczne urządzenia/system
1.	Stacja bazowa PTK CENTER-TEL	Łask, ul. Przemysłowa 21, teren przedsiębiorstwa „Magnus”	Wysokość wieży - 40 m 6 anten sektorowych o częstotliwości 900 MHz 6 anten sektorowych o częstotliwości 1800 MHz antena paraboliczna mikrolinii - pasmo pracy 2,3 GHz GSM900, GSM1800
2.	Stacja bazowa PTC	Łask, ul. Orzechowa 4	Wysokość - 47 m 6 anten sektorowych o częstotliwości 900 MHz 4 anteny paraboliczne o częstotliwości 23 GHz GSM900
3.	Stacja bazowa POLKOMTEL	Łask, ul. Przemysłowa 5	Wysokość wieży - 40 m 3 sektory anten GSM900, GSM1800
4.	stacja bazowa telefonii cyfrowej PTK CENTERTEL w Okupie Wielkim	Okup Wielki	Wysokość wieży - 80,5 m 6 anten sektorowych pracujących w systemie GSM900 MHz 3 anten sektorowych pracujących w systemie GSM1800 MHz i UMTS 2 anteny dookólne pracujące w systemie CDMA450 17 anten parabolicznych o częstotliwości 8, 15, 23 GHz
5.	Stacja bazowa PTC	Łask, ul. Lutomierska 11	GSM900
6.	Stacja bazowa P4	Łask, ul. Puławskiego 1	GSM900, UMTS
7.	Stacja bazowa P4	Łask, ul. Jarzębinowa 1	UMTS, GSM900
8.	Stacja bazowa PTC	Bałucz, Dz. Nr 814/7	GSM900
9.	Stacja bazowa PTC	Gorczyn 71	GSM900
10.	Stacja bazowa POLKOMTEL	Łask, ul. Piekarnicza 2	GSM900
11.	Stacja bazowa PTK CENTERTEL	na granicy gminy Łask i Dobroń	GSM900, GSM1800

Źródło: Urząd Komunikacji Elektronicznej.

Zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami prawnymi, użytkownicy instalacje emitujące pole elektromagnetyczne zobowiązani są do wykonywania pomiarów pól elektromagnetycznych w otoczeniu tych instalacji bezpośrednio po ich uruchomieniu.

Ponadto na terenie gminy znajduje się stacja Transmisji Danych Telemetrycznych w Wiewiórczynie

Ostatnie pomiary poziomów pól elektromagnetycznych emitowanych przez stacje bazowe na terenie gminy Łask Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Łodzi przeprowadził w 2007 roku. Pomiary prowadzone były w 3 punktach pomiarowych (ul. Jana Pawła II 5, ul. Orzechowa 13, Plac 11 listopada). Wyniki uzyskanych badań oraz obliczone gęstości składowej PEM przedstawiono w tabeli.

Tabela 19. Wykaz pomiarów natężenia pola elektromagnetycznego w Łasku

Lp.	Lokalizacja	Warunki meteorologiczne		Wyniki pomiaru PEM częstotliwości radiowej							
		Temp. w °C	Wilgotność %	Pomiar sondą EP-408 1 MHz -4 GHz				Pomiar sondą EP 105 0,1-1000 MHz			
				Składowa elektryczna PEM			Gęstość mocy pola	Składowa elektryczna PEM			Gęstość mocy pola
				max V/m	śr. V/m	min V/m	Max W/m ²	max V/m	śr. V/m	min V/m	max W/m ²
1.	ul. Jana Pawła II 5	10/12	65/63	<0,80	<0,80	<0,80	<0,002	0,43	0,07	0,04	<0,002
2.	ul. Orze-	9/10	73/73	<0,80	<0,80	<0,80	<0,002	0,35	0,16	0,14	<0,002

	chowa 13										
3.	pl. 11 Listopada	9/9	70/68	<0,80	<0,80	<0,80	<0,002	0,44	0,05	0,00	<0,002

Źródło: „Ocena stanu środowiska na terenie powiatu łaskiego”, WIOŚ.

W badanych punktach na terenie Łasku występowało pole elektromagnetyczne o wartości składowej elektrycznej 0,44 V/m, co stanowiło ok. 6% dopuszczalnej składowej elektrycznej PEM i gęstości mocy PEM niższe niż 0,002 W/m², co stanowiło poniżej 2% dopuszczalnej gęstości PEM.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczeń wartości dopuszczalnej poziomów pól elektromagnetycznych, tj. wartości 7 V/m, określonej w załączniku nr 1 do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych pól (Dz. U. z 2003 r. Nr 192, poz. 1883).

Uwarunkowania wynikające z decyzji o budowie lotniska

Lotnisko wojskowe w całości położone jest w gminie Buczek, wraz z przyległym terenem leży w obszarze o szczególnych uwarunkowaniach, gdzie obowiązuje strefa ograniczenia zabudowy ze względu na występowanie uciążliwości od lotniska.

Uciążliwość hałasową uwzględniono przy wyznaczaniu obszaru ograniczonego użytkowania, zaś na rysunku studium pokazano linię równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocnej 50 dB - jako podobszar „A” i linię równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocnej 45 dB - jako podobszar „B”. Obejmują one fragmenty sołectw Sięganów, Gorczyń, Mauryca, Teodory, Rokitnica i Aleksandrówek.

Drugim, poza hałasem, elementem wpływu lotniska na środowisko jest zanieczyszczenie.

Produktami ropopochodnymi. Funkcjonowanie obiektów przyjmowania, magazynowania i dystrybucji produktów ropopochodnych stanowi potencjalne źródło zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.

Należy stwierdzić, iż podwyższone zawartości zanieczyszczeń produktami ropopochodnymi występują w najbliższym otoczeniu obiektów manipulowania paliwami i dotyczą obszaru samego lotniska.

Do niedawna przekształcenie istniejącego lotniska wojskowego w cywilno-towarowe cargo uznawano za jeden z najważniejszych impulsów rozwoju zarówno samego miasta i gminy Łask jak i całego regionu. W oparciu o informacje i ustalenia wynikające z Planu zagospodarowania przestrzennego województwa Łódzkiego przyjętego w 2010 r., że nastąpiła zmiana decyzji rządowych w tym zakresie i jest mało prawdopodobnym, aby w najbliższym czasie nastąpił powrót do koncepcji przekształcenia części lotniska wojskowego w cywilne cargo. Według najnowszych informacji ze szczebla regionalnego, będą się tu umacniać obiekty i urządzenia wojskowe związane z potrzebami NATO. W tej sytuacji wątpliwym uzasadnieniem jest dalsze rezerwowanie potężnego kompleksu strefy ekonomicznej związanej z lotniskiem w rejonie wsi Mauryca. Tę kwestię jednak w niniejszym opracowaniu postanowiono pominąć postanawiając pozostawić ją do czasu podjęcia ostatecznej strategicznej decyzji na szczeblu krajowym i regionalnym.

Ustalenia dotyczące projektowanych stref ochronnych i obszarów ograniczonego użytkowania dotyczących lotniska wojskowego

Dla lotniska wojskowego wyznacza się projektowany obszar oddziaływania - Strefę bezpieczeństwa od magazynów LŚB (Lotniczych Środków Bojowych) i SPIER (Stanowisko Przygotowania i Elaboracji Rakiet) dla NATO.

Projektowany obszar dzieli się na 6 stref bezpieczeństwa w zależności od wartości nadciśnienia powietrznej fali uderzeniowej. Obszar wyznaczono na podstawie Rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 28 października 2002 r. w sprawie pomieszczeń magazynowych i obiektów do przechowywania materiałów wybuchowych, broni, amunicji oraz wyrobów o przeznaczeniu wojskowym lub policyjnym (Dz. U. z 2002 r. Nr 190, poz. 1589).

W strefach 4, 5 i 6 na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty. Z przebiegiem wszystkich stref można zapoznać się w dokumencie „Strefy bezpieczeństwa - obszary oddziaływania” sporządzonym w 2007 r. przez Wojskowe Biuro Projektów Budowlanych w Poznaniu.

Strefa 6

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf powyżej 80 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje obszar gminy Łask i przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie tej, na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w tej strefie obiektami bazowymi (magazyny MW (materiały wybuchowe) - na terenie zamkniętym).

Strefa 5

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 60 kPa do 80 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje tereny gminy Łask przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW - na terenie zamkniętym).
2. Budowy budynków produkcyjnych bez stałej obsługi i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami dla potrzeb budynków strefy „6”.
3. Budowy magazynów materiałów i przedmiotów wybuchowych w opakowaniach transportowych i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami.

Strefa 4

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 35 kPa do 60 kPa.

Strefa ta nieznacznie obejmuje tereny gminy Łask przylegające bezpośrednio do terenu kompleksu magazynowego (terenu zamkniętego lotniska). W strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW).
2. Budowy budynków do produkcji materiałów wybuchowych typu bunkrowego ze stałą obsługą i obiektów towarzyszących ww. budynkom (budynków pomocniczych).
3. Budowy magazynów półprefabrykatów do produkcji materiałów wybuchowych i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio z tymi budynkami.

W zasięgu strefy „4” na terenie otwartym nie występują budynki, w związku z czym nie zachodzi potrzeba wprowadzania zakazu zmiany przeznaczenia obiektów budowlanych.

W styczności obszaru strefy z granicą terenu zamkniętego wymagane jest utrzymanie obecnego stanu wykorzystania gruntów, jako tereny rolnicze z dopuszczalną zmianą przeznaczenia gruntów tylko pod zalesienia (zalecane).

Strefa 3

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 5 kPa do 35 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask nie występują żadne obiekty.

W obszarze oddziaływania obiektów tej strefy należy wprowadzić zakaz budowy obiektów budowlanych i wykonywania robót budowlanych za wyjątkiem:

1. Budowy budowli i urządzeń budowlanych związanych bezpośrednio ze zlokalizowanymi w strefie „6” obiektami bazowymi (magazyny MW).

2. Budowy obiektów do produkcji materiałów wybuchowych dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.
3. Budowy obiektów laboratoryjnych i pomocniczych dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.
4. Budowy obiektów o przeznaczeniu higieniczno-sanitarnym dla potrzeb obiektów bazowych zlokalizowanych w strefie „6”.
5. Budowy dróg wewnętrznych jako budowli w rozumieniu ustawy z dnia 21.03.1985 r. o drogach publicznych (w tym dróg na terenie zamkniętym).
6. Budowy infrastruktury technicznej podziemnej i nadziemnej, tj. urządzeń, sieci przesyłowych i związanych z nimi obiektów świadczących niezbędne i podstawowe usługi dla określonej jednostki przestrzenno-gospodarczej (tj. wsie, osiedla, zakład przemysłowy, jednostka wojskowa, itp.) w zakresie dostaw i przesyłu energii, dostarczania ciepła, wody, usuwania ścieków i odpadów, teletechniki, itp.
7. Budowy innych budowli wyszczególnionych w art. 3 pkt 3 ustawy prawo budowlane, które przy wymaganym założeniu oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej o wartości do 35 k. Pozostaną zaprojektowane, wybudowane i użytkowane przy zapewnieniu wymogów art. 5 ww. ustawy oraz nie będą oddziaływać negatywnie na skład MW zlokalizowany na terenie zamkniętym.

W zasięgu strefy „3” na terenie otwartym nie występują budynki w związku, z czym nie zachodzi potrzeba wprowadzania ograniczeń przy zmianie przeznaczenia obiektów budowlanych.

Grunty w zasięgu przedmiotowego obszaru mogą być zagospodarowane dla potrzeb w/w punktów.

Strefa 2

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej Pf od 3 kPa do 5 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask występują obiekty zabudowy siedliskowej (budynki gospodarcze, stodoły, garaże jednostanowiskowe, budynki mieszkalne - jednorodzinne w zabudowie rozproszonej), oraz obiekt przemysłowy (produkcja podłoża pod produkcję pieczarek), lokalne drogi poza obszarem zabudowanym.

Wielkość prognozowanego nadciśnienia fali uderzeniowej występująca w tej strefie nie powoduje zagrożenia dla występujących tu obiektów.

W tej strefie należy wprowadzić zakaz budowy (a także rozbudowy, nadbudowy obiektów) oraz wykonywania robót budowlanych (tj. przebudowy, montażu, remontu obiektów) dla potrzeb wprowadzenia zmiany użytkowania istniejących obiektów na:

1. Obiekty zamieszkania zbiorowego oraz użyteczności publicznej, w których gromadzi się duża liczba ludzi, takie jak:
 - obiekty zakwaterowania np.: hotel, dom wypoczynkowy, budynek koszarowy,
 - miejsca kultu np.: kościoły klasztorne, cmentarze,
 - obiekty kultury i nauki np.: teatry, opery, kina, muzea, galerie sztuki, domy kultury, dyskoteki,
 - budynki służby zdrowia, opieki społecznej i socjalnej, np.: szpitale, sanatoria, hospicja, domy pomocy i opieki społecznej, domy dziecka i rencisty,
 - placówki oświatowo-wychowawcze, np.: szkoły, przedszkola, internaty, biblioteki,
 - place i hale targowe np.: centra handlowe, hale targowe, kasyna,
 - obiekty rekreacyjno-sportowe np.: hale sportowe i widowiskowe, stadiony, amfiteatry, odkryte baseny.
2. Budynków mieszkalnych wielorodzinnych oraz jednorodzinnych w zabudowie zwartej (zgrupowanie intensywnej zabudowy, np.: zabudowa śródmiejska).
3. Budowę dróg krajowych, wojewódzkich i innych dróg o dużym natężeniu ruchu. W strefie tej dopuszcza się zabudowę rozproszoną (dopuszczalna budowa budynków z przeznaczeniem na pobyt stały) przy uwzględnieniu wyszczególnionych ww. punktów.

Oddziaływanie lotniska nie wprowadza zagrożenia do użytkowania obiektów budowlanych, które mogą być poddane robotom budowlanym w zakresie wprowadzenia zmianie wyszczególnionych w w/w punktach. W zakresie dotyczącym budowlanych wyszczególnionych w art. 3 pkt 3 ustawy - Prawo budowlane, które przy wymaganym założeniu oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej o wartości do 5 kPa zostaną zaprojektowane, wybudowane i użytkowane przy zapewnieniu wymogów art. 5 ww. ustawy oraz nie będą oddziaływać negatywnie na skład MW zlokalizowany na terenie zamkniętym nie występują przeciwwskazania do ich budowy.

Strefa 1

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej P_f od 1 kPa do 3 kPa.

W tej strefie na terenie gminy Łask występują obiekty zabudowy siedliskowej (budynki gospodarcze, stodoły, garaże jednostanowiskowe, altany, budynki mieszkalne - jednorodzinne w zabudowie rozproszonej oraz obiekt przemysłowy - produkcja podłoża pod produkcję pieczarek, droga krajowa Łask - Piotrków Tryb. o średnim natężeniu ruchu i lokalne drogi poza obszarem zabudowanym). Ponadto w strefie tej występują obiekty usługowe (zajazd „Zachęta”) i będący w budowie budynki mieszkalno-usługowe. Wielkość prognozowanego nadciśnienia fali uderzeniowej występująca w tej strefie, nie powoduje zagrożenia dla występujących tu obiektów.

W tej strefie należy wprowadzić zakaz budowy (a także rozbudowy, nadbudowy) obiektów oraz wykonywania robót budowlanych (tj. przebudowy, montażu, remontu obiektów) dla potrzeb wprowadzenia zmiany użytkowania istniejących obiektów na:

1. Obiekty użyteczności publicznej, w których gromadzi się duża liczba ludzi, takie jak:

- miejsca kultu, np.: kościoły klasztorne, cmentarze,
- obiekty kultury i nauki, np.: teatry, opery, kina, muzea, galerie sztuki, domy kultury, dyskoteki,
- budynki służby zdrowia, opieki społecznej, i socjalnej, np.: szpitale, sanatoria, hospicja, domy pomocy i opieki społecznej, domy dziecka i rencisty,
- placówki oświatowo-wychowawcze, np.: szkoły, przedszkola, internaty, biblioteki,
- place i hale targowe, np.: centra handlowe, hale targowe, kasyna,
- obiekty rekreacyjno-sportowe, np.: hale sportowe i widowiskowe, stadiony, amfiteatry, odkryte baseny.

Strefa 0

Obszar oddziaływania nadciśnienia fali uderzeniowej P_f poniżej 1 kPa.

W tej strefie nie wprowadza się żadnych ograniczeń i zakazów.

W strefie 0 położona jest pozostała część gminy Łask. Projektowane obszary oddziaływania (strefy bezpieczeństwa) nie powodują zagrożenia dla istniejących obiektów na terenie gminy Łask.

Zmniejszenie obszarów oddziaływania od prognozowanej fali uderzeniowej jest możliwe przez utworzenie dodatkowego pasa ochronnego przed obiektem chronionym w postaci naturalnej przegrody z drzew (lasu), lub wykonanie obwałowania obiektu chronionego. Obszary oddziaływania - strefy bezpieczeństwa - należy wprowadzić do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy.

Dla lotniska wojskowego Łask został ustanowiony obszar ograniczonego użytkowania. W tej sprawie Sejmik Województwa Łódzkiego w Łodzi podjął uchwałę nr LI/1469/10 z dnia 9 lutego 2010 r. w sprawie utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania dla lotniska wojskowego Łask. Uchwała została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego nr 88 z 2010 r. poz. 689 z dnia 29 marca 2010 r.). Uchwała weszła w życie z dniem 13 kwietnia 2010 r.

Obszar ograniczonego użytkowania ze względu na hałas lotniczy podzielono na 3 strefy: A, B, C o różnej uciążliwości.

Strefa A obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długotrwały poziom hałasu może wynosić od 45 dBA do linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długotrwały poziom hałasu może wynosić do 50 dBA.

Strefa B obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długotrwały poziom hałasu może wynosić od 50 dBA (południowa granica strefy A) do linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze nocnej długotrwały poziom hałasu może wynosić 55 dBA.

Strefa C obejmuje obszar od linii jaką wyznaczają punkty, gdzie w porze dziennej długotrwały poziom hałasu może wynosić od 55 dBA do granicy terenu zamkniętego (lotnisko wojskowe). Ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenów, wymagania techniczne dotyczące budynków oraz sposób korzystania z terenów na terenie obszaru ograniczonego użytkowania.

Tabela 20. Ograniczenia na obszarach ograniczonego użytkowania ze względu na hałas lotniczy

Strefa	Ograniczenia w zakresie przeznaczenia terenu	Zalecany sposób korzystania z terenu	Wymagania techniczne dotyczące budynków
1	2	3	4
A	Zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak internaty, domy dziecka, itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej	Dopuszcza się zabudowę, za wyjątkiem określonym w kolumnie 2	W istniejących budynkach szpitali, domów opieki społecznej i przeznaczonych do stałego przebywania dzieci i młodzieży należy zapewnić właściwy klimat akustyczny* poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacji akustycznej**
B	Zakaz tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej. Dopuszcza się możliwość tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej wyłącznie jako uzupełnienie istniejących ciągów zabudowy i tylko na podstawie opracowywanych planów zagospodarowania przestrzennego, przy uwzględnieniu wymagań określonych w kolumnie 4	Lokalizowanie nowych obiektów nie wymagających ochrony akustycznej i nie powodujących zwiększenia hałasu dla zabudowy mieszkaniowej	W nowopowstających i istniejących budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej należy zapewnić właściwy klimat akustyczny poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej
C	Zakaz tworzenia nowych terenów zabudowy mieszkaniowej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, zakaz budowy szpitali, domów opieki i zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinnym pobytem dzieci i młodzieży, takich jak szkoły, przedszkola, internaty, domy dziecka itp., zakaz tworzenia obszarów A ochrony uzdrowiskowej	Lokalizowanie nowych obiektów nie wymagających ochrony akustycznej i nie powodujących zwiększenia hałasu dla istniejącej zabudowy mieszkaniowej	W nowopowstających i istniejących budynkach z pomieszczeniami wymagającymi ochrony akustycznej należy zapewnić właściwy klimat akustyczny poprzez stosowanie przegród zewnętrznych o odpowiedniej izolacyjności akustycznej

* właściwy klimat akustyczny w budynkach - poziom zgodny z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej.

** odpowiednia izolacyjność akustyczna przegród budowlanych - izolacyjność akustyczna określona zgodnie z Polskimi Normami w dziedzinie akustyki budowlanej, z uwzględnieniem poziomu hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych i przy zapewnieniu wymaganej wymiany powietrza w pomieszczeniu oraz - w przypadku wymiany okien istniejących - zachowania ich dotychczasowej izolacyjności cieplnej.

Przyjęte cele i priorytety

Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych poniżej dopuszczalnych lub co najmniej na tych poziomach,
- zmniejszanie poziomów pól elektromagnetycznych, co najmniej do dopuszczalnych.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska prowadzi, aktualizowany corocznie, rejestr zawierający informacje o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, z wyszczególnieniem przekroczeń dotyczących:

- terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową,
- miejsc dostępnych dla ludności.

Oprócz tego prowadzący instalację oraz użytkownik urządzenia emitującego pola elektromagnetyczne, które są stacjami elektroenergetycznymi lub napowietrznymi liniami elektroenergetycznymi o napięciu znamionowym nie niższym niż 110 kV, lub instalacjami radiokomunikacyjnymi, radionawigacyjnymi lub radiolokacyjnymi, emitującymi pola elektromagnetyczne, których równoważna moc promieniowana izotropowo wynosi nie mniej niż 15 W, emitującymi pola elektromagnetyczne o częstotliwościach od 30 kHz do 300 GHz, są obowiązani do wykonania pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku:

- bezpośrednio po rozpoczęciu użytkowania instalacji lub urządzenia,
- każdorazowo w przypadku zmiany warunków pracy instalacji lub urządzenia, w tym zmiany spowodowanej zmianami w wyposażeniu instalacji lub urządzenia, o ile zmiany te mogą mieć wpływ na zmianę poziomów pól elektromagnetycznych, których źródłem jest instalacja lub urządzenie.

Zadania na poziomie gminy obejmują:

- preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego,
- opracowywanie przyszłych planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem zagrożeń promieniowaniem niejonizującym.

Cel długoterminowy:

Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.

Cele krótkookresowe

Ochrona przed oddziaływaniem oraz kontrola poziomów pól elektromagnetycznych.

Kierunki działań krótkoterminowych:

- inwentaryzacja źródeł promieniowania elektromagnetycznego na terenie gminy wraz ze stworzeniem bazy danych, w której umieszczane będą wyniki inwentaryzacji,
- egzekwowanie przez organy administracji pomiarów pól elektromagnetycznych, do których inwestorzy są zobowiązani na mocy ustawy POŚ po uruchomieniu urządzeń,
- uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z zagrożeniem promieniowaniem elektromagnetycznym
- restrykcyjne przestrzeganie przepisów prawa w zakresie rozwiązań technicznych i lokalizacji obiektów emitujących promieniowanie elektromagnetyczne szczególnie na obszarach zabudowań mieszkalnych oraz na terenach, na których znajdują się żłobki, przedszkola, szkoły, internaty.

6.10. Gospodarka wodno-ściekowa, kanalizacja i oczyszczalnie ścieków

Na terenie miasta Łask funkcjonują dwa systemy kanalizacyjne:

- system kanalizacji ogólnospławnej,
- system kanalizacji rozdzielczej:

- kanalizacja sanitarna,
- kanalizacja deszczowa,
- kanalizacja przemysłowa.

Kanalizacja deszczowa znajduje się na osiedlach mieszkaniowych i wzdłuż nowych ciągów kanalizacyjnych.

Kanalizacja przemysłowa odprowadza ścieki z Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Łasku. Na terenie zakładu znajduje się zbiornik uśredniający - wyrównawczy służący do podczyszczania ścieków przemysłowych. Ścieki z zakładu dopływają do kolektora przesyłowego - miejskiego, a dalej do oczyszczalni.

Na skanalizowanej części dzielnicy Kolumna funkcjonuje:

- kanalizacja sanitarna,
- kanalizacja deszczowa.

Ścieki z terenów skanalizowanych dopływają do mechaniczno - biologicznej oczyszczalni ścieków zlokalizowanej przy ul. Modrzewiowej na terenie Nadleśnictwa Kolumna oraz częściowo do oczyszczalni w Łasku. Przepustowość oczyszczalni ścieków w Kolumnie wynosi 120 m³/d. Odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest rów melioracyjny, który dopływa do rzeki Pałusznicy, prawego dopływu rzeki Grabi.

Na terenach wiejskich gminy stopień skanalizowania kształtuje się następująco:

- Wiewiórczyn (100%),
- Orchów (100%),
- Kopyść (90%),
- Ostrów Osiedle (100%),
- Wronowice (40%),
- Wola Łaska (75%).

Na obszarach nieskanalizowanych gminy, ścieki gromadzone są w zbiornikach bezodpływowych i wywożone taborem asenizacyjnym do punktu zlewnego.

Na terenie gminy funkcjonują trzy oczyszczalnie ścieków komunalnych:

- Miejska Oczyszczalnia Ścieków MPWiK Sp. z o.o. w Łasku,
- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia przy ul. Modrzewiowej Łask – Kolumna,
- mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia we wsi Kopyść.

Miejska oczyszczalnia ścieków MPWiK Sp. z o.o. - oczyszczalnia zlokalizowana jest w zachodniej części miasta, przy ul. Kilińskiego 102. Oczyszczalnia usytuowana jest w odległości około 150 m od najbliższych zabudowań mieszkalnych oraz około 3,5 km od centrum miasta. Obiekt ten funkcjonuje od 1984 roku, a w 2000 roku został zmodernizowany. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, odbiornikiem jest rzeka Grabia. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne nr OS.6223/17/2006 z 18.01.2007 r. ważne do 31.12.2016 r. Obecnie oczyszczalnia obsługuje około 19 600 osób. Maksymalna ilość oczyszczanych ścieków na godzinę wynosi - 430 m³/h. Najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń to: BZT₅=25 mgO₂/dm³, ChZTcr=125 mgO₂/dm³, zawiesina ogólna =35 mg/l.

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia Łask - Kolumna - oczyszczalnia zlokalizowana jest przy ul. Modrzewiowej. Uruchomiono ją w 1998 roku. Odbiornikiem jest rzeka Pałusznicza. Projektowana przepustowość wynosi 120 m³/d, jednak nie jest w pełni wykorzystana - średnia ilość oczyszczanych ścieków wynosi 96 m³/d. Technologia oczyszczania ścieków oparta jest na zastosowaniu metody osadu czynnego. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne nr OŚ.DoG-6223/40-3/05 z 30.12.2005 r. ważne do 30.12.2015 r. Obecnie oczyszczalnia obsługuje około 590 osób. Średnia ilość oczyszczanych ścieków wynosi 107 m³/d i 39 055 m³/rok, natomiast maksymalna ilość oczyszczanych ścieków wynosi - 0,0016 m³/s. Najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń to: BZT₅=25 mgO₂/dm³ ChZTcr=125 mgO₂/dm³, zawiesina ogólna =35 mg/l (pod-

wyższenie maksymalnie do 50% najwyższych dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń przez czas nie dłuższy niż 48 godzin).

Mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia we wsi Kopyść - oczyszczalnia obsługuje 250 osób. Odbiornikiem jest rów melioracyjny R-A, a następnie rzeka Grabia. Oczyszczalnia posiada pozwolenie wodno-prawne nr OS.6223/18/2006 z 16.01.2007 r. ważne do 30.12.2016 r. Średnia ilość oczyszczanych ścieków wynosi 30 m³/d i 10 950 m³/rok, natomiast maksymalna ilość oczyszczanych ścieków wynosi - 42 m³/d. Najwyższe dopuszczalne wartości zanieczyszczeń to: BZT₅=25 mgO₂/dm³, ChZTcr=125 mgO₂/dm³, zawiesina ogólna = 35 mg/l (podwyższenie o 50% najwyższych dopuszczalnych wartości zanieczyszczeń w przypadku awarii, na czas jej trwania maksymalnie 10 dni).

Na terenie gminy funkcjonują także zakładowe oczyszczalnie ścieków. Są to:

- Xella Teodory S.A. gm. Łask - oczyszczalnia biologiczna (osadnik 4 - komorowy, staw retencyjny),
- Jednostka wojskowa 1158, ul. 9 Maja, 98 - 100 Łask - mechaniczno - biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 27 m³/d (złóże biologiczne zraszane) oraz biologiczna oczyszczalnia ścieków (trzykomorowy osadnik gnilny, filtr gruntowy) o przepustowości 1,8 m³/d,
- „STEC” Wytwarzanie Podłoża Pod Uprawę Pieczarek Małgorzata Kasperska-Stec w Aleksandrówku. Jest to oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna, odbiornikiem jest rów melioracyjny. Oczyszczalnia została oddana do użytku w lipcu 2007 r.

W lipcu 2014 r. Gmina Łask wystąpiła do Marszałka Województwa Łódzkiego z wnioskiem o zmianę Aglomeracji Łask ze względu na konieczność zweryfikowania Równoważnej Liczby Mieszkańców (RLM). RLM określona dla dotychczas obowiązującej Aglomeracji Łask (Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego nr 20/2007 z dnia 28 maja 2007 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Łask) została wyznaczona na podstawie ładunków zanieczyszczeń w ściekach dopływających na oczyszczalnię i wynosiła 11 571 RLM. Aktualnie obowiązuje inna metodyka określania RLM dla aglomeracji i określono ją na 23 286 RLM.

Wody opadowe z terenu miasta Łasku odprowadzane są przez kanalizację deszczową. Kanalizacja odbiera głównie wody z ulic, terenów przedsiębiorstw, zakładów, baz transportowych i stacji benzynowych. Wody opadowe odprowadzane są bezpośrednio do rzeki Grabi, Pisi, starego koryta rzeki Pisi oraz do rowów.

6.11. Gospodarka odpadami

Wymagania wynikające z Aktualizacji planu gospodarki odpadami dla województwa łódzkiego

Naczelną zasadą przyjętą w WPGO jest zasada zrównoważonego rozwoju, która umożliwia zharmonizowany rozwój gospodarczy i społeczny, zgodny z przyjętym Prawem ochrony środowiska. W związku z przyjętą zasadą, nadrzędnym celem Planu jest:

Stworzenie systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju i opartego na hierarchii sposobów postępowania z odpadami komunalnymi

Zgodnie z Krajowym oraz Wojewódzkim Planem Gospodarki Odpadami przyjmuje się następujące główne cele w zakresie gospodarki odpadami:

- Cel 1. Utrzymanie poziomu prognozowanych ilości wytwarzanych odpadów, pomimo wzrostu gospodarczego kraju wyrażonego za pomocą PKB.
- Cel 2. Zwiększenie udziału odzysku, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska.
- Cel 3. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów.
- Cel 4. Wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów.

Realizacja celów i zadań zamierzonych w Planie gospodarki odpadami, szczególnie w zakresie selektywnej zbiórki odpadów, wymaga zaangażowania i świadomego podejścia mieszkańców (zarówno dzieci, młodzieży jak i osób dorosłych), a także działających na terenie gminy podmiotów gospodarczych - wytwórców odpadów. W tym celu przedstawiono program promocji edukacji w zakresie gospodarki odpadami, który proponuje metody kształtowania społecznej świadomości ekologicznej.

6.12. Zaopatrzenie w gaz

Źródłem zasilania w gaz ziemny miasta i gminy jest gazociąg wysokiego ciśnienia DN 300 (CN6,4 MPa) relacji: Pabianice - Zduńska Wola - Sieradz, przechodzący przez teren gminy.

Przy gazociągu, na terenie wsi Wiewiórczyn zlokalizowana jest stacja redukcyjno - pomiarowa 1-go stopnia o nominalnej przepustowości 16000 m³/h (przy obecnej wydajności 1000 m³/h). Stacja ta zasila odbiorców gazu na terenie miasta i gminy Łask. Planowana była dotychczas budowa drugiej stacji redukcyjno - pomiarowej 1-go stopnia we Wronowicach, o wydajności 3000 m³/h, która miała zasilić w gaz odbiorców z dzielnicy Kolumna, Wronowic i Ostrowa. Obecnie zarządca sieci zamierza odstąpić od w/w planu przewidując zaopatrzenie Wronowic, Łasku-Kolumny i Przygonia w gminie Dobroń siecią gazociągów średniego ciśnienia PE 160 we Wronowicach.

Obecnie odbiorcy gazu w gminie korzystają z gazu bezprzewodowego, a odbiorcy gazu w Łasku z gazu bezprzewodowego i z sieci przewodowej gazu średniego ciśnienia wybudowanej w ulicach Lutomierskiej, S. Żeromskiego, Objazdowej, Warszawskiej, A. Mickiewicza, 1 Maja, G.Narutowicza, Jana Pawła II, Sobieskiego. Do sieci gazowej podłączone są ponadto osiedla Mickiewicza i Przylesie. Zgodnie z „Koncepcją programową gazyfikacji” gazyfikacją przewodową będzie objęta cała gmina i miasto. Zakłada się wszechstronne wykorzystanie gazu dla potrzeb socjalnych, technologicznych i grzewczych.

6.13. Elektroenergetyka

Sieć energetyczna na terenie Łasku jest dobrze rozwinięta i stanowi jednolity spójny system.

Położenie województwa łódzkiego w stosunku do głównych korytarzy sieci energetycznych wysokich napięć stwarza korzystną sytuację dla inwestorów poszukujących dostępu do źródeł energii oraz umożliwia dalszą rozbudowę systemu. Tym samym stwarza szansę na pełne pokrycie zapotrzebowania na energię elektryczną wpływając pozytywnie na bezpieczeństwo energetyczne obszaru Łasku. W oparciu o stacje elektroenergetyczne zasilane z Krajowego Systemu Elektroenergetycznego, na obszarze gminy pracuje sieć wysokiego napięcia zasilana liniami napowietrznymi wysokiego napięcia WN 110 kV, sieć średniego napięcia SN - 15kV oraz sieć niskiego napięcia. Od kilku lat zużycie energii na terenie Gminy utrzymuje się na jednakowym poziomie.

Wykorzystywana moc w wysokości 15 MW, rezerwa kształtuje się na poziomie ok. 17 MW i przekracza aktualne potrzeby gminy.

Miasto i gmina Łask zasilane są napowietrznymi liniami wysokiego napięcia 110 kV. Linie te zasilają dwa Główne Punkty Zasilania. GPZ 1 zasilany jest linią z kierunku Zduńska Wola, natomiast GPZ 2 z kierunku Pabianic. Zasilanie odbiorców odbywa się poprzez sieć średniego napięcia - stacje trafo 15/0,4 kV oraz sieć niskiego napięcia. Na terenach śródmiejskich funkcjonuje układ sieci kablowo - napowietrznych, a na obrzeżach miasta i gminie dostawa energii realizowana jest przez stacje słupowe i wieżowe. Sieć 15 kV jest generalnie zmodernizowana i posiada rezerwy przepustowości, natomiast sieć niskiego napięcia jest w złym stanie technicznym (długie obwody zasilania nie zapewniają dostawy energii o właściwych parametrach). Obecnie nie przebiegają przez Gminę tranzytowe linie elektroenergetyczne o wyższym napięciu niż wyżej opisano. Przewidywany w Planie województwa łódzkiego przebieg odcinka linii 400 kV Rogowiec - Pątnów przez północno-wschodnią część gminy, zgodnie z pismem Polskich Sieci Elektroenergetycznych Centrum S.A. z czerwca 2012 r. gminę Łask omija.

6.14. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie miasta i gminy nie funkcjonuje zorganizowana gospodarka ciepłna. Zaopatrzenie w ciepło następuje z lokalnych źródeł ciepła - kotłowni lokalnych i przemysłowych oraz poprzez ogrzewanie indywidualne. Największa ilość lokalnych kotłowni występuje na terenie miasta Łaski dzielnicy Kolumna. Kotłownie lokalne zaspokajają potrzeby w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej, natomiast kotłownie przemysłowe produkują ciepło głównie na potrzeby centralnego ogrzewania obiektów zakładowych oraz na potrzeby technologiczne zakładów. Kotłownie w większości opalane są węglem oraz koksem (w mieście Łask paliwo węglowe pokrywa 87% potrzeb cieplnych miasta, w gminie paliwo węglowe pokrywa 90% potrzeb). W „Projekcie założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe miasta i gminy Łask” dokonano inwentaryzacji kotłowni z podziałem na kotłownie o mocy > 1 MWt i kotłownie o mocy < 1 MWt.

Na terenie miasta Łask funkcjonuje Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Łasku, które organizuje gospodarkę ciepłą dla odbiorców przyłączonych do sieci ciepłowniczej zasilanej z kotłowni osiedlowych, które zaspakajają potrzeby mieszkańców w zakresie centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

Kotłownie PEC opalane są węglem kamiennym oraz gazem ziemnym wysokometanowym. Z węgla kamiennego wytwarzane jest 54,91% ciepłą, z gazu ziemnego 44,66%, natomiast pozostałe 0,43% z energii słonecznej.

Sieć ciepłownicza w gminie Łask liczy łącznie 11 983 mb, w tym 9 630 mb stanowi sieć preizolowana, która stanowi 80,36% ogólnej długości sieci.

6.15. Wykorzystanie energii odnawialnej

Użytkowanie odnawialnych źródeł energii umożliwia osiągnięcie korzyści ekologicznych, gospodarczych i społecznych. Wzrost wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych powinien stać się integralnym elementem zrównoważonego rozwoju gminy.

Działania w zakresie zrównoważonego rozwoju przynoszące efekty ekologiczno-energetyczne powinny być kierowane na produkcję energii „ekologicznie czystej” ze źródeł odnawialnych, to jest wykorzystujących naturalne źródła, jakimi są energia promieniowania słonecznego, wód geotermalnych, biomasy i wiatru, spadku wodny.

Biomasa

Potencjał energetyczny gminy Łask, dotyczy odnawialnych źródeł energii wykorzystujących głównie: energię chemiczną biomasy, energię bezpośredniego promieniowania słonecznego oraz energię wiatru.

Rozważając potencjał energetyczny pod kątem biomasy, należy przede wszystkim skoncentrować się na biomacie roślinnej (rośliny energetyczne, drewno, słoma, siano, itp.), biomacie odpadowej (odpady produkcji rolnej, przemysłowej, gastronomii, itp.) oraz odpadach hodowlanych (w szczególności gnojowicy) i komunalnych (osady ściekowe).

Wśród roślin energetycznych należy wyróżnić: rzepak, kukurydzę, buraki cukrowe, ziemniaki, drzewiaste rośliny energetyczne (wierzba krzewiasta oraz topola) oraz pozostałe rośliny energetyczne, takie jak: ślazier pensylwański, topinambur i inne. W przypadku biomasy odpadowej szacowanie potencjału energetycznego jest niezwykle trudnym zadaniem, zarówno jeśli chodzi o ilość surowca możliwego do pozyskania jak i jego kaloryczność. Odpadowa biomasa to biomasa ze składowisk odpadów i oczyszczalni ścieków, odpady gastronomiczne, odpady medyczne, czy też odpady komunalne i przemysłowe. Biomasa pochodzenia zwierzęcego traktowana jako odpady hodowlane oraz ścieki komunalne traktowane jako odpady komunalne stanowią popularny surowiec do produkcji biogazu. Szacując potencjał energetyczny obu kategorii należy zbadać potencjał gospodarstw hodowlanych oraz oczyszczalni ścieków.

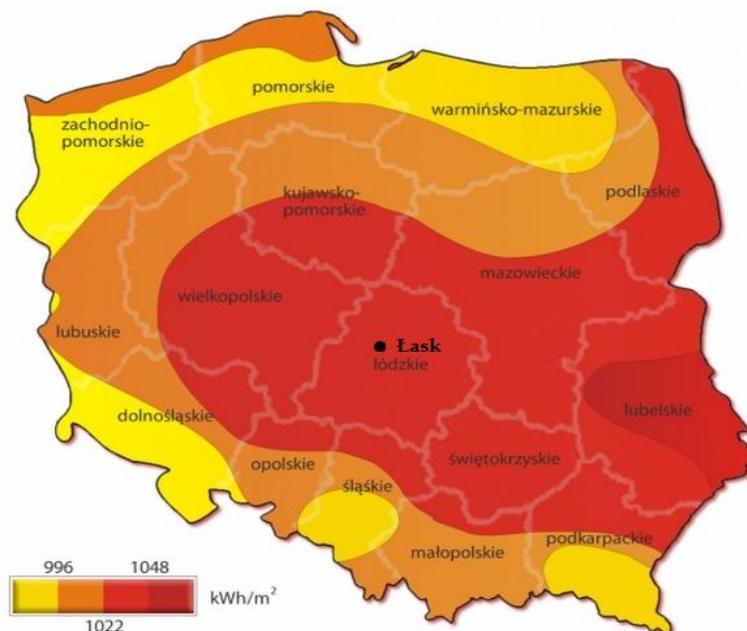
W przypadku biogazowni niezbędne jest posiadanie wystarczającej ilości biomasy z własnego gospodarstwa. Oznacza to, że będzie konieczne co najmniej 1.000 ton rocznie gnojowicy lub roślin energetycznych. Alternatywą może być zapewnione pozyskanie odpadków z przemysłu przetwórczego (odpady spożywcze). Należy również dysponować wystarczającą ilością czasu do obsługi biogazowni. Korzystne jest, jeśli może być wkomponowana istniejąca zabudowa (np. zbiornik na gnojowice), a instalacja będzie pasować do koncepcji gospodarstwa w dłuższym okresie czasu. Eksploatacja biogazowni niesie ze sobą dodatkowe korzyści w postaci wykorzystania ciepła na potrzeby gospodarstwa, sprzedaży energii elektrycznej do sieci, sprzedaży ciepła dla zewnętrznych odbiorców (suszarnia, szklarnia, pływalnia) i kooperacji z innymi operatorami biogazowni.

Energia słoneczna

Słońce jest głównym źródłem energii powstającej na Ziemi. Energia słoneczna wykorzystywana może być do produkcji energii ciepłej, ogrzewającej budynki oraz do podniesienia temperatury wody użytkowej.

Energia bezpośredniego promieniowania słonecznego wykorzystywana jest w kolektorach słonecznych i panelach fotowoltaicznych do wytwarzania odpowiednio: energii ciepłej (c.o. i c.w.u.) oraz energii elektrycznej. Wykorzystanie tych instalacji uzależnione jest lokalnego nasłonecznienia terenu (ilości dni słonecznych w roku), które przekłada się bezpośrednio na ilość energii możliwej do uzyskania na jednostkę powierzchni w ciągu roku.

W Polsce norma napromieniowania całkowitego wynosi $1\ 000 \text{ (kWh/m}^2 \cdot \text{rok)} \pm 10\%$, z tego ok. 70-80% przypada na okres od maja do października. Rozkład sum nasłonecznienia w Polsce na jednostkę powierzchni poziomej przedstawiono na rysunku poniżej.

Rys. 26. Mapa średniorocznego nasłonecznienia Polski

Źródło: <http://www.primaenergy.pl/wiedza.php/page=Mapa>.

Energia wiatrowa

Możliwości rozwoju energetyki wiatrowej na terenie Polski środkowej ocenia się raczej jako przeciętne. W skali kraju najkorzystniejsze warunki obserwuje się na nabrzeżu Morza Bałtyckiego. Podstawowym warunkiem przy ocenie ekonomicznie uzasadnionego wykorzystania elektrowni wiatrowych jest właśnie średnioroczna prędkość wiatru.

Lokalizacja budowy elektrowni wiatrowych musi być poprzedzona dokładnymi analizami i badaniami pod względem przelotu ptaków i nietoperzy. Instalacje te powinny być w dobrym stanie technicznym i najnowszej generacji i zlokalizowane w bezpiecznych odległościach od zabudowań mieszkaniowych.

Miejsca pod farmy wiatrowe muszą być starannie wybrane i poprzedzone szczegółowymi badaniami środowiskowymi oraz uzgodnieniami z właścicielami nieruchomości i gruntów rolnych.

Powstanie farm wiatrowych musi być poprzedzone opracowaniem Raportu środowiskowego oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i po jego pozytywnych uzgodnieniach z odpowiednimi instytucjami środowiskowymi.

7. INFRASTRUKTURA DROGOWA

Na układ drogowy gminny składają się:

- sieć dróg krajowych,
- sieć dróg wojewódzkich,
- sieć dróg powiatowych,
- sieć dróg gminnych.

Istniejący układ komunikacyjny miasta i gminy, powiązania z otoczeniem zewnętrznym. Miasto i gmina Łask mają dobre powiązanie z obszarem zewnętrznym. Miasto Łask uważane jest za ważny węzeł komunikacyjny. Zbiegają się tu następujące drogi znaczenia międzynarodowego i regionalnego:

1) drogi krajowe:

- nr 14 - droga główna ruchu przyspieszonego klasy GP relacji Łódź - Wrocław),
- nr 12 - droga główna ruchu przyspieszonego klasy GP relacji Sieradz - Łask - Piotrków Trybunalski,
- odcinek drogi ekspresowej S-8 relacji autostrada A-1-Wrocław;

2) drogi wojewódzkie:

- nr 473 - droga główna klasy G relacji Łask - Szadek,
- nr 481 - droga główna klasy G relacji Łask - Wieluń,
- nr 483 - droga główna klasy G relacji Łask - Częstochowa.

Ponadto przez obszar gminy przebiegają drogi powiatowe o następujących numerach i relacjach:

- nr 4906E - Florianki - Borszewice - Okup Wielki,
- nr 2300E - Bałucz - Okup Wielki - Marzenin,
- nr 2321E - Borszewice - Bałucz - Anielin,
- nr 4912E - Dziadkowice - Wrzeszczewice - Kiki - Dobroń - Karczmy,
- nr 3706E - Łask - Kwiatkowice,
- nr 3301E - Janowice - Poleszyn - Wronowice - Łask.

Uzupełnienie tych powiązań na obszarze gminy stanowi sieć dróg gminnych.

Obecna długość dróg krajowych w obrębie miasta i gminy Łask wynosi około 20 km, dróg wojewódzkich około 18,4 km, dróg powiatowych ok. 59,4 km, dróg gminnych miejskich ok. 47,4 km i dróg gminnych wiejskich 167,3 km.

Ważną rolę w powiązaniach zewnętrznych, szczególnie dalszego zasięgu, pełni linia kolejowa Łódź - Sieradz - Ostrów Wielkopolski - Wrocław. Jest to linia pierwszorzędnego znaczenia i na terenie gminy posiada trzy przystanki pasażerskie w: Kolumnie, Łasku, i Borszewicach.

Powiązania zewnętrzne komunikacją zbiorczą autobusową zapewnia komunikacja autobusowa PKS uzupełniona przewoźnikami prywatnymi.

Obszar gminy charakteryzuje się bogatym układem drogowym.

Na 100 km² powierzchni przypada około 100 km dróg klasyfikowanych (bez dróg śródpolnych rolniczych).

Parametry dróg są bardzo zróżnicowane, od dobrych dla dróg krajowych (częściowo w remoncie), zadowalających wojewódzkich do średnich, jeśli chodzi o drogi powiatowe i gminne. Drogi gminne w większości posiadają nawierzchnie gruntowe utwardzone szlaką i nieutwardzone. Szerokości jezdni generalnie kształtują się w granicach 4,0-5,0, a szerokości pasa drogowego wynosi średnio ~ 10 m przy zróżnicowaniu szerokości od 5,0 do 20,0 m.

Sieć dróg gminnych rolniczych w większości posiada nawierzchnię gruntową naturalną bez wykształconej jezdni, zapewnia ona jednak, z racji znacznej gęstości dobrą dostępność do siedliski pól.

Obsługę pasażerską obszaru gminy zapewnia komunikacja autobusowa PKS i kilka wybiegowych linii komunikacji miejskiej z Łasku.

Analiza stanu układu ulicznego miasta

Sieć uliczną miasta stanowią ulice w ciągach dróg: krajowych, wojewódzkich, powiatowych oraz gminnych. Te ostatnie pełnią w układzie komunikacyjnym miasta zróżnicowane funkcje i role, od funkcji ulic zbiorczych, poprzez ulice lokalne, dojazdowe do wewnętrznych i osiedlowych dojazdów włącznie. Duży procent układu ulicznego przypada na drogi krajowe, wojewódzkie i powiatowe - drogi(ulice) te w większości prowadzą ruch niezwiązany z miastem (tranzytowy) ~ 90% ruchu. Jest to ruch z dużym udziałem ruchu ciężkiego.

W Łasku na ulice podstawowego układu składają się:

- ciąg ulic Żeromskiego - Objazdowa - Warszawska - Armii Ludowej jako ulica główna ruchu przyspieszonego (droga krajowa nr 14),
- ciąg ulic Al. Niepodległości - 9 Maja - jako ulica główna ruchu przyspieszonego (droga krajowa nr 12),
- ciąg ulic Widawska - Górna - jako ulica główna (droga wojewódzka nr 481),
- ulica G. Narutowicza - jako ulica główna (droga wojewódzka 483),
- ciąg ulic Jana Pawła II - odc. 1 Maja jako ulica zbiorcza - powiatowa,
- ulica Lutomińska jako ulica zbiorcza - powiatowa,
- ciąg ulicy Konopnickiej - jako ulica zbiorcza - powiatowa,
- ciąg ulic Sportowa - Wileńska - Spacerowa jako ulica zbiorcza - powiatowa,
- ulica S. Batorego jako ulica zbiorcza - powiatowa.

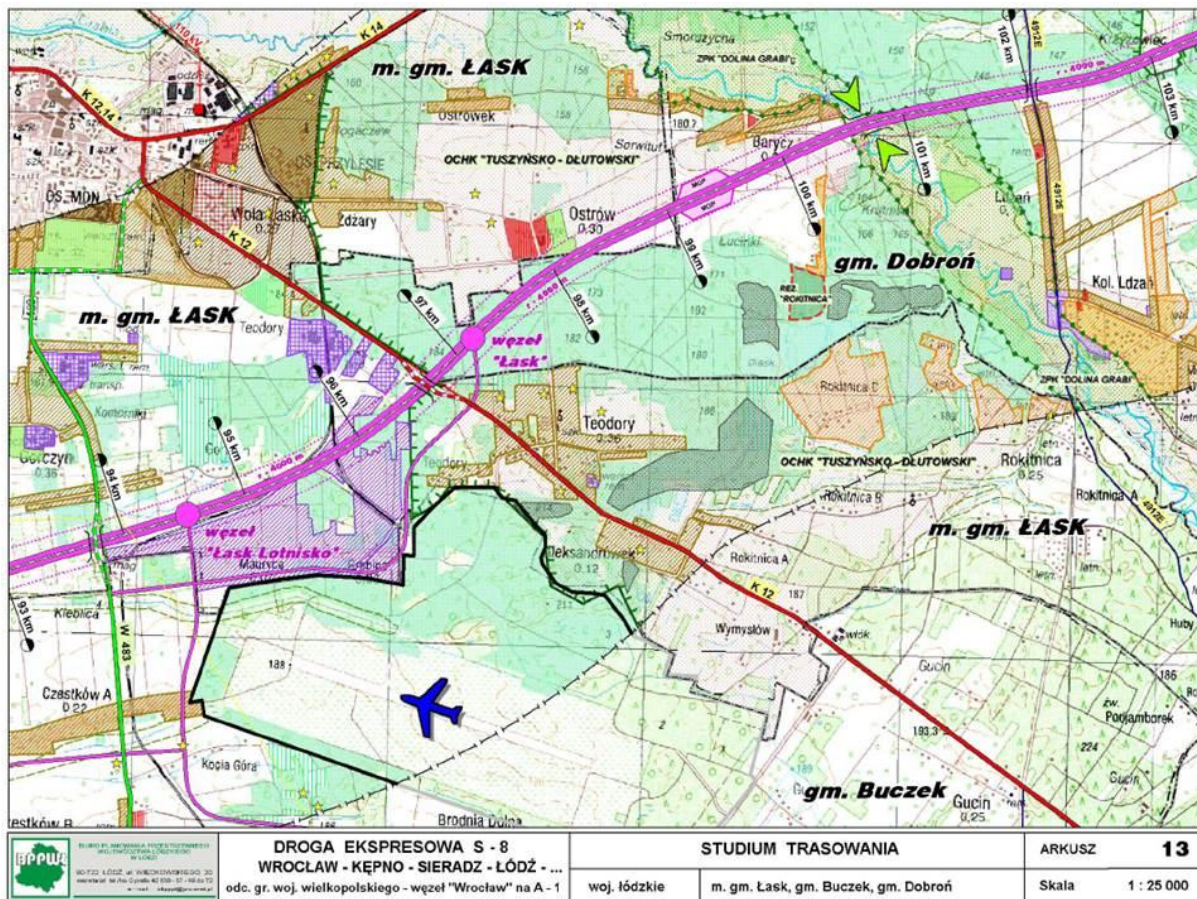
Komunikacja miejska

W ostatnich latach obserwuje się spadek przewozów komunikacją publiczną, co jest wynikiem rozwoju komunikacji indywidualnej - wzrostu motoryzacji.

W powiązaniach zewnętrznych miasto posiada komunikację autobusową PKS. Linie autobusowe PKS obsługują tereny najbliższych gmin. Są to gminy: Widawa, Szadek, Sędziejowice, Wodzierady, Dobroń, Buczek, Sieradz, Zduńska Wola. Ponadto przewozy komunikacją publiczną świadczy Zakład Komunikacji Miejskiej w Łasku, który obsługuje poza terenem gminy Łask również połączenia do gminy Sędziejowice, Dobroń, Pabianice, Buczek i Żelów.

Z dworca w Łasku odjeżdżają także autobusy do miast dalej położonych: Warszawa, Łódź, Lublin, Częstochowa, Poznań, Kalisz, Kudowa Zdrój, Opole, Świeradów Zdrój, Wrocław.

Ważną rolę w powiązaniach zewnętrznych, szczególnie dalszego zasięgu pełni linia kolejowa relacji Łódź-Sieradz - Ostrów Wielkopolski - Wrocław. Linia jest dwutorowa, zelektryfikowana. Zapewnia połączenia z sąsiednimi miastami, jednak ze względu na spadek wielkości przewozów pasażerskich zmniejszyła się częstotliwość i ilość pociągów.

Rys. 27. Przebieg drogi ekspresowej S-8 na terenie gminy Łask

Źródło: Krajowa Dyrekcja Dróg i Autostrad.

Transport kolejowy

Przez obszar gminy przebiega linia kolejowa pierwszorzędowego znaczenia Łódź - Sieradz - Ostrów Wielkopolski - Wrocław. Na terenie gminy znajdują się trzy przystanki kolejowe w Łasku, Kolumnie i Borszewicach.

Od 15 czerwca 2014 r. rozpoczęła swoje działania na trasie Sieradz - Łódź Kaliska Łódzka Kolej Aglomeracyjna.

8. NARZĘDZIA I INSTRUMENTY REALIZACJI PROGRAMU

8.1. Struktura zarządzania środowiskiem

„Program ochrony środowiska.....” pełni rolę instrumentu koordynacji działań na rzecz ochrony środowiska oraz intensyfikacji współpracy różnych instytucji/organizacji, opartej o dobrowolne porozumienia na rzecz efektywnego wdrażania niniejszego Programu.

Tradycyjny podział instrumentów zarządzania środowiskiem wyróżnia instrumenty o charakterze:

- prawnym,
- finansowym,
- społecznym,
- strukturalnym.

Ponadto wśród instrumentów zarządzania ochroną środowiska można wyróżnić również instrumenty o charakterze ponadregionalnym (np. Polityka Ekologiczna Państwa, Wojewódzki Program Ochrony Środowiska).

Instrumenty prawne, to instrumenty wynikające z obowiązującego prawodawstwa w zakresie wydawanych decyzji dotyczących korzystania ze środowiska. Są to:

- pozwolenia/decyzje: zintegrowane, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, wytwarzanie odpadów, wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi,
- decyzje na prowadzenie działalności w zakresie gospodarki odpadami,
- pozwolenia wodno-prawne na szczególne korzystanie z wód, wykonywanie urządzeń wodnych, wykonywanie innych czynności i robót, budowli, które mają znaczenie w gospodarowaniu wodami lub w korzystaniu z wód,
- zezwolenia - koncesje wydane na podstawie Prawa geologicznego i górniczego,
- uzgadnianie w zakresie przestrzegania standardów ekologicznych decyzji o warunkach zabudowy oraz o pozwoleniu na budowę, rozbiórkę obiektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na zmianę sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko,
- cofnięcie lub ograniczenie zezwolenia lub pozwolenia na korzystanie ze środowiska,
- decyzje naprawcze dotyczące zakresu i sposobu usunięcia przez podmiot korzystający ze środowiska przyczyn negatywnego oddziaływania na środowisko i przywrócenia środowiska do stanu właściwego oraz zobowiązujące do usunięcia uchybień,
- decyzje zezwalające na usuwanie drzew i krzewów,
- programy dostosowawcze dotyczące przywracania standardów jakości środowiska do stanu właściwego,
- decyzje wstrzymujące oddanie do użytku instalacji lub obiektu, a także wstrzymujące użytkowanie instalacji lub obiektu,
- decyzje o zakazie produkcji, importu, wprowadzania do obrotu.

Instrumentami prawnymi są również:

- kontrole przestrzegania prawa ochrony środowiska i zobowiązań wynikających z decyzji,
- oceny oddziaływania na środowisko,
- raporty oddziaływania przedsięwzięcia inwestycyjnego na środowisko,
- miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego,
- przeglądy ekologiczne,
- monitoring środowiska,
- uchwały prawa miejscowego, w szczególności dotyczące ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Do instrumentów finansowych należą:

- opłaty za korzystanie ze środowiska - za wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza, za wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, za pobór wód, za składowanie odpadów, usuwanie drzew i krzewów,
- administracyjne kary pieniężne w zakresie przekroczeń określonych limitów w pozwoleniach, naruszenie decyzji zatwierdzających eksploatację składowiska odpadów lub decyzji określających miejsce i sposób magazynowania odpadów,
- odpowiedzialność cywilna w zakresie szkód spowodowanych oddziaływaniem na środowisko,
- kredyty, pożyczki i dotacje z funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz innych funduszy oraz fundusze strukturalne i Fundusz Spójności,
- pomoc publiczna w postaci preferencyjnych pożyczek, kredytów, dotacji, odroczeń rozłożenia na raty, itp.,
- opłaty produktowe i depozytowe,
- budżety samorządów i Państwa,
- środki własne przedsiębiorców i mieszkańców.

Do instrumenty społecznych, podstawowych obowiązków organów w zakresie zapewnienia udziału społecznego należą:

- ogólnie dostępna informacja o planowanych przedsięwzięciach i możliwości udziału społeczeństwa w ich ocenie,
- przeprowadzenie konsultacji społecznych odpowiednio wcześnie, w toku procedury decyzyjnej, gdy wszystkie warianty są jeszcze możliwe, a udział społeczeństwa może być skuteczny,
- należyte uwzględnienie konsultacji społecznych przy wydawaniu decyzji administracyjnych,
- edukacja ekologiczna,
- upowszechnianie informacji o środowisku.

8.2. Narzędzia i instrumenty reglamentujące możliwości korzystania ze środowiska

Wśród instrumentów zarządzania ochroną środowiska można wyróżnić instrumenty o charakterze:

- **prawnym** - wszystkie uwarunkowania prawne i ustalenia wynikające z przepisów szeroko pojętej ochrony środowiska, pozwolenia i decyzje administracyjne,
- **finansowym** - zarządzanie projektami i inwestycjami związane jest z dostępnością i zaangażowaniem środków finansowych,
- **instrumenty prawno - administracyjne** - (np. Polityka Ekologiczna Państwa, wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska),
- **społecznym** - uwarunkowania związane mieszkańcami i ich akceptacją czy sprzeciwami dotyczącymi poszczególnych inwestycji w zakresie ochrony środowiska,
- **instrumenty o charakterze strukturalnym** - (systemy zintegrowanego zarządzania środowiskiem, monitoring środowiska, system statystyki, społeczna partycypacja, działania edukacyjne, narzędzia polityki technicznej i naukowej, konwencje, umowy i porozumienia międzynarodowe).

Wszystkie przedsięwzięcia zdefiniowane w ramach Programu prowadzą do poprawy stanu istniejącego w zakresie ochrony środowiska - różnice dotyczą w zasadzie jednostek wdrażających, charakteru przedsięwzięcia i oczywiście jego kosztów. W myśl, zatem ogólnej polityki krajowej i Unii Europejskiej, podmioty odpowiedzialne za ich realizację mogą ubiegać się o wsparcie ze środków zewnętrznych na preferencyjnych zasadach.

Preferencyjne źródła finansowania przedsięwzięć środowiskowych wynikają z szeregu programów (np. finansowanych środkami UE) bądź związane są z polityką instytucji/funduszy celowych. Generalnie źródła te można podzielić na dwie grupy: środki krajowe i środki zagraniczne.

Krajowe Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Fundusze Ochrony Środowiska (wojewódzkie i narodowy) mają za zadanie wspieranie realizacji inwestycji ekologicznych, a także działań nieinwestycyjnych (edukacja ekologiczna, opracowania naukowo-badawcze i ekspertyzy dotyczące zagadnień związanych z ochroną środowiska).

Przedsięwzięcia finansowane przez Fundusze (Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu) muszą spełniać następujące kryteria:

- zgodności z polityką ekologiczną państwa,
- efektywności ekologicznej,
- efektywności ekonomicznej,
- uwarunkowań technicznych i jakościowych,
- zasięgu oddziaływania,
- wymogów formalnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej wspiera finansowo przedsięwzięcia podejmowane dla poprawy jakości środowiska w Polsce, traktując jako priorytetowe te zadania, których realizacja wynika z konieczności wypełnienia zobowiązań Polski wobec Unii Europejskiej.

Celem działalności Narodowego Funduszu oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi jest finansowe wspieranie inwestycji ekologicznych o znaczeniu i zasięgu ogólnopolskim i ponadregionalnym oraz zadań lokalnych, istotnych z punktu widzenia potrzeb środowiska. NFOŚiGW stosuje następujące formy dofinansowania:

- oprocentowane pożyczki,
- dotacje,
- przekazywanie środków jednostkom budżetowym,
- dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów bankowych i pożyczek,
- nagrody za działalność na rzecz ochrony środowiska i gospodarki wodnej, niezwiązaną z wykonywaniem obowiązków pracowników administracji rządowej i samorządowej,
- udostępnianie środków finansowych bankom z przeznaczeniem na udzielanie kredytów na wskazane przez Narodowy Fundusz programy i przedsięwzięcia,
- poręczanie spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka ma na celu wspieranie projektów o dużym znaczeniu dla gospodarki, jak również wspieranie szeroko rozumianej innowacyjności. Wspierane będą działania z zakresu innowacji: produktowej, procesowej (usługowej) oraz organizacyjnej. Wspierana i promowana będzie innowacyjność na poziomie, co najmniej krajowym i/lub międzynarodowym (określana jako innowacyjność średnia i wysoka). Program ujmuje również kontekst ochrony środowiska.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

W Polsce celem PROW 2014-2020 będzie poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

PROW będzie realizował 6 priorytetów Unii Europejskiej w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, określonych w projektowanych przepisach UE. Przyczyni się także do osiągnięcia celów przekrojowych w zakresie innowacyjności, środowiska oraz przeciwdziałania i przystosowywania się do zmian klimatu.

Planuje się w ramach poszczególnych priorytetów realizację następujących instrumentów wsparcia.

Priorytet 1. Wspieranie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich:

- transfer wiedzy i innowacji,
- doradztwo,
- współpraca;

Priorytet 2. Zwiększanie rentowności gospodarstw i konkurencyjności wszystkich rodzajów rolnictwa we wszystkich regionach oraz promowanie innowacyjnych technologii w gospodarstwach i zrównoważonego zarządzania lasami:

- modernizacja gospodarstw rolnych,
- restrukturyzacja małych gospodarstw,
- premia dla młodych rolników.

Priorytet 3. Wspieranie organizacji łańcucha dostaw żywności, w tym przetwarzania i wprowadzania do obrotu produktów rolnych, promowanie dobrostanu zwierząt i zarządzania ryzykiem w rolnictwie:

- systemy jakości produktów rolnych i środków spożywczych,
- przetwórstwo i marketing produktów rolnych,

- tworzenie grup i organizacji producentów,
- podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich - targowiska,
- przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzanie odpowiednich działań zapobiegawczych.

Priorytet 4. Odtwarzanie, ochrona i wzbogacanie ekosystemów powiązanych z rolnictwem i leśnictwem:

- działanie rolno-środowiskowo-klimatyczne,
- rolnictwo ekologiczne,
- płatności dla obszarów ONW*,
- scalanie gruntów.

* ONW - obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania.

Priorytet 5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym:

- zalesianie i tworzenie terenu zalesionego.

Priorytet 6. Wspieranie włączenia społecznego, ograniczania ubóstwa i rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich:

- premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej,
- podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich,
- odbudowa i poprawa dziedzictwa kulturowego wsi, infrastruktura małej skali,
- Program LEADER.

8.3. Działalność kontrolna gminy

Ustawa - Prawo Ochrony Środowiska określa narzędzia prawne wykorzystywane dla realizacji zadań w dziedzinie ochrony środowiska, jak również nakłada na organy administracji samorządowej obowiązki w tym zakresie, takie jak:

- Wójt, Burmistrz lub osoby przez niego upoważnione są uprawnieni do występowania w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach o wykroczenia przeciw przepisom o ochronie środowiska,
- Wójt, Burmistrz występuje do wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o podjęcie odpowiednich działań będących w jego kompetencji, jeżeli w wyniku kontroli organy te stwierdzą naruszenie przez kontrolowany podmiot przepisów o ochronie środowiska lub występuje uzasadnione podejrzenie, że takie naruszenie mogło nastąpić, przekazując dokumentację sprawy,
- Wójt, Burmistrz, w drodze decyzji może nakazać osobie fizycznej, której działalność negatywnie oddziałuje na środowisko, wykonanie w określonym czasie czynności zmierzających do ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko,
- Wójt, Burmistrz, okresowo przedkłada marszałkowi województwa informacje o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska.

8.4. Edukacja społeczności lokalnej

Adresatem końcowym Programu ochrony środowiska jest społeczeństwo gminy Łask. Warunkiem niezbędnym dla realizacji celów i zadań zawartych w Programie ochrony środowiska jest chęć włączenia się mieszkańców do ich realizacji. Z tego względu jednym z priorytetów Programu jest rozwój prowadzonej na terenie Gminy edukacji ekologicznej.

Wypełnienie zamierzeń dotyczących edukacji ekologicznej przez Gminę Łask będzie obejmować następujące przedsięwzięcia:

- kształtowanie prawidłowych wzorców zachowań oraz przekazywanie informacji o właściwych sposobach postępowania dla poszczególnych grup społeczeństwa,

- upowszechnienie i zapewnienie każdemu mieszkańcowi dostępu do informacji na temat możliwości ochrony środowiska i wynikających z tego korzyści zdrowotnych, ekologicznych i ekonomicznych,
- rozwój szkolnej edukacji w zakresie ochrony środowiska, dostępu do informacji o środowisku oraz kształtowanie zachowań zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju (akcje, szkolenia dla nauczycieli i szkół),
- włączenie tematyki ochrony środowiska do działań i projektów realizowanych przez różnego rodzaju grupy społeczne i podmioty gospodarcze,
- włączenie tematyki ochrony środowiska do artykułów prasowych i różnego rodzaju publikowanych biuletynów,
- promowanie etykiet znakujących aspekt środowiskowy produktów w celu ułatwienia konsumentom zachowań proekologicznych,
- integracja trwałych grup mieszkańców, współpracujących z samorządem lokalnym, podejmujących nowe wyzwania w zakresie edukacji ekologicznej,
- organy administracji państwowej i samorządowej są obowiązane udostępniać każdemu obywatelowi informacje o środowisku i jego ochronie znajdujące się w ich posiadaniu lub które są dla nich przeznaczone.

8.5. System zarządzania Programem ochrony środowiska dla gminy Łask

System Zarządzania Środowiskowego umożliwi systematyczną kontrolę i ocenę oddziaływania organizacji na środowisko oraz podejmowanie działań dla poprawy stanu środowiska.

Program Zarządzania Środowiskowego przydziela odpowiedzialnością realizację wyznaczonych celów i zadań środowiskowych konkretnym osobom lub odpowiedniemu szczeblowi organizacji, określa środki i terminy, w których cele i zadania środowiskowe są realizowane. Zarządzanie środowiskiem opiera się na podstawowych zasadach polityki ekologicznej.

Nadrzędnym, strategicznym celem polityki ekologicznej państwa jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego kraju (mieszkańców, zasobów przyrodniczych i infrastruktury społecznej) i tworzenie podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Realizacja tego celu osiągnana będzie poprzez niezbędne działania organizacyjne, inwestycyjne, tworzenie regulacji dotyczących zakresu korzystania ze środowiska i reglamentowania poziomu tego wykorzystania w najważniejszych obszarach ochrony środowiska. Stąd celami realizacyjnymi Polityki ekologicznej są:

- wzmacnianie systemu zarządzania ochroną środowiska,
- ochrona dziedzictwa przyrodniczego i racjonalne wykorzystanie zasobów przyrody,
- zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii,
- dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego dla ochrony zdrowia mieszkańców Polski,
- ochrona klimatu.

System zarządzania realizujący cele ekologiczne powinien opierać działania na następujących zasadach polityki ekologicznej:

- zasada prewencji (zapobiegania przyszłym problemom) i oszczędnego korzystania z zasobów naturalnych,
- zasada likwidacji aktualnych problemów i zasada „zanieczyszczający płaci”,
- zasada integracji polityki ekologicznej z politykami sektorowymi odpowiedzialność grup zadaniowych,
- zasada regionalizmu,
- zasada subsydiarności (pomocniczości),
- zasada skuteczności ekologicznej i efektywności ekonomicznej,
- zasada uspołecznienia polityki ochrony środowiska.

Zarządzanie środowiskiem nadal odbywa się poprzez zarządzanie nim na każdym szczeblu, lokalnym, regionalnym i krajowym.

Instytucje działające w ramach administracji odpowiedzialnych za wykonywanie i egzekwowanie prawa mają głównie na celu zapobieganie zanieczyszczeniu środowiska przez racjonalne planowanie przestrzenne, kontrolowanie gospodarczego korzystania ze środowiska, porządkowanie działalności związanej z gospodarczym korzystaniem ze środowiska.

Zarządzanie środowiskiem na poziomie gminy związane jest z potrzebą oddzielenia zarządzania Programem Ochrony Środowiska i wydzielenia go, jako odrębnego niezbędnego celu do realizacji.

Warunkiem prawidłowego wdrożenia programu jest stosowanie zasad:

- współdziałania,
- wzajemnej wymiany informacji,
- otwartości i przejrzystości w stosunku do współuczestniczących w realizacji program.

Dzięki partnerstwu i współdziałaniu jednostek zaangażowanych w Program zostaną pozyskane środki finansowe i osiągnięte zamierzone efekty.

Podstawową zasadą w realizacji zapisów Programu Ochrony Środowiska jest prawidłowe i właściwe wykonywanie zadań własnych przez poszczególne jednostki świadome własnej roli we wdrażaniu i odpowiedzialne za swoje uczestnictwo w Programie.

9. MONITORING POLITYKI ŚRODOWISKOWEJ

Monitoring polityki środowiskowej obejmował będzie głównie:

- 1) wdrażanie aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łask będzie podlegało na regularnej ocenie w zakresie określenia stopnia wykonania przedsięwzięć, określenia stopnia realizacji przyjętych celów, oceny rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem, analizy przyczyn tych rozbieżności;
- 2) Rada Miejska w Łasku będzie oceniała, co dwa lata stopień wdrożenia Programu, natomiast na bieżąco będzie kontrolowany postęp w zakresie wykonania przedsięwzięć zdefiniowanych w programie. Pod koniec 2015 roku nastąpi ocena realizacji przedsięwzięć przewidzianych do realizacji w latach 2013 - 2014. Wyniki oceny będą stanowiły wkład dla nowej listy przedsięwzięć, obejmujących okres 2015 - 2016. Ten cykl będzie się powtarzał, co każde dwa lata, co zapewni ciągły nadzór nad wykonaniem Programu;
- 3) w cyklach czteroletnich będzie oceniany stopień realizacji celów ekologicznych (określonych w tym dokumencie dla okresu do 2021 roku). Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji. Taka procedura pozwoli na spełnienie wymagań zapisanych w ustawie „Prawo ochrony środowiska”, a dotyczących okresu, na jaki jest przyjmowany program ochrony środowiska i systemu raportowania o stanie realizacji programu ochrony środowiska;
- 4) podstawą właściwego systemu oceny realizacji Programu jest dobry system sprawozdawczości, oparty na wskaźnikach stanu środowiska i zmiany presji na środowisko, a także na wskaźnikach świadomości społecznej;
- 5) dodatkowo przy ocenie skuteczności realizacji według Polityki ekologicznej państwa dla Programu ochrony środowiska będą stosowane wskaźniki stanu środowiska i presji na środowisko:
 - zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń odprowadzanych do wód lądowych, poprawę jakości wód płynących, stojących i wód podziemnych, a szczególnie głównych zbiorników wód podziemnych, poprawę jakości wody do picia oraz spełnienie przez wszystkie te rodzaje wód wymagań jakościowych obowiązujących w Unii Europejskiej,
 - poprawę jakości powietrza poprzez zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza (zwłaszcza zanieczyszczeń szczególnie szkodliwych dla zdrowia i zanieczyszczeń wywierających najbardziej niekorzystny wpływ na ekosystemy, a więc przede wszystkim metali ciężkich, trwałych zanieczyszczeń organicznych, substancji zakwaszających, pyłów i lotnych związków organicznych),

- zmniejszenie uciążliwości hałasu, przede wszystkim poziomu hałasu na granicy własności wokół obiektów przemysłowych, hałasu ulicznego oraz hałasu wzdłuż tras komunikacyjnych,
- zmniejszenie ilości wytwarzanych i składowanych odpadów, rozszerzenie zakresu ich gospodarczego wykorzystania oraz ograniczenie zagrożeń dla środowiska ze strony odpadów niebezpiecznych,
- ograniczenie degradacji gleb, zmniejszenie powierzchni obszarów zdegradowanych na terenach po-przemysłowych, zwiększenie skali przywracania obszarów bezpośrednio lub pośrednio zdegradowanych przez działalność gospodarczą do stanu równowagi ekologicznej i powstrzymanie procesów degradacji zabytków kultury,
- wzrost lesistości, rozszerzenie renaturalizacji obszarów leśnych oraz wzrost zapasu i przyrostu masy drzewnej, a także wzrost poziomu różnorodności biologicznej ekosystemów leśnych i poprawa stanu zdrowotności lasów pod wpływem zanieczyszczeń powietrza, wody lub gleby,
- zahamowanie zaniku gatunków roślin i zwierząt oraz zaniku ich naturalnych siedlisk,
- zmniejszenie negatywnej ingerencji w krajobrazie oraz kształtowanie estetycznego krajobrazu zharmonizowanego z otaczającą przyrodą;

6) najważniejsze działania w ramach wdrażania Aktualizacji Programu ochrony Środowiska to:

- koordynacja,
- weryfikacja celów ekologicznych,
- współpraca z różnymi jednostkami;

7) niezbędna jest również edukacja i komunikacja ze społeczeństwem (w tym system informacji o środowisku), systemy zarządzania środowiskiem, monitoring stanu środowiska. Dla każdego zagadnienia wskazano, w poszczególnych rozdziałach niniejszego opracowania, instytucje uczestniczące w realizacji wyszczególnionych działań.

Wyniki monitoringu pozwalają na dokonanie oceny wpływu działalności człowieka na poszczególne komponenty środowiska

Monitoring spełnia ponadto następujące cele:

- 1) demonstruje i ocenia wdrażanie Programu ochrony środowiska w Gminie;
- 2) umożliwia ocenę dynamiki i kierunków zmian poszczególnych parametrów;
- 3) określa problemy w osiągnięciu celów założonych w Programie;
- 4) wykazuje wykorzystanie funduszy przeznaczonych na wdrażanie Programu;
- 5) reguluje działalność podmiotów gospodarczych, tj. ułatwia funkcjonowanie systemu wydawania pozwoleń, decyzji i egzekucji.

Tabela 21. Proponowane wskaźniki efektywności Programu

Wskaźnik	Jednostka	Wartość na dzień 31.12.2012 r. ¹⁾
Ogólne		
Ludność	osoba	28 356 ²⁾
Ludność na km ²	osoba/km ²	195
Zużycie energii elektrycznej na niskim napięciu	MW*h	13946
Odbiorcy energii elektrycznej na niskim napięciu	szt.	7810
Zużycie gazu	tys. m ³	302,6
Zużycie gazu na 1 mieszkańca	m ³	10,6
Jakość wód i stosunki wodne		
Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej	km	213,6
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej rozdzielczej	km	74,3
Połączenia sieci wodociągowej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	4905

Połączenia sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	2571
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	24 925
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	16702
Zużycie wody na 1 mieszkańca	m ³	27,4
Liczba komunalnych oczyszczalni ścieków	szt.	2
Ścieki odprowadzone do oczyszczalni systemem kanalizacyjnym	tys. m ³ /rok	699
Ochrona przyrody		
Powierzchnia lasów i gruntów leśnych	ha	2 650,2
Grunty nieleśne przeznaczone do zalesienia	ha	2,7
Zalesienia	ha	2,9
obszary chronionego krajobrazu	ha	1 549,0
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe	ha	1 968,0
Udział powierzchni prawnie chronionej	%	24
Pomniki przyrody	szt.	24
Nakłady inwestycyjne		
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska	Tys. PLN	3312,91
Nakłady inwestycyjne na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska na 1 mieszkańca	PLN	116,83
Nakłady inwestycyjne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego	tys. PLN	97,7
Nakłady inwestycyjne na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego na 1 mieszkańca	PLN	3,45
Nakłady inwestycyjne na rolnictwo i łowiectwo	tys. PLN	5,12
Nakłady inwestycyjne na rolnictwo i łowiectwo na 1 mieszkańca	PLN	0,18

¹⁾ wg danych GUS.

²⁾ wg danych GUS stan na 31.12.2012 r.

Porównanie informacji określonych na podstawie pomiarów i ocen do stanu bazowego będzie efektem realizacji założonych celów i działań o programie. Istotne znaczenie mają też mierniki świadomości społecznej (m.in. edukacja ekologiczna w zakresie ochrony środowiska na terenie Gminy).

10. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ WRAZ Z ASPEKTAMI FINANSOWYMI REALIZACJI PROGRAMU

Realizacja zamierzeń z zakresu ochrony środowiska wymaga zapewnienia źródeł finansowania inwestycji i eksploatacji systemu.

Warunkiem wdrożenia zapisów Programu... jest pozyskanie środków finansowych na realizację poszczególnych zadań. Część środków pochodzić będzie z budżetu gminy i powiatu, głównie powiatowego i gminnego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej. Środki finansowe na realizację programu będą pochodziły także z pozostałych funduszy ekologicznych i innych funduszy celowych. Niektóre inwestycje będą pokrywane ze środków własnych różnych podmiotów gospodarczych i inwestorów prywatnych. Pożądanym kierunkiem jest zwiększenie dofinansowania na działania związane z ochroną środowiska z funduszy Unii Europejskiej.

Część działań finansowana będzie przez powiat i gminę poprzez zaciągnięcie kredytów komercyjnych i w międzynarodowych instytucjach finansujących. Dobrym rozwiązaniem jest też zawiązywanie spółek partnerskich publiczno-prywatnych z zainteresowanymi inwestorami, co nie pozbawia władz samorządowych wpływu na decyzje związane z daną inwestycją.

Ograniczone możliwości finansowe samorządu powiatowego i gminnego uniemożliwiają samodzielną realizację działań i inwestycji z zakresu ochrony środowiska. Konieczne jest wsparcie instytucji finansowych, które podejmą się finansowania projektów poprzez m.in. zobowiązania kapitałowe (kredyty, pożyczki, obligacje, leasing), udziały kapitałowe (akcje, udziały w spółkach) i dotacje.

Niezbędne nakłady finansowe przewidziane do poniesienia na realizację celów sformułowanych w odniesieniu do poszczególnych segmentów środowiska przedstawiono poniżej.

Tabela 22. Harmonogram zadaniowy w zakresie realizacji Programu

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Potencjalne źródła finansowania
Ochrona jakości wód powierzchniowych i podziemnych oraz zasobów wodnych					
Zadania inwestycyjne					
1	Budowa kanalizacji sanitarnej we wsi Okup	Burmistrz MPWiK	2018-2021	2 400 000	Budżet gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW
2	Budowa miejskiej oczyszczalni ścieków III etap rozbudowy	Burmistrz MPWiK	2014-2019	2 000 000	Budżet gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze strukturalne
3	Zamiana oczyszczalni na przepompownię w Kolumnie	Burmistrz MPWiK	2014-2018	500 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
4	Budowa kanalizacji sanitarnej w Łasku Kolumnie (strona południowa)	Burmistrz MPWiK	2014-2018	3 000 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
5	Budowa kanalizacji sanitarnej we Wronowicach	Burmistrz MPWiK	2014-2021	2 000 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
6	Wyłączenie z eksploatacji oczyszczalni ścieków w Kopyści	Burmistrz MPWiK	2014-2018	500 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
7	Rozbudowa kanalizacji deszczowej w Łasku	Burmistrz MPWiK	2014-2021	2 900 000	Budżet gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze strukturalne
8	Przebudowa sieci wodociągowej w ul. Batorego od stacji wodociągowej (magistrala wodociągowa)	Burmistrz MPWiK	2009-2014	3 100 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
9	Budowa wodociągu Wola Łaska - Osiedle Teodory	Burmistrz MPWiK	2014-2016	150 000	Budżet gminy
10	Budowa wodociągu w miejscowości Karszew	Burmistrz MPWiK	2015-2021	1 700 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
11	Budowa zbiornika wodnego na rzece Pisi	Burmistrz	2015-2020	1 750 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
Powietrze atmosferyczne					
Zadania inwestycyjne					
12	Modernizacja kotłowni oraz rozbudowa sieci ciepłowniczej	PEC	2014-2021	1 600 000	fundusze strukturalne środki własne, budżet gminy
13	Modernizacja taboru Komunikacji Miejskiej w Łasku	Burmistrz ZKM w Łasku	2015-2021	3 000 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne
14	Termomodernizacja i zmiana źródła ciepła i energii w obiektach użyteczności publicznej i komunalnych	Burmistrz, PEC	2014-2021	6 000 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
15	Zamontowanie systemu podgrzewania wody na Miejskiej Pływalni za pomocą baterii słonecznych	Burmistrz, PEC	2014-2018	1 000 000	Budżet gminy, fundusze strukturalne, NFOŚiGW, WFOŚiGW, środki własne
Zadania pozainwestycyjne					
16	Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony powietrza	Burmistrz	2014-2021	30 000	budżet gminy, WFOŚiGW
17	Opracowanie Programu Ograniczenia Niskiej Emisji	Burmistrz	2015-2018	30 000	budżet gminy, WFOŚiGW
Hałas					
Zadania inwestycyjne					
18	Przebudowa drogi dojazdowej, wewnętrznej (ul. Osiedlowa) w miejscowości Wiewiórczyn	Burmistrz	2013-2014	230 000	budżet gminy
19	Budowa drogi w Orchowicach (etapowanie)	Burmistrz	2010-2018	2 800 000	budżet gminy, budżet państwa
20	Budowa drogi w Kolonii Bilew	Burmistrz	2014-2016	1 500 000	budżet gminy, budżet państwa
21	Budowa drogi gminnej Mauryca - Teodory	Burmistrz	2014-2021	2 500 000	budżet gminy, fundusze strukturalne
22	Przebudowa drogi Bałucz - Borszewice	Burmistrz	2014	350 000	budżet gminy

Lp.	Opis przedsięwzięcia	Jednostki realizujące	Okres realizacji	Szacunkowe koszty w PLN	Potencjalne źródła finansowania
23	Przebudowa drogi w Anielinie	Burmistrz	2014- 2018	160 000	budżet gminy
24	Przebudowa ul. Akacyjowa w Okupie Małym	Burmistrz	2009- 2018	1 000 000	budżet gminy
25	Przebudowa drogi 103212E w Rokitnicy	Burmistrz	2011- 2018	400 000	budżet gminy
26	Przebudowa drogi Wrzeszczewice - Wola Stryjewska (etapowanie)	Burmistrz	2009- 2018	2 500 000	budżet gminy
27	Przebudowa drogi w Kolonii Bałucz	Burmistrz	2014- 2020	1 500 000	budżet gminy
28	Przebudowa drogi we wsi Podłaszczce	Burmistrz	2014-2015	300 000	budżet gminy
29	Budowa ul. Łącznej i Pięknej w Kolumnie	Burmistrz	2010-2014	600 000	budżet gminy
30	Budowa ulic wraz z odwodnieniem we wsi Ostrów Osiedle	Burmistrz	2008-2017	1 300 000	budżet gminy
31	Przebudowa drogi gminy Łask - Wola Łask	Burmistrz	2010-2017	1 000 000	budżet gminy
32	Przebudowa ulic osiedlowych w obrębie ul. Polnej w Łasku	Burmistrz	2008-2016	400 000	budżet gminy
33	Przebudowa ul. Przemysłowej	Burmistrz	2013-2016	400 000	budżet gminy
Zadania pozainwestycyjne					
34	Monitoring źródeł uciążliwości akustycznej	WIOŚ Burmistrz	2014-2021	30 000	Budżet państwa,
35	Działania edukacyjne promujące transport zbiorowy i alternatywny (rowery)	Burmistrz	2014-2021	20 000	Budżet gminy, WFOŚiGW
Promieniowanie elektromagnetyczne					
Zadania pozainwestycyjne					
36	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego aspektów związanych z zagrożeniem promieniowaniem niejonizującym (m.in. lokalizacja nowych linii energetycznych, nowych nadajników stacji przekaźnikowych)	Burmistrz	2014-2021	-	-
37	Egzekwowanie pomiarów pól elektromagnetycznych, do których inwestorzy są zobowiązani na mocy ustawy POŚ po uruchomieniu urządzeń	WIOŚ PWIS	2014-2021	-	-
38	Edukacja społeczeństwa na temat oddziaływania pól elektromagnetycznych	Burmistrz	2014-2021	20 000	Budżet gminy, WFOŚiGW
Poważne awarie i zagrożenia naturalne					
Zadania pozainwestycyjne					
39	Działania edukacyjne dla ogółu ludności gminy w zakresie postępowania w przypadku wystąpienia poważnej awarii lub zagrożenia naturalnego	Burmistrz	2014-2021	8 000	Budżet gminy, WFOŚiGW
Ochrona przyrody i krajobrazu					
Zadania inwestycyjne					
40	Pielęgnacja i konserwacja terenów zieleni urządzonej oraz pomników przyrody	Burmistrz	2014-2021	3 500 000	Budżet gminy
41	Zagospodarowanie terenów zieleni urządzonej	Burmistrz	2014-2021	800 000	Budżet gminy, NFOŚiGW, WFOŚiGW, fundusze strukturalne
Zadania pozainwestycyjne					
42	Edukacja ekologiczna m.in. na temat form ochrony przyrody, dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego	Burmistrz	2014-2021	200 000	Budżet gminy, WFOŚiGW

11. STRESZCZENIE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Przedmiotem niniejszego opracowania jest aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla gminy Łask, opracowanego w 2009 roku. Zakresem opracowania objęto:

- cele ekologiczne,
- priorytety ekologiczne,
- poziomy celów długoterminowych,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów, w tym mechanizmy prawno-ekonomiczne i środki finansowe.

Szczegółowy zakres, sposób oraz forma sporządzania Gminnego Programu Ochrony Środowiska (POŚ) została przyjęta tak by była zgodna z przyjętymi 21 grudnia 2002 roku przez Ministerstwo Środowiska „Wytycznymi do sporządzania programów ochrony środowiska na szczeblu regionalnym i lokalnym”. Wytyczne „...mają charakter ramowy i mogą być wykorzystane, jako materiał pomocniczy przy sporządzaniu programów ochrony środowiska”. Dokument ten podkreśla, że struktura wojewódzkich powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska powinna nawiązywać do struktury „Polityki ekologicznej państwa”.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Łask na lata 2014-2021 opracowana została z uwzględnieniem układu strukturalnego „Wytycznych...” i zawiera wszystkie wyszczególnione w Polityce ekologicznej elementy. Są to głównie:

- racjonalne użytkowanie zasobów naturalnych,
- poprawa jakości środowiska,
- narzędzia i instrumenty realizacji programu,
- harmonogram realizacji i nakłady na realizację programu,
- kontrola realizacji programu.

Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla Gminy zawiera takie elementy, jak:

1) Ochrona dziedzictwa przyrodniczego:

- Ochrona przyrody i krajobrazu,
- Ochrona i zrównoważony rozwój lasów,
- Ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona zasobów kopalin;

2) Zrównoważone wykorzystanie materiałów, wody i energii:

- Materiałochłonność, wodochłonność, energochłonność i odpadowość produkcji,
- Wykorzystanie energii ze źródeł odnawialnych,
- Kształtowanie zasobów wodnych oraz ochrona przed powodzią i skutkami suszy;

3) Środowisko i zdrowie. dalsza poprawa, jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:

- Jakość wód,
- Zanieczyszczenie powietrza,
- Gospodarka odpadami,
- Poważne awarie,
- Oddziaływanie hałasu,
- Oddziaływanie pól elektromagnetycznych.

Struktura Aktualizacji Programu obejmuje:

1. Omówienie kierunków ochrony środowiska w gminie w odniesieniu do racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych w tym racjonalnego użytkowania lasów i zasobów przyrodniczych, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, ochrony gleb, ochrony powietrza, ochrony przed hałasem, ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych z podaniem ich stanu aktualnego.

2. Ocenę stanu wyjściowego i stanu docelowego umożliwiając tym samym identyfikację potrzeb w tym zakresie. Stan docelowy zostanie osiągnięty po zrealizowaniu zaproponowanych zadań stanowiących zadania Gminy Łask, a także instytucji i podmiotów działających na analizowanym terenie.

3. Dowodów osiągnięcia stanu docelowego dostarczać będzie ocena efektów działalności środowiskowej, dokonywana okresowo (według ustawy, co 2 lata) w formie Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska.

Całość działań proekologicznych zamykają wnioski, w których wyspecyfikowane zostały najważniejsze informacje i uwagi odnośnie zadań i potrzeb gminy Łask.

Dla każdego kierunku działań utworzony został harmonogram realizacji zadań. Zawiera on wykaz zadań własnych - gminnych i finansowanych w większości ze środków własnych i koordynowanych, czyli takie, które realizowane są na terenie Gminy nie koniecznie ze środków będących we władaniu gminy. Zadania te będą realizowane często bez zaangażowania środków finansowych gminy przez przedsiębiorstwa działające na obszarze gminy czy mieszkańców.

Harmonogram określa terminy i jednostki odpowiedzialne za realizację zadań, planowane efekty ekologiczne oraz planowane szacunkowe koszty przedsięwzięć a także jednostkami pełniącymi funkcję partnerujących w realizacji tych zadań. Harmonogramy są zebrane w jedną całość, jako zbiorcze zestawienie w końcowej części rozdziału dla każdego komponentu środowiska osobno. Pomagają one w realizacji całości zamierzeń inwestycyjnych.

Aktualizacja programu to przede wszystkim przedstawienie zadań, które zostaną zrealizowane w najbliższych 8 latach w celu zapewnienia bezpieczeństwa ekologicznego gminy i tworzenia podstaw do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego. Analiza ta pokazuje jak duże powinno być zaangażowanie środków finansowych pochodzących z zewnątrz na realizację zaplanowanych działań. Zostały przedstawione potencjalne i możliwe do pozyskania źródła bezzwrotnego, a także preferencyjnego i komercyjnego dofinansowania.

Ocena stanu środowiska Gminy wskazują następujące problemy występujące w poszczególnych sektorach środowiska:

Powietrze atmosferyczne:

- pogorszenie jakości powietrza ze względu na benzo(alfa)piren i pył zawieszony przy szlakach komunikacyjnych,
- pogorszenie jakości powietrza na obszarze Gminy pod względem zawartości ozonu w warstwie przyziemnej (troposferycznej),
- niski udział energii odnawialnej w ogólnym bilansie energetycznym.

Wody powierzchniowe i podziemne:

- zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych pochodzące ze źródeł rolniczych i miejsc bytowania ludzi,
- brak kompleksowych planów gospodarowania wodami, w tym planu przeciwdziałania skutkom suszy.

Hałas:

- ciągły wzrost natężenia ruchu samochodowego i bardzo wolny rozwój infrastruktury drogowej w stosunku do przybywającej liczby samochodów,
- postępujący proces degradacji obszarów „cichych”,

Ochrona przyrody i krajobrazu:

- brak uaktualnienia zakazów dla części obszarów chronionych,

- zaśmiecanie lasów.

Gleby:

- trwale utrzymujące się zanieczyszczenie gleb wokół dużych zakładów przemysłowych,
- degradacja gleb w wyniku prowadzonej działalności wydobywczej.

Kształtowanie świadomości ekologicznej społeczeństwa, biorącego aktywny udział w procesie dbania o środowisko to cenne i długoterminowe zadanie, które niejednokrotnie trzeba prowadzić na bieżąco i nieustająco. Edukacja ekologiczna jest procesem, którego głównym celem jest ukształtowanie aktywnej i odpowiedzialnej postawy mieszkańców Gminy w sferze konsumpcji, a także ochrony powietrza, gospodarki wodnej oraz postępowania z odpadami.

Właściwie ukierunkowana edukacja ekologiczna mieszkańców przyczyni się do zwiększenia efektywności prowadzonych działań na rzecz ekologizacji, co zapewni ograniczenia niskiej emisji, zmniejszenie ładunku zrzutu ścieków surowych do rzek i potoków, a także pozyskanie większej surowców wtórnych, zmniejszenie ilości odpadów trafiających na składowisko.

Realizacja zadań zaproponowanych w niniejszej aktualizacji przyczyni się do zwiększenia atrakcyjności Gminy Łask, polepszenia warunków życia i zdrowia mieszkańców, a także poprawy jakości walorów środowiskowych i skuteczniejszej ochrony terenów prawnie chronionych i interesujących przyrodniczo i rekreacyjnie.

12. LITERATURA

1. Polityka Ekologiczna Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016.
2. Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007-2015.
3. Program Ochrony Środowiska Województwa Łódzkiego na lata 2008-2011 z perspektywą lat 2012-2015, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.
4. Regionalny Program Operacyjny Województwa Łódzkiego na lata 2007-2013, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.
5. Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego na lata 2007-2020, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.
6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego, Urząd Marszałkowski Województwa Łódzkiego.
7. Strategia Rozwoju Powiatu Łaskiego, Starostwo Powiatowe w Łasku.
8. Program ochrony Środowiska Powiatu Łaskiego, Starostwo Powiatowe w Łasku.
9. Zintegrowana Strategia Rozwoju gminy Łask na lata 2004-2013, Urząd Miejski w Łasku,
10. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Łask, Urząd Miejski w Łasku, Aktualna i nowa edycja.
11. Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Łask na lata 2009-2013 uchwalonym uchwałą nr XXXIII/352/09 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 13 maja 2009 r.
12. Plan operacyjny ochrony przed powodzią Miasta i Gminy Łask, Urząd Miejski w Łasku.
13. Raport o stanie środowiska w Województwie Łódzkim w 2012 roku, WIOŚ Łódź, 2013.
14. Wojewódzki Program Małej Retencji” WZMiUW w Łodzi.
15. Informacje dot. stanu środowiska uzyskane z Urzędu Miejskiego w Łasku.

Załącznik
do Aktualizacji Programu
Ochrony Środowiska na lata 2014-2017
z perspektywą na lata 2018-2021
dla Gminy Łask

PODSUMOWANIE PRZEBIEGU STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO „AKTUALIZACJI PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA NA LATA 2014-2017 Z PERSPEKTYWĄ NA LATA 2018-2021 DLA GMINY ŁASK”, ZAWIERAJĄCE UZASADNIENIE WYBORU PRZYJĘTEGO DOKUMENTU W ODNIESIENIU DO ROZPATRYWANYCH ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH, A TAKŻE INFORMACJĘ, W JAKI SPOSÓB ZOSTAŁY WZIĘTE POD UWAGĘ USTALENIA ZAWARTE W PROGNOZIE ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO, OPINIE WŁAŚCIWYCH ORGANÓW, ZGŁOSZONE UWAGI I WNIOSKI, WYNIKI POSTĘPOWANIA TRANSGRANICZNEGO.

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP
2. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
 - 2.1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko
 - 2.2. Sporządzenie Prognozy oddziaływania na środowisko
 - 2.3. Uzyskanie wymaganych opinii
 - 2.4. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu
3. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO
 - 3.1. Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko
 - 3.2. Zgłoszone uwagi i wnioski
 - 3.3. Wyniki postępowania dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko
 - 3.4. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu
 - 3.5. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

SPIS TABEL:

Tabela 1. Zestawienie uwag zgłaszanych i nadesłanych w trakcie konsultacji społecznych oraz opiniowania projektu „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask” oraz Prognozy oddziaływania na środowisko.

1. WSTĘP

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko oraz ustawa z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, ze zm.).

Zgodnie z art. 3 pkt 14 ww. ustawy, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko to postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji polityk, strategii, planów lub programów.

Ocena ta obejmuje:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- 3) uzyskanie wymaganych opinii;
- 4) zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu.

Zgodnie z art. 55 ust. 3 ww. ustawy do przyjętego dokumentu załącza się pisemne podsumowanie zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- 1) ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) opinie właściwych organów (Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi i Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi).

Zakres niniejszej prognozy został uzgodniony pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi nr WOOS-II.411.107.2014 z dn. 18.07.2014 r. oraz pismem Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi nr PWIS.NSOZNS.9022.1.260.2014 z dn. 15.07.2014;

- 3) zgłoszone uwagi i wnioski;
- 4) wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- 5) propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

Przedmiotem oceny oddziaływania na środowisko jest projekt dokumentu: „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask”.

Program obejmuje działania Gminy Łask na najbliższe lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021. Dokument został sporządzony w 2014 roku jako realizacja obowiązku wynikającego z zapisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1232 ze zm.).

Prognoza oddziaływania na środowisko (w skrócie Prognoza) skutków realizacji projektu „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018- 2021 dla Gminy Łask”, została opracowana zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

2. RAMOWY PRZEBIEG STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Postępowanie w sprawie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przebiegało w czterech etapach:

- 1) uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- 2) sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko;
- 3) uzyskanie wymaganych opinii;
- 4) zapewnienie udziału społeczeństwa w postępowaniu.

2.1. Uzgodnienie stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie

Burmistrz Łasku wystąpił do Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz do Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi o uzgodnienie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w Prognozie oddziaływania na środowisko. Obie Instytucje uzgodniły sporządzenie prognozy w pełnym zakresie przewidzianym ustawą. Zakres niniejszej prognozy został uzgodniony pismem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi nr WOOŚ-II.411.107.2014 z dn. 18.07.2014 r. oraz pismem Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi nr PWIS.NSOZNS.9022.1.260.2014 z dn. 15.07.2014;

2.2. Sporządzenie prognozy oddziaływania na środowisko

W sierpniu 2014 r. przystąpiono do opracowania wymaganej prognozy oddziaływania na środowisko „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask”.

2.3. Uzyskanie wymaganych opinii

Zgodnie z art. 54. ust. 1 ww. ustawy Burmistrz Łask pismem z dnia 18 listopada 2014 r., znak: OŚR.621.1.2014 przekazał projekt „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018- 2021 dla Gminy Łask” wraz z prognozą oddziaływania na środowisko, do zaopiniowania przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi oraz Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi. Zgodnie z ustawą ww. organy wydają opinię w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku o wydanie opinii.

Projekt został zaopiniowany pozytywnie (bez uwag) przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Łodzi pismem z dnia 9.12.2014 r., znak: WOOŚ-II.410.221.2014.AJ oraz przez Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Łodzi pismem z dnia 16 grudnia 2014 r., znak: PWIS.NSOZNS.9022.1.260.2014.AM.

2.4. Zapewnienie udziału społeczeństwa w opiniowaniu

Zgodnie z art. 54 ust. 2 Burmistrz Łasku zapewnił możliwość udziału społeczeństwa w strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko powiadamiając społeczeństwo poprzez zamieszczenie stosownego obwieszczenia z dnia 18.11.2014 r., znak: OŚR.621.1.2014 na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łasku (www.lask.pl), w Biuletynie Informacji Publicznej, na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu oraz w Panoramic Laskiej listopad 2014 nr 11/153.

W informacji o skierowaniu ww. dokumentów do konsultacji społecznych wskazano na możliwość składania uwag i wniosków w formie pisemnej, za pośrednictwem poczty elektronicznej lub ustnie w siedzibie Urzędu, przez okres 21 dni od daty podania obwieszczenia do publicznej wiadomości, tj. od 25.11.2014 r. do 15.12.2014 r.

Podczas konsultacji społecznych była możliwość zapoznania się z projektami dokumentów w wersji elektronicznej zamieszczonymi na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Łasku (www.lask.pl) oraz w Biuletynie Informacji Publicznej, natomiast wersje papierowe udostępniono w siedzibie Urzędu w godzinach pracy.

3. PODSUMOWANIE I WNIOSKI Z PRZEBIEGU POSTĘPOWANIA W SPRAWIE STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

3.1. Ustalenia zawarte w Prognozie oddziaływania na środowisko

W Prognozie przedstawiono informacje o zawartości dokumentu pn. „Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask” oraz przedstawiono uwarunkowania ochrony środowiska wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla.

Stwierdzono zgodność dokumentu z celami i kierunkami innych strategii, planów rozwoju oraz innych programów, w tym programów dotyczących walorów przyrodniczych i ochrony środowiska w Gminie Łask i w jej najbliższym otoczeniu.

W wyniku analizy i oceny istniejącego stanu środowiska zidentyfikowano istniejące problemy środowiskowe, istotne z punktu widzenia opracowywanej aktualizacji.

Wskazano, że odstępianie od wdrażania zapisów przedmiotowych dokumentów oznaczać będzie niezrealizowanie strategicznych celów ochrony środowiska.

Brak realizacji „Aktualizacji Programu...” przyczyniać się będzie do utrwalania oraz występowania negatywnych tendencji w środowisku.

W ramach prognozy dokonano analizy i oceny znaczących oddziaływań na środowisko. Oceną objęto przede wszystkim takie elementy środowiska, jak: ludzie, zwierzęta, rośliny, różnorodność biologiczna, woda, powietrze, powierzchnia ziemi, krajobraz, klimat, zasoby naturalne i zabytki. Zidentyfikowano oddziaływania na środowisko poszczególnych zadań w odniesieniu do ww. aspektów. Przedstawiono je w formie pozwalającej na łatwą identyfikację aspektów środowiskowych, a analiza oddziaływań wykazała, że realizacja działań wynikających z Programu będzie miała zdecydowanie pro - środowiskowe oddziaływanie.

Ponadto realizacja „Aktualizacji Programu...” nie przewiduje skutków czy oddziaływań środowiskowych wymagających przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej, w związku z czym nie przewidziano podjęcia takich działań.

3.2. Zgłoszone uwagi i wnioski

Uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa oraz w toku opiniowania przez uprawnione organy wraz ze sposobem ich uwzględnienia zamieszczono w Tabeli nr 1.

Lp.	Autor uwagi	Treść uwagi	Sposób uwzględnienia
1.	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. w Łasku	Uzupełnienie informacji dotyczących danych dotyczących Przedsiębiorstwa i zaopatrzenia w ciepło	Uwzględniono
		Proponowane zmiany w harmonogramie zadaniowym dot. modyfikacji jednostki realizującej i potencjalnego źródła finansowania i szacunkowych kosztów w Harmonogramie zadaniowym w zakresie realizacji Programu w pkt. 12, 14 i 15	Uwzględniono
2	Mieszkańcy miejscowości Górczyn	braku odniesienia się do działających na terenie gminy Łask zakładów przetwórstwa odpadów w Woli Łaskiej i Górczynie i wskazania działań gminy, które będą chronić mieszkańców przed negatywnymi skutkami ich działalności, przy czym najlepszym rozwiązaniem byłaby likwidacja zakładów	Nie uwzględniono. W kompetencjach Burmistrza Łasku nie leży kontrolowanie i likwidowanie instalacji związanych z odzyskiem i przetwarzaniem odpadów. Wszyscy przedsiębiorcy winni funkcjonować zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz w ramach posiadanych zezwoleń, a organem kontrolującym w zakresie przestrzegania przez nich przepisów dotyczących ochrony środowiska jest właściwy wojewódzki inspektor ochrony środowiska.

3.3. Wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko

Realizacja „Aktualizacji Programu...” nie wywoła oddziaływań środowiskowych o charakterze transgranicznym, w związku z czym nie przeprowadzono transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

3.4. Propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu

W projekcie Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask, wskazano propozycje wskaźników efektywności realizacji zapisów powyższego dokumentu, które pozwolą ocenić zmiany w środowisku, jakie nastąpią w wyniku realizacji zaplanowanych działań.

3.5. Uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów „Aktualizacji Programu...” pozwala na stwierdzenie, że generalnie realizacja zapisów ww. dokumentu spowoduje poprawę stanu środowiska. Równoległe wpłynie ona na ograniczenie zużycia zasobów środowiskowych, przy jednoczesnym zachowaniu warunków do harmonijnego wzrostu gospodarczego pozwalającego na pokrycie potrzeb miasta i gminy Łask i jego mieszkańców.

Realizacja zapisów „Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2014-2017 z perspektywą na lata 2018-2021 dla Gminy Łask”, przyczyni się do:

- 1) usprawnienia systemu ochrony i zarządzania środowiskiem;
- 2) poprawy jakości powietrza i gleby;
- 3) poprawy jakości wód, w szczególności stanowiących źródło zaopatrzenia ludności w wodę pitną;
- 4) ograniczenia uciążliwości dla środowiska;
- 5) zwiększenia ochrony walorów przyrodniczych i krajobrazowych oraz cennych zabytków;
- 6) zapewnienia bezpieczeństwa powodziowego i podtopień poprzez zwiększenie stopnia bioróżnorodności dolin rzecznych i cieków wodnych;
- 7) zwiększenia ochrony ludności przed oddziaływaniem źródeł promieniowania elektromagnetycznego;
- 8) minimalizacji prawdopodobieństwa wystąpienia i skutków wydarzeń nadzwyczajnych, takich jak: awarie przemysłowe, nadzwyczajne zagrożenia środowiska i nadzwyczajne zdarzenia drogowe.